

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
črkostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojškim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958

ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVI. št. 225 (13.758)

Trst, petek, 5. oktobra 1990

V Reichstagu prvo zgodovinsko zasedanje

Nemški parlament se je spomnil žrtev totalitarnih režimov

BERLIN — Samo 36 ur po slovesni združitvi se je vsenemški parlament že spravil na delo. Že včeraj je bilo na sporedu namreč prvo zasedanje združenega parlamenta, ki bi po razsodbi ustavnega sodišča moral razpravljati o novem volilnem zakonu za prihodnje vsenemške volitve 2. decembra. Včerajšnje zgodovinsko zasedanje v berlinskem Reichstagu (na sliki AP), pa se je izčrpalo dejansko s programskim govorom kanclerja Kohla in razpravo okrog tega programa. Kot so naglasili vsi govorniki, od Kohla do vzhodnonemške komunistične (po imenu socialdemokratske) poslanske skupine, je treba združitev šele uresničiti.

Kot rečeno, je bilo prvo zasedanje vsenemškega parlamenta v Reichstagu, ki je bil nekje simbol nacizma. »Povratek«
v Reichstag, še zlasti ob združitvi Nemčije, je bil za marsikoga neokusen. Že danes pa se bo parlament sestal v Bonnu in za bodočnost še ni jasno, kje bo njegov sedež.

Prav nemška mračna preteklost je bila predmet prvih posegov. Poslanke je pozdravila predsednica Bundestaga Rita Süsmuth, ki je predlagala minuto molka v počastitev vseh bivših članov Reichstaga, ki so bili žrtve diktature, nacistične in komunistične.

Po zapisejih petih novih vzhodnonemških ministrov, ki bodo za

sedaj ostali brez listnice (De Mai-ziere, Bergmann-Pohl, Ortleb, Krause in Walther), je Kohl spregovoril o bodoči podobi in vlogi Nemčije. Najprej je omenil, da se morajo Nemci združiti na vseh področjih in da bo nemška politika prav zaradi tega skušala odražati vse notranje odtene in upoštevati zgodovino vseh. Kancler je takoj zatem obsodil vse zločine, ki so jih zakrivali Nemci in je holokavst označil kot najtemnejše obdobje nemške zgodovine. »Teh zločinov ne bomo smeli nikoli podcenjevati ali odklanjati,«
je dejal.

Po analizi posegov, ki jih bo treba opraviti za obnovo vzhodnonemškega gospodarstva (terjala naj bi več kot 50 milijard mark) je Kohl podal še smernice za zunanjo politiko: sodelovanje z Evropsko skupnostjo in NATO ter konvencionalna razorožitev v Evropi.

V razpravo se je nato oglasil predsednik socialistične internacionale Willy Brandt, ki je priporočil vladi, naj si prizadeva za sodelovanje z opozicijami, medtem ko je glavni kandidat SPD Lafontaine izjavil, da je sedanja oblika nemške države le prehodna, saj si je treba prizadevati za ustanovitev Združenih držav Evrope. Samo na ta način naj bi premagali vsak nacionalizem.

Parlament se bo vdrugič sestal že danes v Bonnu.

Odgovor tajnika Vitaloneja senatorju Spetiču

Slovenščina enakopravna v vseh javnih ustanovah

Zunanje politična komisija je spremenila 20. člen zakona Maccanico
Krajevne oblasti nimajo pravice zavračati slovenskih dopisov

RIM — Senator Stojan Spetič je pred časom naslovil na predsednika vlade, na notranjega in zunanjega ministra interpelacijo, v zvezi z uresničevanjem in spoštovanjem norm posebnega statuta priloženega Londonskemu memorandumu. Spetič sprašuje, katere od teh norm so uveljavljene tudi na podlagi člena 8 Osimskega sporazuma; katere predvidene norme namerava vlada dejansko upoštevati in uresničiti v okviru besedila zaščitnega zakona, ki ga je senatu nedavno predložil minister Maccanico in ali bo vlada poslegla pri krajevnih oblasteh, ki odklanjajo Slovincem nekatere že uveljavljene pravice.

Na vprašanja senatorja Spetiča je izčrpno odgovoril podtajnik v zunanjem ministertvu Vitalone: Italijanska vlada ni spremenila posebnega statuta, ki je priložen Londonskemu memorandumu iz leta 1954, pač pa ga je prilagodila tako, da je uvedla šole s slovenskim učnim jezikom, omogočila gradnjo slovenskih kulturnih domov, med temi je tudi slovensko gledališče, poleg tega pa je v okoliških občinah, kjer prevladuje slovensko prebivalstvo omogočila dvojezične napise na javnih poslopih in smerokazih. V teh občinskih svetih se slovenski svetovalci lahko izražajo v materinem jeziku. V mestu, kjer je število Slovencev omejeno, pa slednji lahko pišejo oblastem v slovensčini, morebitne odgovore pa lahko zahtevajo v slovenskem prevodu.

V širšem kontekstu člen 8 Osimskega sporazuma predvideva, da morata obe državi, Italija in Jugoslavija, ohraniti in zaščititi manjšino. Slovensko manjšino v Italiji štiti že ustava, v duhu Londonskega memoranduma pa je manjšina enakopraven družbeni in gospodarski dejavnik dežele Furlanije-Juljske krajine. Osnutek zaščitnega zakona, ki

ga je predložilo ministrstvo za odnose z deželami bi moral ustrezno dopolniti pravne pomanjkljivosti v zvezi z zaščito manjšine v tržaški in goriški pokrajini ter prebivalstva slovenskega porekla v videmski pokrajini. Maccanico zakon nadalje predvideva razširitev rabe slovenskega jezika v goriški pokrajini, kjer je doslej ta praksa sicer že veljala, vendar ni imela pravne podlage. Dvojezičnost pa je uresničljiva v tistih občinskih stvarnostih, kjer je večina prebivalstva slovenskega, oziroma, kjer je slovenska manjšina široko zastopana. 20. člen Maccanicovega zakona je bil v zunanje politični komisiji spremenjen, tako da ne pogojuje vsebine Londonskega memoranduma z vsebino tega zakona, pač pa v celoti sprejema vse udejanjene pravne in praktične akte.

Mnenje tajnika SKGZ

V zvezi z Vitalonejevim odgovorom je tajnik SKGZ Dušan Kalc dal izjavo, v kateri med drugim pravi: »Odgovor tajnika Vitaloneja senatorju Spetiču tolmačim kot pomemben, četudi še vedno plah premik naprej v odnosu vladnih vrhov do Slovencev. Izjava sicer še ne rešuje problema pravične zaščite, vendar je važno, da je predstavnik Farnesine potrdil pravico Slovencev do rabe slovenščine tudi v mestu in ne samo na Krasu. Tako je demantiral ne le vse tiste predstavnike krajevnih oblasti, ki nam kratijo to pravico, temveč tudi sam vladni zakonski osnutek, kar vzbuja upanje, da bodo Maccanico zakon še izboljšali.«

PSI nepričakovano postala Socialistična enotnost

Craxi prehitel KPI in dal PSI novo ime

RIM — Socialistična stranka Italije spreminja svoj naziv: imenovala se bo »Socialistična enotnost«
(Unità socialista). Bettinu Carxiju je torej ponovno uspel eden od njegovih protikomunističnih desantov in to v skrajno kritičnem trenutku za partijo, ki bi morala javnost seznaniti s svojim novim imenom (Occhetto naj bi to storil na prihodnji seji vodstva v torek ali v sredo prihodnjega tedna) in le nekaj dni pred začetkom programske konference in konference o strankinem ustroju.

Ne samo, da je Craxi Occhetto prevzel eno od možnih imen, z novim poimenovanjem je Ingraoim pristal, ki so nezadovoljni z Occhetovim oklevanjem, jasno povedal, kje jim je mesto. S tem, da so odstranili naziv »stranka«, pa se skušajo priljubiti tistim silam, ki v Italiji kritizirajo »strankarstvo«. Socialistični tajnik napoveduje še nove pobude, a že ta je izpadla kot strela z jasnega. Celo zunanji minister De Michelis ni bil seznanjen s Craxijevo pobudo.

Occhetto, ki se od lanskega 12. novembra dobesedno poti pri iskanju novega imena in simbola za partijo, ugotavlja, da je PSI s tem pokazala svoj politični cilj, medtem ko se partija zavzema za globoko preobrazbo, ki naj bi koristila združevanju vse leve in s tem omogočila vladno alternativo. To je proces, s katerim se demokratično spoča vsa partija, kar je nedvomno dolgotrajno. Pobuda socialističnega tajnika je torej ponovno zalotila KPI na nevarnem brodu. Craxi postavlja pogoje, sporoča, da PSI ne potrebuje revizij ali novih ustanovitev, ker so njeni socialistični temelji jasni. Komunisti naj torej prebredejo reko in naj potrkajo na vrata evropskega socializma. Occhetto navaja, da KPI ne gleda na socialistično enotnost pod neko etiketo, temveč ima za cilj novo gibanje, ki naj združi vse sile in ne samo tradicionalnih, ki sestavljajo italijansko levice. Komunisti se spreminjajo, pravi v bistvu Occhetto, naj se spremenijo torej tudi socialisti.

G. R.

De Michelis govoril v senatu o Zalivu

RIM — Popestritev koordinacije, poglobitev evro-arabskega dialoga, uresničitev predloga konference za varnost in sodelovanje v Sredozemlju in na Bližnjem vzhodu so tri najvažnejše smeri, je dejal včeraj italijanski zunanji minister De Michelis komisiji za zunanjo politiko v senatu, ki jih je treba ubrati v bližnji prihodnosti, če želimo rešiti zalivsko krizo brez prelivanja krvi. De Michelis je namreč podčrtal, da embargo proti Iraku že rojeva zaželene sadove, vendar je pri vsem tem treba biti pazljivejši, da bi se vse ne spreobrnilo v vojni spopad. Italijanski zunanji minister je med drugim dejal, da so s Sadamovim sicer obdobje vrednim dejanjem še konkretnije prišle na dan določene radikalizacije arabskega sveta. Zato se bo treba nujno pripraviti na obdobje, ki bo nastopilo po rešitvi krize.

Koncertna sezona GM

TRST — Kljub velikim finančnim težavam, ki v tem obdobju tarejo Glasbeno matico, bo slovenska orodnja glasbena šola in ustanova priredila tudi letos kakovostno koncertno sezono. Repertoar sta včeraj na dobro obiskani tiskovni konferenci predstavila predsednik upravnega odbora GM Adrijan Semen in ravnatelj šole Sveto Grigič. Letos bo sicer namesto običajnih devet le osem koncertov, dva od katerih bosta v mestnih cerkvah. Otvorilni koncert bo že 16. oktobra v Kulturnem domu s Slovenskim oktetom. Tudi na ostalih koncertih pa bodo nastopili prvovrstni solisti in ansambli.

NA 5. STRANI

Težko pričakovani iraški poseg ponovno preložili Iz Bagdada medtem prihajajo nespodbudne vesti

BAGDAD — Optimistično pričakovanje na poseg iraških delegatov na zasedanju Generalne skupščine OZN (nastop je bil napovedan za včeraj ponoči vendar so ga zaradi nosne krvavitve iraškega delegata že tretjič prenesli) je morda splahnelo še pred uradnim govorom Iračanov. Včeraj se je namreč iz Amana oglasil drugi mož Iraka Jasir Ramadan, ki je med tiskovno konferenco novinarjem povedal, da Irak zavrača vsaki mednarodni predlog, ki ne bi zaobjemal tudi arabskih problemov predvsem pa palestinskega vprašanja.

Morda so se mednarodni politični poznavalci prenačili, ko so v prejšnjih dneh menili, da se v odnosih med Irakom in državami, ki zahtevajo umik Sadamovih čet iz Kuvajta, že pozna premik v pravo smer. Sicer je v sredo iraški diktator obiskal novo devetnajsto iraško pokrajino, kjer naj bi ga prebivalstvo po poročanju iraške tiskovne agencije Ina z navdušenjem sprejelo. Sadam je morda na ta način želel odgovoriti ameriškega predsednika Bushu, ko je zahteval umik vojakov z zasedenega ozemlja. Ramadan je med včerajšnjo tiskovno konferenco pou-

daril, da želijo Arabci le mir, vendar v primeru vojaškega spopada se ne bodo vdali za nobeno ceno.

Nedeljski spodbudni poseg ameriškega predsednika na Generalni skupščini OZN je sprožil vrsto zanimivih, vendar do sedaj neplodnih diplomatskih naporov. Z novim elanom so se podali po Bližnjem vzhodu tako japonski kot francoski in sovjetski predstavniki.

Včeraj je namreč iz Kaira dopotoval japonski premier Kaifu, ki se je srečal z iraškim predstavnikom Ramadanom. Dveurno srečanje se je zaključilo brez eklatantnih sporazumov, saj sta si bila državna predstavnika edina le v tem, da bo dialog med državama še naprej živ. Sicer je Ramadan zavrnil vse predloge japonskega predsednika vlade, ki je predlagal umik iraških čet iz Kuvajta in osvoboditev vseh talcev. Ramadan mu je odvrnil, češ da je Kuvajt polnopravni del Iraka, talci pa so le »prijatelji miru«.

Iz Pariza je v sredo odpotoval proti zalivskemu področju tudi francoski predsednik Mitterrand, ki je

po krajšem postanku v Abu Dabiju, kjer se je srečal s predstavnikoma Arabskih emiratov, včeraj pa je bil v Džidi, kjer ga je sprejel kralj Savdske Arabije Fahd. Diplomatski viri poročajo, da je Mitterrand želel pomiriti arabsko protiiraško fronto glede navidezne Sadamove domnevne podpore Mitterrandovemu najnovjšemu načrtu za mirno rešitev zalivske krize. Sicer sta oba bila mnenja, da bo treba še konkretno uporabiti vse mogoče politične in ekonomske ukrepe za izhod iz sedanje krize.

Tudi Sovjetska zveza skuša na vse načine odpraviti že dvemesečno krizno stanje v Zalivu. Gorbačov odposlanec Primakov, ki je v sredo dospel na pogovore v Jordanijo, je včeraj poletel v Bagdad, kjer naj bi se srečal z iraškim voditeljem. Primakov je ob prihodu na bagdadsko letališče dejal, da je politična rešitev povsem nujna. To njegovo misel je iz Moskve potrdil tudi sam predsednik Gorbačov, ki je med drugim povedal, da je v Zalivu že preveč vojakov in da zato SZ ne bo poslala svojih mož. Sicer je dodal, da bo sovjetska držala opravila svojo dolžnost do kraja.

Slovenska skupščina odpravila kar trideset zveznih zakonov

LJUBLJANA — Slovenska skupščina je v slabi uri brez živahnije diskusije skoraj soglasno sprejela ustavno dopolnilo, s katerimi je razveljavila veljavnost trideset zveznih zakonov na območju Republike Slovenije. Na zadnji seji so se pojavili prosti strelci in ustavni zakonski predlog ni dobil potrebne dvotretjinske večine. Tokrat prostih strelcev ni bilo več in za zakon je glasovalo 209 poslancev, dva sta bila proti, eden pa se je vzdržal. Seveda je ustavna komisija bistveno spremenila sporni tekst. V od vlade predloženo besedilo naj bi uvedli moratorij za ustanavljanje podjetij na temelju notranjih delnic, po novem pa je to omogočeno ob pozitivnem strokovnem mnenju vladne agencije za vlaganje. S tem naj bi preprečili špe-

kulacije, toda hkrati niso zamrznili možne lastninske spremembe in urejanja, ki so v sedanjem gospodarskem položaju nujno potrebni. Poleg tega je seveda prišlo do konstruktivnega dogovora vseh poslanskih skupin, prenehalo se je izsiljeno preglasovanje in hitri posegi.

Na zasedanju vseh treh zborov je predsednik dr. France Bučar poročal še o sestanku s Hrvati glede konfederativne pogodbe. Hrvati so zastopali stališče, da naj bo predlog obvezujoč in dokončen. Slovenci pa so podrlji z bolj mehko varianto, ki ponuja izhodišča in dopušča razne verzije. Hrvati so kritizirali Slovence, ker v vseh primerih ne usklajujejo stališč do zveznih predpisov in predlogov. Predvsem

pa so Hrvati na temelju podrobnega poznavanja razmer prepričani, da se bo po volitvah tudi Bosna in Hercegovina odločila za konfederativni tip države, stališče sedanjega bosanskega vodstva pa je v resnici v republiki osamljeno.

Na včerajšnjem zasedanju je predsednik Žakelj v imenu Slovenske socialistične stranke predlagal, naj se takoj razpiše in izvede plebiscit o odcepitvi Slovenije. Sklenili so, da bodo o tem razpravljali že na prihodnjem zasedanju v petek, 12. oktobra, ko bodo na dnevnem redu: osnutek nove slovenske ustave, temelji konfederativne pogodbe in predlog plebiscita o odcepitvi.

B. S.

Poslanec SDS v Saboru očital hrvaški vladi da je »ustaškoidna«

ZAGREB — Ostri mednacionalni spori, ki pretresajo Hrvaško, so včeraj prišli do izraza tudi v Saboru. Radoslav Tanja iz Knina, edini od 5 predstavnikov Srbske demokratične stranke, ki se udeležuje saborskih zasedanj, je včeraj ostro napadel novo hrvaško oblast, češ da se je bavila le z vprašanji simbolov in svojih plač, nima pa nobenega gospodarskega načrta. Po njegovem vladajoča HDZ »nadaljuje tiranijo nad srbskim ljudstvom«, vsega kar se dogaja v Kninski krajini, v Liki, Kordunu in Baniji naj bi bili krivi Hrvati. Odločno je zavrnil trditve o »zunanjih režiserjih«, »o teroristih in hajdukih med srbskim ljudstvom«.

Njegovo izvajanje je povzročilo splošno negodovanje, ki je doseglo

svoj višek, ko je Tanja poudaril, »da se srbsko ljudstvo ne bo nikoli strinjalo z ustaškoidno oblastjo«. Predstavnik HDZ iz Siska Ivan Bobetko je vanj zaglaval aktivno in brzkone bi prišlo do fizičnega obračunavanja, če ne bi posegli saborski redarji in je predsedujoči pozval vse, naj umirijo svoje strasti. Bobetko dal ukor, Tanjo pa pozval, naj ne žali svobodno izvoljene vlade. Srbski predstavnik pa ni nadaljeval in je užaljen zapustil Sabor s pripombo, da je incident pokazal »parlamentarno kulturo hrvaškega Sabora«. V nadaljevanju razprave je podpredsednik Šeks navedel, da je na zadnjem zasedanju SDS spregovorila o »genocidnosti Hrvatov«, sedaj pa o »ustaškoidni oblasti«.

Evropa pričakuje da se v Jugoslaviji uveljavi demokracija

LJUBLJANA — Dvanajst ambasadorjev držav članic Evropske skupnosti je včeraj povabilo predsednika Slovenije Milana Kučana v Beograd na delovno kosilo, ki ga je priredil britanski ambasador, razgovor, pa je vodil in vabilo formuliral italijanski veleposlanik, ki je tudi predsedujoči. Pogovor je bil neformalen in zaseben, toda pomeni odkrito podporo demokratični jugoslovanski ureditvi in je politično izredno zanimiv, zlasti po zadnjih dramatičnih jugoslovanskih dogodkih in sprejemanju sprememb jugoslovanske ustave.

Kosilo se je zavleklo dobre tri ure, tako da je predsednik Kučan sprejel novinarje že pozno zvečer in jim povedal podrobnosti. Razgovor se je nanašal na štiri sklope vprašanj, ki so zanimala ambasadorja: kaj se dogaja v Sloveniji, kakšne so predvidene ustavne spremembe in kako je s teritorialno obrambo; stališče predsednika Slovenije do predloga zveznega predsedstva o ustavni ureditvi SFRJ; predlogi Slovenije in Hrvaške o konfederaciji in na koncu ocena in perspektive Markovičevega reformskega programa.

Izredno zanimivi pa so bili sporočila, predlogi in sugestije veleposlanikov.

Predvsem od Jugoslavije, Slovenije in vseh jugoslovanskih republik zahtevajo - kot vstopnico za sodelovanje ali celo za sprejem v skupnost - parlamentarne volitve, posledno spoštovanje človekovih pravic in tržno ekonomijo. Izrecno so poudarili soodgovornost Slovenije za demokratični razplet jugoslovanske krize. Na takšnih temeljih se lahko razvija odnos do Evropske skupnosti in različnih oblik sodelovanja, pri čemer so še posebej poudarili sodelovanje na področju Alpe-Adria, ki je sedaj v ozadju.

Temeljno sporočilo je torej, da tudi ES pričakuje, da se Jugoslavija ohrani in da se kriza razplete na demokratičen način. Bodo pa sprejeli vsako demokratično odločitev suverenih republik in na takšni podlagi urejali svoje odnose. EGS ni sedaj pripravljena sprejemati Slovenije za članico, govorili bi lahko samo o Jugoslaviji kot celoti.

BOGO SAMSA

Predsednica Cory Aquino še ni proglasila izrednega stanja, redna vojska pa je pripravljena

Uporne filipinske vojaške enote proglasile ustanovitev Federativne republike Mindanao

V Ruandi spet vroče

BRUSELJ — Ruanda je še naprej v zarišču napetosti. Londonška BBC je včeraj sporočila, da so se državne vojaške enote uspešno zoperstavile tujim vojaškim silam, ki so v prejšnjih dneh vdrle na ruandsko ozemlje. V krvavih spopadih naj bi izgubilo življenje okrog 200 tujih napadalcev, državne vojaške sile pa naj bi zabeležile le pet izgub. Po nekajdnevnem premirju se je torej položaj še dodatno zaostрил. Državno vodstvo je napovedalo izredno stanje, saj so prepovedali vse shode.

Belgijska država, ki je nekoč imela v Ruandi svojo kolonijo, je sklenila poslati v afriško državo posebno enoto padalcev, ki naj bi poskrbeli za obrambo vseh belgijskih državljanov, ki še živijo v Ruandi. Teh naj bi namreč bilo okrog tisoč 600. Bruseljsko vodstvo sicer trdi, da so se opredelili za omejen ukrep ne glede na včerajšnji obisk ruandskega predsednika, ki je med drugim zaprosil Belgijo za pomoč.

MANILA — Osemsto upornih vojakov je včeraj pod vodstvom bivšega načelnika predsedniške garde Alexandra Nobla proglasilo odcepitev južnega filipinskega otoka Mindanao. Do odcepitve naj bi prišlo brez vojaških spopadov z vladnimi enotami, ki se po prvih pričevanjih niso uprle temu svojevrstnemu državnemu udaru.

Polkovnik Noble in bivši župan mesta Cagayan de Oro Ruben Canoy sta tujim veleposlanikom v Manili poslala sporočilo o »ustanovitvi Federativne republike Mindanao«. »Prebivalci Mindanaa so proglasili svojo neodvisnost na vseh 37 tisoč miljah otoka ter na otokih Sulu, Tawitawi in Palawan,« je še pisalo v sporočilu.

Predsednica Filipinov Cory Aquino, ki je že bila tarča šestih državnih udarov, je takoj sklicala vlado in liderje kongresa ter pozvala prebivalce, naj jo podpre v boju proti upornim enotam. Aquinova vsekakor še ni proglasila izrednega stanja. »Demokracija ne sme umreti,« je dejala, »pustolovstvo in nasilje ne sme nadomestiti ljudske volje.« Veleposlanik ZDA je takoj podprl stališče predsednice.

Filipinska vojska je vseeno v stanju pripravljenosti, pa čeprav je položaj drugod po državi popolnoma miren. Upor v Mindanau pa bi lahko bil znak za širši upor, ki bi lahko zajel vse Filippine. Noble je v preteklosti poskusil že dva državna udara, in sicer avgusta 1987 in decembra 1989.

Nad večanje inflacije z okrepitvijo uvoza

BEOGRAD — Jugoslovanska vlada ne namerava odstopiti od sedanje politike tečaja dinarja, da pa bi okrepila protinflacijske ukrepe, bo povečala domačo ponudbo, še zlasti bo skušala na trg vplivati z uvozom blaga. Ker so najbolj naraščale cene kmetijsko-prehrambenih izdelkov, in sicer precej nad stopnjo inflacije, bo zvezna vlada uvozila 350 tisoč ton moke, katere maloprodajna cena bo 4,5 dinarja za kilogram. Odslej bodo dajali dovoljenja vsem organizacijam in trgovinam. V zveznem sekretariatu za gospodarske odnose s tujino so maksimalno ponovno postavili in pospešili izdajo dovoljenj, odgovor je mogoče dobiti v treh dneh. Hkrati bodo za posamezne artikole znizali uvozne davke. Uvozili bodo 20 tisoč ton svinjskega mesa, ki bo v maloprodaji veljalo od 34 do 42 dinarjev za kilogram. Izdali so že 75 odstotkov

odločb za ta uvoz. Odobrili so uvoz 20 tisoč ton junčjega mesa. Veliko zanimanje vlada tudi za uvoz olja.

ZIS pričakuje, da bo že konec oktobra znova vzpostavil padajoči trend inflacije, tako da bi bila inflacija aprila prihodnje leto glede na april letos 20-odstotna. To ne pomeni, da ne bodo objavili letne inflacije in čeprav bodo dva do tri mesece zamujali pri uresničevanju načrtovanega cilja, bo to v primerjavi z 2500-odstotno inflacijo v letu 89 resnično uspeh. To sta novinarjem včeraj sporočila zvezni sekretar za trgovino Mustafa Nazmi in pomočnik zveznega sekretarja za gospodarske odnose s tujino Sava Veselinov. Na tiskovni konferenci je bilo tudi slišati, da bo ZIS zahteval ponovno preučitev ustavnosti povečanja nadomestil za ceste v ceni nafte. (dd)

Slovenija zahteva udeležbo na KVSE

NEW YORK — Slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel, ki se je v New Yorku v sestavi jugoslovanske delegacije udeležil 45. zasedanja generalne skupščine ZN, je bil tudi navzoč pri zaključku ministrskega sestanka konference o evropski varnosti in sodelovanju.

Kot se je izvedelo je Rupel ob tej priložnosti izročil pisma nekaterim evropskim ministrom, vključno tudi predsedujočemu ES, italijanskemu ministru De Michelisu. V pismih je predlog, naj bi Slovenija sodelovala na srečanju KVSE prihodnji mesec v Parizu.

Podobna pisma, vendar v mnogo obsežnejši količini so ministrom izročili tudi predsedniki sovjetskih baltskih republik Litve, Letonske in Estonije.

Russlovo razsodišče o Jasenovcu

BEOGRAD — Jugoslovanske oblasti so Russlovemu sodišču dovolile, da na ozemlju Jugoslavije organizira sojenje o Jasenovcu. V sporočilu tega mednarodnega sodišča za vojne zločine je med drugim rečeno, da niti posamezne jugoslovanske vlade, niti republiške niso v minulih 45 letih stori-

le ničesar, da bi odkrile resnico o Jasenovcu. Sklep o tem, kje bo sojenje potekalo, še ni bil sprejet, kot možna mesta pa so omenili Jasenovac, Koza-ro, Mačvo, Beograd, Zagreb in Ljubljano. Obstajajo tudi predlogi, da bi sojenje bilo na ozemlju Nemčije ali v Rimu.

Podpisali dogovor o sodelovanju med Fiatom in CGE

TURIN — Fiat in francoska družba CGE sta podpisala »dolgoročni strateški dogovor« o sodelovanju na področju telekomunikacije in visoke tehnologije. Fiatov poverjeni upravitelj je po podpisu dogovora pojasnil, da bosta družbi tako ustvarili industrijsko stvarnost evropske razsežnosti, pri čemer pa ne bo italijanska tehnologija nikakor zasenčena. Družba CGE je za Renaultom in Peugeotom tretja največja francoska zasebna industrija električnega materiala. Pod njeno pokroviteljstvo bo sedaj prešla tudi Fiatova podružnica Telettra, za katero se je pred časom močno zanimala ustanova IRI. Fiat bo v novo stvarnost vložil 6 odstotkov družbenega kapitala, CGE pa 3 odstotke.

Protest Jugoslavije iraški vladi

BEOGRAD — »Pridružujemo se splošnemu zadovoljstvu zaradi združitve dveh nemških držav. Ta združitve je potrditev in izraz novega ozračja med evropskimi državami. Če prej smo poudarjali, da pomeni združitve Nemčij tudi spoštovanje principa pravice do samoopredelitve naroda. To poudarjamo tudi danes.«

Te besede je na včerajšnji tiskovni konferenci izrekel predstavnik za tisk jugoslovanskega sekretariata za zunanje zadeve Ivo Vajgl. Poudaril je, da je pričakovati, da bodo odnosi nove zvezne Nemčije z Jugoslavijo še boljši kot so bili z obema nemškima državama.

V skladu z dogovorom z vlado ZRN bo jugoslovansko veleposlaništvo v Berlinu oziroma diplomatsko pred-

stavništvo v nekdanji NDR postalo oddelek veleposlaništva SFRJ v Bonnu. Ta berlinski oddelek, je dejal Vajgl, bo sestavljalo osebe sedanjega veleposlaništva v Berlinu in jugoslovanske vojne misije pri štirikratnem povečanju zavezniških sil v Berlinu. Oddelek se bo ukvarjal z gospodarskimi, konzularnimi, kulturnimi in drugimi aktivnostmi, ki so običajne za neko veleposlaništvo, vsi zaposleni pa bodo na diplomatski listi veleposlaništva v Bonnu.

Z nekim drugim jugoslovanskim veleposlaništvom, kuvajtskim, pa stvari niso tako ugodne. Tam je ostal le en uslužbenec veleposlaništva, vendar so mu lačani prekinili dobavo elektrike in zaprli vodo. Zaradi tega je Jugosla-

vija pri iraški vladi uradno protestirala. Če se bo tak položaj nadaljeval, bo Jugoslavija prisiljena predstavništvo začasno zapreti, taka poteza pa bo imela izključno tehnični značaj, saj Jugoslavija priznava zakonito kuvajtsko vlado, s katero ima stalen stik preko drugih jugoslovanskih predstavništev.

Ko je odgovarjal na vprašanje, ki zadeva odnose s Savdsko Arabijo, je Vajgl dejal, da »obstajajo vsi pogoji, da zelo hitro vzpostavimo diplomatske stike s to državo«. Da v tem smislu nekaj že pripravljajo, dokazuje tudi povabilo šefa savdske diplomacije El Fejsala zveznemu sekretarju za zunanje zadeve Budimirju Lončarju, naj obišče Savdsko Arabijo. (dn)

Smetarji spet na delu

LJUBLJANA — V torek se je končala stavka ljubljanskih smetarjev, ki so jo oklicali prejšnji petek zaradi spora z mestno vlado. Za razliko od večine podobnih stavk pa do ljubljanske ni prišlo zaradi plač, temveč so delavci branili svojega direktorja, ki ga je v začetku septembra odstavil ljubljanski izvršni svet. Delavci se niso strinjali z imenovanjem novega šefa ter so v znamenje protesta ustavili svoje smetarske stroje, zaradi česar je zlasti v nekaterih predelih mesta prihajalo že do kritičnih razmer. Mestna vlada je sicer organizirala intervencijske ekipe (na pomoč so prišli mariborski smetarji, najeli pa so celo nekaj avstrijskih vozil oziroma moš-

tev), Ljubljancani pa so si dobodo oddahnili v torek ob 14. uri, ko so ljubljanski komunalci spet prikorakali na ulice.

Smetarski spor je pomagal uglediti družbenopolitični zbor mestne skupščine, ki je predlagal nekaj kompromisnih rešitev, med drugim imenovanje tretjega, »nekompromitiranega« vršilca dolžnosti direktorja ter temeljito preverjanje argumentov obeh strah strani. Komunalci so namreč mestni vladi očitali birokratsko in brezdušno ravnanje, mestni očetje pa seveda tudi imajo svoj seznam napak direktorja snage (med drugim menda tudi to, da je član ZK). Z. Š.

Sporočilo Slovenske kulturno gospodarske zveze slovenski javnosti

Med Slovenci v Italiji ustvarjati solidarnost in skupno delo na višji ravni od dosedanje

Na izvršnem odboru Slovenske kulturno-gospodarske zveze je bila pred kratkim razprava o položaju in odnosih znotraj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Povzeta in podčrtana je bila marsikatera ocena, ki je že prišla do izraza na julijski programski konferenci, na kateri je bila v številnih, tudi kritičnih posegih orisana tako ustvarjalna in družbeno-konstitutivna dejavnost SKGZ same kot tudi mnogih organizacij, ki so vanjo včlanjene.

S tem v zvezi je v zadnjih mesecih prišlo v naši javnosti do mnogih namigov, tolmačenj in stališč, s katerimi je vloga SKGZ, kot tudi drugih sredin, v katere se vključujejo Slovenci v Italiji, prikazana v obliki, ki ne ustreza stvarnosti, kar daje misliti, da so v nekaterih krogih bolj prisotni posamični politični računi, kot dejanski interesi naše narodnostne skupnosti. Nekaj takšnih stališč je zapisanih tudi v izjavi stranke Slovenske skupnosti o odnosih v slovenski narodnostni skupnosti v Italiji, ki je prišla v javnost ob koncu julija.

O »monopolih« med Slovenci v Italiji

Izjava Slovenske skupnosti med drugim govori o monopolih, ki naj bi zrasli v senci nedemokratskih razmer v matični Sloveniji. Namig na SKGZ in njeno vlogo v zamejski stvarnosti je očiten, čeprav zveza ni izrecno imenovana.

Tako postavljeno trditev je težko sprejemati v zvezi z organizacijami in ustanovami, ki so na voljo in razpolago vsem in v katerih so dejansko prisotni politično različno opredeljeni ljudje, katerih delo bistveno prispeva k vsestranski rasti naše skupnosti.

V SKGZ je včlanjenih 25 organizacij, nekatere med njimi so tudi izrazito množične. V zvezo so se vse včlanjale povsem prostovoljno, brez vsakršne izjeme in ne da bi jih kdorkoli k temu nagovarjal. Že zaradi značaja organizacij, ki so vključene v SKGZ, je tvegana in malo verodostojna trditev SSK, da je bila manjšina zaradi pristranosti matice obubožana.

Vendar je za trditvami o monopolih skrita še drugačna problematika, ki bi terjala temeljitejšo razpravo. Izhaja, grobo poenostavljeno povedano, iz delitve na katoliško-liberalne in laično-levičarske Slovence ali z drugimi besedami, na preteklem odnosu različnih skupin Slovencev do matične domovine. Delitev je sad že predvojne in pozneje povojnega dogajanja. Ta zgodovina je vredna pozorne analize, da se lahko razumejo vzroki, ki so privedli do takšnega stanja.

Odnosi z matico

SKGZ se je v preteklosti zavzemala za tesno povezavo z matično domovino, kar je za manjšino življenjska potreba in obenem jamstvo, da se naša skupnost ob pomoči matice obdrži in razvija. Ne gre - kakor tudi ni šlo v preteklosti - za golo sodelovanje s takšnim ali drugačnim režimom, ki je na oblasti v Sloveniji. Gre za sodelovanje z matično domovino kot tako in seveda tudi za to, ali je oblast v matici pripravljena sodelovati z manjšino, upoštevajoč njene potrebe, svojstvenosti in vlogo v italijanski družbi.

Prejšnji slovenski oblasti ni mogoče očitati, da ni bila pozorna do problemov Slovencev v Italiji, stopnja in vsebina njene pozornosti pa sta odražali različne faze povojnega obdobja, v katerih so se spreminjali tudi odnosi. Za daljše povojno obdobje lahko rečemo, da je Slovenija z večjo simpatijo gledala na tako imenovane laično-levičarske kroge, kot je tudi res, da dobršen del katoliškega dela Slovencev in emigrantskih krogov sodelovanja in oblastjo v matici ni niti želel, niti iskal.

Posledica takšnih razmer je bila marsikatera diskriminacija in tudi znotraj manjšine je bilo težje reševati spore in razhajanja. Vendar so obdobja različnih togih meril že nekaj časa mimo in Slovenci v Italiji si lahko vsi, brez razlik očitamo napako,

Zlasti v tem letu je vprašanje odnosov med Slovenci v Italiji, predvsem pa vprašanje odnosa manjšine z matično Slovenijo v ospredju razmišljanj, razprav in, zakaj ne, tudi polemik. Nedvomno gre za zahtevno in občutljivo vprašanje, o katerem je bil govor tudi v preteklosti. Demokratizacija v matični Sloveniji pa je raz-

da nismo v zadostni meri iskali možnosti za premostitev medsebojnih delitev, tudi ker je, resnici na ljubo, v zadnjih letih razlogov za delitev vse manj. To velja predvsem za tista področja narodnostnega dela, v katerih se lahko brez težav prepoznavajo vsi Slovenci in pri katerem različne strankarske opredelitve ne bi smele igrati odločilne vloge.

Ob pripombi Slovenske skupnosti, da je ena izmed krovnih organizacij zelo zastopljena, je potrebno upoštevati tudi dejstvo, da je SKGZ prisotna v življenju manjšine od leta 1954, medtem ko je bil SSO ustanovljen več kot dvajset let pozneje. Zato je tudi razumljivo, da so se mnoge organizacije vključevale v SKGZ, saj je bila dolgo let edina nadstrankarska zveza organizacij in društev. Vsekakor je bilo in je stališče SKGZ, da nobenih dejavnosti Slovencev v Italiji ne gre zapostavljati, kajti razlogi, da se uspešno nadaljuje sodelovanje manjšine s Slovenijo so danes še bolj utemeljeni.

Dve osnovni izbiri

SKGZ je od svojega nastanka dalje krepila zlasti dve osnovni izbiri, ki sta v življenju manjšine danes trdno prisotni, ker ju očitno potrjujejo vsakodnevna dejstva. Delo zveze in njenih včlanjenih organizacij ima vse-

mišljanje in razpravljanje še spodbudila.

Konec julija je stranka Slovenske skupnosti dala v javnost svojo izjavo o teh vprašanjih. Primorski dnevnik (ravno v tistih dneh zaradi sindikalnih napetosti list nekaj dni ni izšel) je izjavo objavil v izčrpnem povzetku.

Pred nekaj dnevi pa je o istem vprašanju in vsaj del-

kozi smisel v utrjevanju sposobnosti manjšine, da ne ostane zgolj folklorna skupnost, pač pa živ, ustvarjal in pluralen osebki, ki naj bo aktivno in enakopravno vključen v stvarnost, v kateri živi. Ta izbira je v preteklosti pogosto motila različne stranke, v katerih so prisotni Slovenci. V različnih zgodovinskih in političnih okoliščinah so tudi pavšalno in poenostavljeno ocenjevali, da je SKGZ »Titovska« izpostava matične oblasti in kasneje, da je na primer »lobi kulturnih in gospodarskih in interesov manjšine« ali pa »liberalno-tehnokratska struktura«. Zdaj pa je slišati celo mnenja, da je treba SKGZ kot preživel privesek bivšega slovenskega režima ukiniti. Opaziti je tudi prizadevanja, da se vpliv in odločanje o manjšinskih zadevah usmerja v druga politična območja, ki naj bi bila v večji sintoniji z novo slovensko oblastjo. Obstajajo tudi znaki o tem, da je nova slovenska oblast enostransko obveščena o naši stvarnosti, kar je prišlo do izraza tudi v nesporazumih, ki so spremljali prvi obisk ministra Dularja v Trstu. Ministru je bil pred obiskom očitno predstavljen drugačen scenarij, kot ga je doživel na srečanju s predstavniki različnih komponent Slovencev, ki ga je pomenljivo ocenil kot »trenutek resnice«.

Druge bistvena značilnost dela SKGZ je v tem, da organizirani dejavnosti Slovencev v Italiji omogoča

no v odgovor Slovenski skupnosti pripravila svoje Sporočilo slovenski javnosti tudi Slovenska kulturno gospodarska zveza.

Da bi bralci imeli jasnejši vpogled v stališča in izvajanje SKGZ in stranke Slovenske skupnosti smo sklenili, da ob sporočilu Slovenske kulturno gospodarske zveze spet objavimo tudi stališče SSK.

Uredništvo

nemoteno delo in ga varuje pred strankarskimi spopadi, za katere so primerna drugačna prizorišča.

SKGZ in stranke

Slovenska skupnost v svoji izjavi omenja lotizacijo kot »etiketo«, čeprav dobro ve, da je praksa strankarskega lotiziranja vplivnih sfer sestavni del sloga političnega življenja v italijanski družbi, s posledicami, ki za kakovost življenja niso vselej najbolj spodbudne. Slovenska skupnost tudi trdi, da ni »ena izmed strank«, v katerih delujejo Slovenci, kar ob nespornem dejstvu, da večina Slovencev v Italiji voli za druge stranke in se v njih tudi dejavno udeležuje z velikim številom izvoljenih predstavnikov na vseh ravneh, izzveni dokaj čudno. Težko si je zamisliti, da večina Slovencev zaradi tega živi v velikanski zmoti in so zato manj Slovenci od tistih, ki se prepoznajo v Slovenski skupnosti. SKGZ jemlje na znanje strankarsko razvejanost Slovencev, takšno, kakršna je, s tem da spoštuje in upošteva pomembno vlogo strank, ki je značilna za pluralistično družbo. Sestav vodstva, odborov in članic SKGZ je brez lotizacijskih posegov tudi strankarsko pluralističen prav zaradi želje, da bi čimvečje število Slovencev ne glede na njihovo strankarsko pripadnost imelo možnost prispevati z znanjem in sposobnostjo k dejavnostim, ki so za manjšino odločilnega pomena.

Skupnost pa meni, da...

Pogumna prizadevanja mlade slovenske demokracije za uveljavitev slovenske suverenosti, za premostitev gospodarske, družbene in moralne krize, ki jo je prešla v dediščino od prejšnje oblasti, za spravo med Slovenci in dograjevanje skupnega slovenskega prostora predstavljajo izziv in spodbudo tudi za Slovence v Italiji. Želimo si ugledno in privlačno matico, potrebujemo večjo samozavest in notranjo demokratičnost, a tudi večjo pomoč pri našem boju za preživetje in razvoj.

Tako kot ostajajo v osrednji Sloveniji omejeni, a zelo vplivni »otoki stalinizma«, tako tudi pri nas nekateri sejejo nezaupanje v demokratične procese v matici, ostajajo neprizadeti in odklonilni glede želje po preraščanju razdvojenosti, ki izvira iz polpretekle zgodovine, ustvarjajo mučni vtis, kot da bi bil naš delček evropskega občestva edini, ki skeptično in zaskrbljeno opazuje, kako se od Ljubljane do Vilnusa, od Berlina do Prage in v sami Moskvi ljudje veselijo konca sistemov, nastrojenj in ideologij, ki jih je zgodovina po dolgi in boleči preskusni dobi zavrgla.

Slovenska skupnost pa se veseli sprememb v Sloveniji, ker je uveljavitev resničnega pluralizma kljub izredno težavnemu položaju edino jamstvo za razvoj, do katerega imajo naši rojaki vs pravico. Nove poglede pa opaža tudi drugod v naši skupnosti. O njih pričata želja po prenovi in pristajanje - vsaj v besedah - na potrebo po skupni skrbi in skupnem odločanju o skupnih zadevah.

Široko občutena je potreba po ureditvi medsebojnih odnosov v zamejstvu. Tu nikakor ne gre za kako vnašanje matičnih novosti v drugačno stvarnost ali celo za oživljanje preteklih nasprotstev.

Slovenska skupnost že od nekdaj opozarja na monopol, ki so zrasli v senci nedemokratskih razmer v matični Sloveniji, na krivično zastopljanje ljudi in organizacij iz ideoloških razlogov, na iz tega izvirajoče obubožanje vse manjšine, ker se niso mogli razviti vsi potenciali. Podatki o pristranosti so osupljivi, posledice spodbujanja k politični asimilaciji, in torej miselni in čustveni integraciji, pa porazne. Današnje zavzemanje za pluralizem, nadstrankarstvo in avtonomijo še ni spremenilo ničesar.

K razpravi o teh zadevah nas spodbujajo razvoj v Evropi, želja po utrditvi vse naše narodnostne skupnosti in zagotovila nove oblasti v Sloveniji, da želi biti pravična do vseh v zamejstvu in da se bo ravnala po narodnem in državniškem načelu.

Že sama napoved o uravnovešenju odnosov med komponentami v zamejstvu, ki je zaenkrat le obljuba, pa je povzročila živčnost in napadalnost. Poudarjanje

mnogih, da nova oblast ne sme preiti iz ene v drugo skrajnost, že samo po sebi priznava, da je doslej veljala »skrajnost«.

Slovenska skupnost meni, da je treba najti nove oblike akcijske enotnosti in skupnega dogovarjanja. Odpraviti pa je treba tudi krivice znotraj narodnostne skupnosti in uveljaviti demokratičnost na vseh področjih.

Vse priznanje je treba dati izredno dragoceni vlogi ustanov in organizacij, ki jih v glavnem povezuje dve krovni zvezi. Ravno tako pa je treba priznati, da je bila ena izmed njih vse do danes močno zastopljena.

SSK se ne želi vmešavati v notranje zadeve krovnih zvez, je pa proti temu, da bi ena še vedno ostala zastopljena. Zaradi pravičnosti in spoštovanja pluralizma je tu potrebno uravnoveščenje. Dela je tako in tako dovolj za vse.

Nekatere ustanove, organizacije in sredstva množičnega obveščanja po svojem izvoru, naravi in namembnosti pripadajo vsem Slovincem v Italiji. Nujno je, da v skrbi zanje in v njihovem vodenju pride polno do izraza pluralizem naše narodnostne skupnosti. Njihova osamosvojitve je nujen korak v to smer.

Vsem Slovincem je treba tudi zagotoviti pravico do sooblikovanja razvoja družbenih in gospodarskih dejavnosti vsemanjšinskega pomena.

Svoje želje po enakopravnih, sproščenih, ustvarjalnih odnosih znotraj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji je Slovenska skupnost že predstavila slovenski javnosti, obema krovnicima organizacijama in novim oblastem v Sloveniji. Ni jih mogoče odpraviti z etiketami, kot sta »lotizacija« in vmešavanje »politične družbe« v »civilno družbo«, saj gre za izraz težej po novi kvaliteti življenja tistih Slovencev, ki zaupajo svoj glas samostojni slovenski politični stranki. Slovenska skupnost ni »ena izmed strank«, v katerih delujejo Slovenci, SSK je slovenska stranka, neodvisna in pluralistična organizacija na demokratični in narodni osnovi, ki je nastala kot koalicija različno usmerjenih skupin, da bi bila odprta vsem Slovincem v iskanju narodne solidarnosti in enotnosti.

Ko razmišljamo o dejansko šibkem položaju naše narodnostne skupnosti, moramo pri iskanju vzrokov nujno razmisliti tudi o pospeševanju politične asimilacije v imenu že propadle ideologije. Slovenska skupnost je trdno prepričana, da mora biti naša narodnostna skupnost resnični subjekt in da v sedanjem času potrebuje tudi politične prenovе v smislu večje narodne samozavesti.

Enotno nastopanje

Naša skupnost bi bila zanesljivo mnogo bolj učinkovita, če bi enotne nastopala, kar lahko potrdijo dosedanje izkušnje. Prvi resnejši uspeh med pobudami za skupen nastop Slovencev je bil v letu 1970. Takrat je nekaj desetih različnih uglednih predstavnikov manjšine podpisalo spomenico tedanjemu predsedniku vlade Emilu Colombu z zahtevo, naj se manjšina zaščiti z globalnim zakonom. Sledilo je dvajsetletno prizadevanje, da to ključno vprašanje ostane v ospredju politične pobude Slovencev. Ob tem, da so različne stranke iz ene mandatne dobe v drugo, doslej sicer brezuspešno, vlagale v parlament zaščitne zakonske osnutke, se je krepila med različno mislečimi Slovenci zavest, da je za dosego tega zahtevnega cilja neobhodno potrebna skupna akcija v odnosu do italijanskih oblasti. Iz potrebe po enotnem predstavljanju je po dogovoru prišlo do oblikovanja enotne delegacije, ki je bila vse do nedavnega pobudnik za stalen dialog z italijanskimi in jugoslovanskimi oblastmi na več ravneh, saj je povsem jasno, da razcepljenost Slovencev glede osnovnih vprašanj postavlja našo skupnost v položaj zelo šibkega sogovornika kogarkoli.

Enotna delegacija je bila s strani Slovenske skupnosti pred dvema letoma enostransko ukinjena z motivacijo, da je treba najti ustreznejše oblike akcijske enotnosti. SKGZ je takšnemu ukinitanju nasprotovala, saj nihče ni znal predlagati alternativne, ustreznejše formule, ki bi bila sprejemljiva za vse. Tako je naša narodnostna skupnost v ključnih trenutkih boja za zaščitni zakon ostala brez skupnega predstavnštva, kajti poznejši sklic zbora izvoljenih, v katerem so nekateri hoteli videti novo predstavnštvo, je, kot je znano, z veliko težavo zmogel predlagati le medlo resolucijo, ki še vedno čaka na dokončno odobritev. Seveda so enotne pobude za našo skupnost še kako aktualne, toda ni jih mogoče reševati s splošnimi izjavami o tem, da je treba najti »nove oblike«. Pričakovati je, da tisti, ki z dosedanjimi niso bili zadovoljni, povedo, kakšne naj bi bile nove oblike skupnega nastopanja.

Solidarnost in skupno delo

Vsa navedena vprašanja zahtevajo vsekakor globljo analizo, zato lahko v kratkih, pragmatično oblikovanih izjavah, ki služijo le dnevni politiki, izpadejo enostransko in pavšalno. SKGZ zagovarja stališče, da je potrebno o vseh, za našo skupnost bistvenih argumentih razpravljati sicer kritično, toda s potrebnim mero objektivnosti, brez bolečnega zasledovanja ozkih strankarskih interesov. Takšna raven razprave, h kateri je želela prispevati tudi julijska programska konferenca, lahko dejansko okrepi v naši skupnosti sposobnost za preudarno ocenjevanje sedanjega položaja, ki zahteva od Slovencev v Italiji solidarnost in skupno delo na višji ravni, kot smo ju bili vsi skupaj sposobni ustvariti doslej. Naloga, ki čakajo našo skupnost v neposredni prihodnosti, so namreč zelo zahtevne in ostaja bistvenega pomena sposobnost manjšine, da nedvoumno odigra vlogo zrelega osebk, tako v odnosih z italijansko državo kot tudi z matico. Razvojna pot SKGZ je bila doslej zastavljena v tem duhu in današnje okoliščine potrjujejo, da gre takšno usmeritev krepiti tudi v bodočnosti ob spoštovanju pluralizma, specifičnosti in razlik, ki so od nekdaj značilne za naše življenje v treh pokrajinah. Ni razlogov, da ne bi bili tudi odnosi zamejskih Slovencev z matico uspešni, če bo v naši skupnosti obstajala sposobnost za jasen dogovor in če bo nova demokratična ureditev v Sloveniji uveljavila uravnovešen državniški pristop z upoštevanjem manjšinske stvarnosti, kot je razvidno iz izjav njenih najvišjih predstavnikov.

Slovenska kulturno gospodarska zveza

Intervju z deželnim tajnikom Robertom Viezzijem V soboto v Ogleju programska konferenca komunistov iz F-JK

TRST — Komunisti iz Furlanije-Juljske krajine prireajo v soboto v Ogleju programsko skupščino, na kateri bodo proučili sedanji politični položaj tako v F-JK kot na vsedržavni ravni, govorili o notranjih problemih stranke, ki se pripravlja na korenite spremembe in seveda dali svoje predloge za reševanje problemov, ki so v sedanjem trenutku posebno aktualni. Sem sodijo predlogi, kako naj bi prišlo do korenitih sprememb v političnem vodenju države, da bi levica s svojimi predlogi in idejami po več kot štirideset letih potisnila stranko krščanske demokracije v opozicijo. Razpravljali bodo nadalje o reformi političnega sistema in o novem volilnem zakonu, ki ga predlagajo za izvolitev deželnega sveta ter o potrebi po drugačni kakovosti razvoja v naši deželi. Na skupščini, ki jo bo zaključil član stranke vsedržavnega tajništva Umberto Ranieri, je zagotovljena kvalificirana prisotnost vidnih osebnosti iz F-JK. O ciljih in pričakovanjih, ki jih komunisti vlagajo v to zasedanje smo se pogovarjali s strankinim deželnim tajnikom Robertom Viezzijem, ki je predvsem podčrtal, kako se KPI pripravlja na to konferenco že več mesecev v pričakovanju na strankino vsedržavno konferenco, ki bo 22. t. m..

»Kot stranka se moramo predvsem prikazati kot vladna sila in ne kot stranka, ki zna samo protestirati. Smo vsedržavna stranka, ki se opira na najboljše tradicije KPI in privilegira interese splošnega značaja, ne pa lokalističnih želj in potreb. Predvsem pa želimo, da bi prišlo na osnovi te naše razprave do nove in močne politične sile.«

Kakšno je v tem pogledu stanje v Furlaniji-Juljski krajini?

Pri nas se marsikaj premika; ustanovljeni so bili klubi, odbori za konstituantno in podobne organizacije, ki pa se kljub omejenemu številu ljudi, ki so se vključili v to akcijo, prizadevajo za ustanovitev nove stranke na levici. Po naših željah mora biti stranka, ki naj bi imela tesnejši odnos z ljudstvom in znala koagulirati napredno usmerjeno prebivalstvo.«

V tem kontekstu so seveda velikega pomena odnosi s socialistično stranko. Kako sedaj KPI gleda na ta odnos na osnovi zadnjih izkušenj?

Brez dvoma je, da so odnosi s PSI bistvenega pomena za ustanovitev nove politične tvorbe, ker je brez socialistov nemogoča vsaka alternativa. Ugotavljamo pa, da so socialisti ostali na položajih tesnega sodelovanja s KD in da tudi v zadnjih časih niso spremenili tega stališča, kar seveda vpliva negativno. Ugotavljamo tudi, da v večjih občinah po upravnih volitvah ni v bistvu prišlo do sprememb v od-

Roberto Viezzi

nosih med tema strankama; v nekaterih drugih manjših občinah so se oblikovale tako imenovane "anomalne" uprave, vendar pa to ni pravilo, na katerega se opiramo, ker so naši politični cilji popolnoma drugačni.«

Vseposod se govori o reformi političnega sistema. Ljudje so čedalje bolj nezadovoljni. Razkol med strankami, institucijami in prebivalstvom je čedalje večji. Tudi o tem boste govorili v Ogleju. Kaj predlagate?

»Res je, da gre za zelo aktualno vprašanje, na katerega pa naša stranka opozarja že dalj časa. Ljudje so nezadovoljni, združujejo se v novih ligah, volitev se udeležuje vse manj ljudi. V taki situaciji se morajo stranke korenito spremeniti, če želijo preživeti. Predvsem je treba z novimi pravili in zakoni določiti drugačne odnose med ljudstvom, strankami in institucijami. Treba je prenehati s praviim vsiljevanjem strank v javno življenje. V naši deželi je videmski nadškof Battisti jasno in odločno obsodil nekaj primerov podkupovanja, česar ni še sedaj nihče demantiral. Treba je pač spremeniti pravila igre.«

Neposredno s tem vprašanjem je povezan problem volilne reforme, ki je v sedanjem trenutku v ospredju politične razprave na vsedržavni ravni. Kako KPI gleda na vse te zadeve tudi z ozirom na posebne razmere v naši deželi?

»Jasno je, da je treba spremeniti volilni sistem. Treba je dati možnost prebivalstvu, da se poleg stranke na osnovi programov izreče za koalicije, ki naj bi upravljale posamezne krajevne stvarnosti. Odločno nasprotujemo

vsaki obliki omejitve števila odstotkov glasov, ki bi jih morala prejeti vsaka stranka, da bi lahko izvolila svoje predstavnike v razna telesa. Pripravili smo osnutek deželnega zakona, ki ga bomo v kratkem vložili in ki med drugim predvideva, da je slovenski narodnostni skupnosti na osnovi določenih mehanizmov zagotovljeno predstavnstvo v deželnih skupščinah.«

Vendar pa je potrebno še kaj drugega, da bi se ljudje ponovno družili politiki in ponovno v večji meri zaupali institucijam. Kateri so še problemi, ki bi jim treba posvetiti večjo pozornost?

»V prvi vrsti bi poudaril vprašanje decentralizacije. Tudi o tem vprašanju se v naših vrstah zelo dolgo razpravlja. Smo za reformo deželnega statuta. V zaključni fazi imamo izdelavo zakonskega osnutka, v katerem ima vprašanje decentralizacije glavno vlogo. V njem se poudarja mednarodno vlogo dežele, poudarja se vlogo manjšin, glede katerih bi morala imeti dežela neposredne pristojnosti. Isto bi moralo veljati tudi za druge sektorje, kot so na primer zdravstvo, prevozi in kmetijstvo.«

Kaj pa mislite, ko se zavzimate za drugačno kakovost razvoja v Furlaniji-Juljski krajini?

»Predvsem mislimo, da je treba prenehati s podporništvom. Naša deželna uprava je bila doslej z industrijskimi podjetji zelo radodarna, kar je sicer obrodilo tudi pozitivne rezultate. Sedaj pa se nahajamo pred novimi potrebami in smo pred novimi izzivi: bliža se leto '93, velike spremembe v Evropi odpirajo številne možnosti za našo deželo. Številna podjetja se morajo posodobiti, postati modernija, konkurenčnejša, zaradi česar je treba večji del finančnih sredstev vložiti v storitve, v sektor raziskovanja in strokovnega usposabljanja. Smo seveda za razvoj in za takega kot si ga mi zamišljamo, je treba bolje uporabiti razpoložljiva finančna sredstva.«

Čeprav bo konferenca pretežno programskega značaja, se bo na njej govorilo tudi o izraziteje političnih vprašanjih, o odnosih v stranki, o novi nastajajoči stranki.

»Glede tega poudarjam, da je treba preiti z abstraktnih vprašanj na globalno vsebinsko razpravo. Treba je pohitati, pri tem pa paziti, da naredimo nekaj dobrega: oblikovati stranko, ki naj bo masovna, enotna in sposobna, da s svojimi predlogi aktivno poseže v politično življenje in da ima stalno pred očmi predvsem splošne interese prebivalstva.«

Pogovor zapisal
ALEKSANDER SIRK

Pri denacionalizacijah Sežanci nočejo doživljati novih krivic

SEŽANA — Čeprav bo treba pri vračanju razlaščenega premoženja zaradi pomanjkanja izkušenj in nepopolnih ter zastarelih predpisov vsaj pri bolj zapletenih primerih počakati do sprejetja nove zakonodaje, se je novi sežanski izvršni svet že na prvi seji lotil dveh primerov, pri katerih se pravda za vrnitev nacionalizirane lastnine vleče že nekaj let.

Gre za precejšen del prostorov nekdanjega hotel Central na sedanji Partizanski cesti ter za poslovni prostor v istem predelu, ki ga sedanji lastnik Preskrba oddaja v najem zasebnemu čevljarju. Izvršni svet je ocenil, da bi oba primera z malo razumevanja razrešili v korist nekdanjih lastnikov oziroma njihovih dedičev. Zeleno luč za obravnavo omenjenih in vseh podobnih zadev je že lani decembra prižgala sežanska skupščina, v zadnjem času pa pospešeno razreševanje najbolj aktualnih problemov zahtevajo tudi pristojni republiški organi.

Vladimir Mljač je pri tem dodal, naj bi imeli prednost pri obravnavi zahtevkov za denacionalizacijo tisti primeri, pri katerih odvzetega premoženja sedaj več ne uporabljajo

za tiste namene, kot ob nacionalizaciji. Krt ga je pri tem podprl in dodal, naj bi napake in krivice iz preteklosti čimprej popravili na najbolj enostaven in najmanj boleč način. Misel je dopolnil Škerjanec, ki je predlagal, naj bi imeli prednost pri obravnavi zahtevkov za denacionalizacijo najbolj nesporne zadeve medtem ko je predsednik IS Bandelj ponovno opozoril, naj bi zaradi nujnosti in zapletenosti te problematike še posebno pazili, da pri popraviljanju starih grehov ne bi delali novih krivic. Takšni postopki lahko še kako prizadenejo sedanje nič krive uporabnike nacionaliziranih prostorov, po mnenju ostalih članov IS pa bi bila pri vračanju odvzetih nepremičnin marsikdaj lahko očitno prizadeta tudi občina.

S temi podobnimi vprašanji se bo morala čimprej spoprijeti tudi občinska skupščina, ki bo tako kot drugi občinski parlamenti čimprej potrebovala trdna republiška izhodišča za razreševanje denacionalizacijskih zahtevkov in popraviljanje drugih povojnih krivic.

JANEZ ODAR

Brezigar o usodi manjšin v Evropi

TRST — Katera bo vloga jezikovnih manjšin v Evropi v letu 1993 in kako se večetična in multikulturalna Evropa usklajuje s procesom evropske integracije. Ta so bila vprašanja, ki se jih je lotil deželni svetovalec stranke Slovenske skupnosti Brezigar v včerajšnjem posegu na zasedanju sveta evropskih občin in dežel, ki je v teku v Lizboni. Brezigar je dejal, da se evropska integracija ne sme omejiti na gospodarsko sodelovanje, ampak mora nujno seči na kulturno področje. Po mnenju deželnega svetovalca SSK je potrebno v to obširno evropsko problematiko zajeti tudi vprašanje jezika, saj imamo že danes v komunitarni Evropi deset uradnih jezikov. V ta proces evropske integracije, je treba pričakovati, da se bodo v prihodnjih letih vključile tudi druge države z željo po širšem dialogu in neposrednejšimi odnosi med prebivalci nove Evrope.

Na Sežanskem zelo pestro ob tednu otroka

SEŽANA — Tradicionalni teden otroka, ki poteka prvi teden v oktobru mesecu pomeni tudi za sežanske otroke pravo doživetje. Tako so se na sežanski Zvezi prijateljev mladine odločili, da pripravijo najrazličnejša kulturna doživetja za najmlajše, in to ne samo od 1. do 7. oktobra, ampak cel mesec.

Načrtovali so večjo akcijo Živ Žav, ki naj bi jo izplejali 6. oktobra v Lipici. Na njej bi sodelovali vsi otroci in imeli šolski dan z obilo zabave in kulturnih doživetij. K sodelovanju so povabili predstavnike delovnih organizacij, žal pa je tako lepa zamisel zvođenela in bodo morali naši najmlajši ostati brez živ-žava. Zato pa so šole v sežanski občini pripravile svoje programe ob tednu otroka, za posredovanje in finančna sredstva pa je na pomoč priskočila ZPM. Številne kulturne dejavnosti se bodo zvrstile po vseh petih osnovnih šolah, na srednji šoli ter vrtcih.

Poudarek so dali kulturnemu programu in sprejemu prvošolčkov v šolsko skupnost. Kot vemo, pionirska pa tudi mladinska organizacija na šolah več ne obstajata, zato tudi ni več sprejemanja v pionirsko organizacijo, ki smo ga bili vajeni ob 29. septembru.

S pomočjo Kompassa bodo organizirali izlete v živalski vrt v Zagreb. Tako je prejšnjo soboto obiskalo zagrebški živalski vrt 51 otrok, to soboto (6. 10.) pa si bodo zanimivosti živalskega sveta v Zagrebu ogledali učenci kar s tremi avtobusi. Sicer pa organizirajo izlete v Zagreb vsako soboto v oktobru mesecu.

Popoldanski izlet na grad Snežnik ni uspel, čeprav bi si bilo zanimivo ogledati grad in Polharski muzej, biser sredi notranjskih gozdov. Očitno ni vladalo zanimanje, kaj tudi ne, saj so otroci preutrujeni od šolskega dela.

Organizirajo najrazličnejše otroške in mladinske predstave. Dijaki prvih letnikov srednje šole so že 29. septembra obiskali Operno hišo v Ljubljani, nekateri osnovnošolci gredo v Novo Gorico na gledališko predstavo »Čirenčaj in juha kokos pokos kvak kvak«.

Gledališka skupina OŠ E. Kardelja iz Dutovelj bo pod vodstvom režiserja Bojana Podgorška gostovala v Hrpe-ljah in Divači z igrjo »Vesela zgodba o žalostni princesinji«. Sežanska osnovna šola prireja boljši sejem, na katerem bo mogoče marsikaj prodati, zlasti tisto, česar se ne potrebuje več, in tudi kupiti.

Malčke v vrtcu pa bo zabavalo gledališče Papilu iz Hrvatina, sami pa pripravljajo jesenski dan »Teta jesen prihaja«, v katerem bodo sodelovali tudi srednješolci.

Sežanska ZPM pa razmišlja o ustanovitvi Kluba staršev. Zato so k sodelovanju povabili dipl. psihologinjo Marjo Strojina, s Svetovalnega centra za otroke, mladino in starše iz Ljubljane, ki bo 10. oktobra predstavila svoje izkušnje pri delu kluba staršev, ki uspešno deluje v Ljubljani. Predavanje bo ob 16. uri na Občini v Sežani.

OLGA KNEZ STOJKOVIČ

Vila Marija: Piknik s tvojo ženo

SEŽANA — V obnovljenih ruševinah gradu v Senožečah bo jutri, 6. oktobra gostovalo »Gledališča brez tretjega« iz Kopra. V novem kulturnem središču v sežanski občini, poimenovanem Vila Marija, bo ob 19. uri že 291. ponovitev komedije Andreja Jelačina »Piknik s tvojo ženo«. Omenjena komedija, v kateri igrata znani primorski humorist Andrej Jelačin, poznan občinstvu kot Toni Karjola, in njegova soproga Marija, sodi med slovenske rekorde po številu igranih predstav v isti zasedbi.

Andrej Jelačin, ki je z lopato in karjolo ter svojo zvesto spremljevalko Marijo dvajset let obnavljal ruševine grajskega zidu, nam je že ob sežanskem občinskem prazniku pripravil pravo presenečenje in kulturno doživetje. Obljubil nam je sicer Piknik s tvojo ženo, a je bila ta njegova žena bolna, a je kljub temu pripravil bogat kulturni dogodek.

Velika dvorana je bila za številne goste premajhna. Predstavili so se priznani kulturni umetniki našega prostora: Maestro Oskar Kjuder, ki je pred kratkim dopolnil 65 let, dirigent Partizanskega pevskega zbora iz Trsta, ki ga vodi že 19. let, in ima za seboj že preko 500 koncertov; znana klepetulja Vanca (na sliki) je s svojim nastopom spravila številno občinstvo v smeh; da ne govorimo o gostitelju Toniju Karjoli, za prijetno razpoloženje in ples je poskrbel ansambel Grand Hotel iz Postojne pod vodstvom Andreja Mikoletiča.

Upajmo, da tudi tokrat Vila Marija v Senožečah ne bo prazna.

-oks-

Sindikata Iplasa grozita s stavko

KOPER — Vodstvu Iplasovih sindikatov terjata višje plače in suspenz odstavljenih članov nekdanjega KPO, sicer napovedujeta stavko. Direktor Albert Trampuž večini zahtev ne more ugoditi, od delavcev zahteva razumnost. Sodni izvedenec za inovativno dejavnost pa je že pregledal izplačila inovacijskih nagrad. Tako bi lahko zelo na kratko strnili dogajanje v Iplasu, kjer sindikata v svoji osmi zahtevi napovedujeta 16. oktobra stavko, če ne bodo dosegli dogovora.

Osebnih dogodkov delavcev Iplasa so se v zadnjih mesecih znižali za več kot 25 odstotkov v primerjavi z letošnjim januarjem, oba sindikata pa zahtevata vsaj 20 odstotkov višje plače, kot so bile januarja. Albert Trampuž pa jim je odvrnil, da je to trenutno nemogoče. Glede suspenza nekdanjih članov posloводства je Trampuž odgovoril, da bo proti vsakemu posamezniku ustre-

no ukrepal, če bodo zunanje institucije, ki se raziskujejo primer, ugotovile nepravilnosti. Glede zahteve o razrešitvi delavskega sveta je vodstvu obeh sindikatov predlagal naj poiščeta pri legalni pravni službi sindikata izven podjetja pismeno obrazložitev o tem, kaj je narobe z delavskim svetom, dotlej pa mora vse ostati tako kot je. Namesto groženj s stavko pa je Alberto Trampuž delavce pozval k razumnemu reševanju problemov Iplasa, če res hočejo zadržati zaposlitev.

Danes pa so od Friderika Javornika, sodnega izvedenca za inovativne dejavnosti iz Temeljnega sodišča Maribor, zvedeli prve podatke o njegovi analizi izplačila t. i. »inovacijskih nagrad« v Iplasu. Iplasov pravilnik o delitvi teh nagrad ni v skladu z zakonom o izumih (UL 34/81). Sporno je to, da lahko sam direktor (brez ustrezne ko-

misije ali odbora) odloča o podelitvi nagrad. V pravilniku manjka bistveno - postopek za ugotavljanje dohodka, ki je nastal zaradi neke inovacije. Šele na osnovi tega izračunanega dohodka bi lahko pravično delili nagrade. »Če bi vse Iplasove primere obravnavali po vzorčnem pravilniku Gospodarske zbornice (v Iplasu so zdaj že napisali nov pravilnik, da bodo sploh lahko ugotovili utemeljenost ali neutemeljenost izplačilnih nagrad), bi ugotovili, da je 90 odstotkov delavcev upravičeno dobilo nagrado (skoraj polovico teh bi moralo dobiti še večje nagrade). Kakih deset odstotkov bo moralo del inovacijskih nagrad po vsej verjetnosti vrniti - te so samo delno neustrezno izračunane in izplačane. Vsekakor bo znesek nagrad, ki bi jih morali v Iplasu razdeliti, precej višji od tistega, ki naj bi posamezniki vrnili.

B. Š.

Sveže gobe na razstavi v Sežani

SEŽANA — Gobarska družina Sežana prireja razstavo svežih gob, ki bo v avli skupščine občine Sežana v nedeljo in ponedeljek, 7. in 8. oktobra. Razstava bo odprta v nedeljo od 10. do 17. ure, v ponedeljek pa od 7. do 16. Na razstavi bosta poleg domačih gobarjev sodelovala tudi dolgoletna sodelavca in determinatorja Milko Čebulec z Opčin in Franco Breshan iz Trsta. Marsikateremu obiskovalcu bosta radevolje predstavila užitne, neužitne, zlasti pa strupene gobe.

Razstava je namenjena vsem občanom, zlasti pa ljubiteljem narave, gobarjem in šolski mladini, zato bo odprta tudi v ponedeljek, da si bodo razstavo lahko ogledali tudi šolarji. Tako ima razstava poučen značaj in sicer sodi v sklop vzgojnoizobraževalnega in zdravstveno preventivnega dela.

Prejšnja leto so sežanski gobarji na razstavi predstavili preko 200 različnih vrst svežih gob. Nabirali so jih v sežanski občini, kakor tudi izven njenih meja. Gobarska družina naproša svoje člane in ostale gobarje, da prinesejo sveže gobe za razstavo že dan prej.

-oks-

Višje kazni roparjem gozdnih sadežev

SEŽANA — Sežanci se pripravljajo, da bodo po več letih popravili tiste dele odloka o javnem redu in miru v občini, ki določajo kazni za kršitelje. Gre za razpiti odlok, ki med drugim določa tudi pravila pri nabiranju gozdnih sadežev in druge »rekreacijske« dejavnosti v naravi. Ta določila so lani dvignila precej prahu zato, ker so na njihovi osnovi kaznovali prepoten in neredko tudi agresivne gobarje in nabiralce drugih sadežev, med katerimi so bili tudi italijanski državljani. Kazni že dolgo niso bile več učinkovite, saj so bili stroški za mandatni listič že predlani, posebno pa lani, običajno višji od kazni same.

To se vidi tudi iz statistike o izrečenih kaznih, ki jih je bilo leta 1987 117, leta 1988 422, lani 258 in do konca septembra letos le še 64. Če bo predlog spremembe sprejet, se bo seveda lov za kršitelji bolj izplačal, saj občinska uprava predlaga, da bi se kazni za posamezno kršitev od sedanjih nekaj dinarjev povečale na več sto dinarjev.

J. O.

Zunanji minister danes v Trstu

De Michelis na zasedanju mest Jadrana

Danes pride v Trst italijanski zunanji minister Gianni De Michelis, ki se bo udeležil zasedanja prve Konference predsednikov gospodarskih zbornic Jadrana. Pobudo za srečanje je dala Tržaška trgovinska zbornica, uresničilo pa jo je združeno Transadria.

Na današnjem srečanju, ki se bo pričelo ob 9. uri na sedežu Tržaške trgovinske zbornice, bodo prisotni predsedniki zbornic, ki delujejo v najpomembnejših pristaniških mestih v Italiji, Jugoslaviji, Albaniji in Grčiji. Tako bodo prišli v Trst predstavniki zbornic iz Pireja, Patrasa, Igoumenitse, Tirane, Brača (v Albaniji), Titograda, Splita, Zadra, Pulja, Taranta, Brindisija, Ancone, Ravene ter predsedniki zbornic mest, ki so včlanjena v Transadriji in sicer Benetk, Trsta, Kopra in Reke. Napovedali so tudi prisotnost predsednikov gospodarskih zbornic Slovenije in Hrvaške ter albanskega veleposlanika v Italiji.

Cilj tržaškega zasedanja je, da bi določili nekaj konkretnih ciljev za skupno sodelovanje trgovinskih zbornic, ki delujejo v mestih Jadrana. Sodelovanje bi bilo koristno za vse, hkrati pa bi lahko ovrednotilo trgovske in druge morske poti v tem delu Sredozemlja.

Dela današnjega srečanja se bodo pričela s pozdravom predsednika Tržaške trgovinske zbornice Tombesija, ki bo imel tudi uvodno sporočilo. Sledili bodo pozdravi deželnih oblasti, nakar je napovedana razprava. Vsekakor je najbolj pričakovano De Michelisov poseg, ki je po protokolu predviden v popoldanskem delu zasedanja, ki se bo pričelo ob 15. uri.

Z včerajšnje tiskovne konference predsednika Semna in ravnatelja šole Grgiča Glasbena matica kljub finančnim težavam pripravlja kvalitetno abonmajsko sezono

»Kljub težavam finančnega značaja, ki pogojujejo njeno delovanje, bo Glasbena matica tudi v tej sezoni oskrbela koncertni abonma, v okviru katerega pa bo namesto običajnih 9 žal le 8 koncertov, od katerih 6 v Kulturnem domu ter po eden v stolnici Sv. Justa in v cerkvi Sv. Antona Novega. Prepričani smo, da je koncertni načrt tako zasnovan, da bo zagotovo zadovoljil abonente. Srečali se bomo s solisti in ansambli, ki sodijo med prvostopne glasbene ustvarjalce.« S temi uvodnimi besedami sta predsednik upravnega odbora GM Adrijan Semen in ravnatelj šole GM prof. Svetko Grgič uvedla tiskovno konferenco na sedežu tiskovne agencije ANSA, katere se je udeležilo kar lepo število predstavnikov slovenskih in italijanskih sredstev množičnega obveščanja, glasbenih kritikov in glasbenih ustvarjalcev.

Osem koncertov bo torej (kot smo okvirno pisali že pred dnevi) sestavljalo koncertno obonmajsko ponudbo Glasbene matice. Ob upoštevanju razpoložljivih sredstev je umetniškemu svetu GM, ki je sezono zasnoval, uspelo zagotoviti umetniško dostojno raven sezone ob istočasnem upoštevanju načela, da so med izvajalce vključeni tudi naši domači glasbeni ustvarjalci, ki so izšli iz vrst glasbene šole GM in se potem izpopolnjevali na konservatorijih doma in v svetu ter se tudi pomembno uveljavili kot koncertanti. Poudarek pa bo prav tako na gostih iz matične Slovenije.

Otvoritveni koncert bo 16. t. m. s Slovenskim oktetom, ki je pred skoraj 40 leti prav pri nas prvič nastopil izven meja Slovenije. Na sporedu bo imel umetne in ljudske skladbe domačih in tujih avtorjev. Še v oktobru, 24.,

bo v cerkvi Sv. Antona Novega koncert s sodelovanjem Simfoničnega orkestra konservatorija iz Kromeriza ter Akademski pevski zbor in Mešani pevski zbor Žerotin iz Olomouca na Češkoslovaškem s solisti. Dirigent bo naš Stojan Kuret, med solisti pa njegov brat violinist Igor Kuret. Na sporedu bo Rossinijeva kantata Stabat mater, Igor Kuret pa bo solist v eni od Mozartovih skladb.

8. nov. bo v stolnici Sv. Justa koncertiral mednarodno uveljavljeni slovenski organist Hubert Bergant. Izvajal bo izključno dela Cesarja Francika v počastitev 100-letnice njegove smrti, med drugim veličastno Grande piéce symphonique op. 17 ter Preludij, Fugo in Variacije op. 18.

Se vedno v novembru, in sicer 27., bo prišel v goste Zagrebški godalni kvartet Klima z deli Donizettija, Dvoraka in Uroša Kreka, 20. decembra pa bomo spet imeli po daljši odsotnosti priložnost poslušati vrhunsko slovensko pianistko Dubravko Tomšič, ki bo izvajala skladbe Mozarta, Beethovna in Debussyja.

Po januarskem premoru bo 1. febr. na vrsti šesti abonmajski koncert posvečen 200-letnici Mozartove smrti. Po nazivom »Mozart in njegovi nasprotniki« bo prestižni komorni orkestralni ansambel Slovenicum iz Ljubljane, pod vodstvom dirigenta Uroša Lajovica in z vokalnimi solisti Ireno Baar, Dunjo Spruk, Ivanom (Giannijem) Sancinom, Karlom Jaričem in Marijanom Trčkom, izvajal skladbe Mozarta, Salierija in Sartijsa.

Pomemben koncertni dogodek bo 21. februarja, ko bo prvič gost Glasbene matice tržaški komorni zbor Cappella Civica pod vodstvom Marca

Predsednik Semen (levo) in ravnatelj šole Grgič med včerajšnjo predstaviljo nove abonmajске sezone Glasbene matice (foto Magajna)

Sofianopula. Na sporedu bo imel dela Mozarta, R. Manne in Schuberta.

Sezono 1990/90 bo 7. marca sklenil Simfonični orkester Slovenske filharmonije iz Ljubljane pod vodstvom dirigenta Marka Muniha, solista pa bosta naš violinski virtuoz Črtomir Šiško in ljubljanska mezzosopranistka Eva Novšak-Houška. Na sporedu bo Mozartova Simfonija v Es-duru KV 543, Uroša Kreka Canticum resanum za glas in orkester ter Brahmsov violinski koncert op. 77 v D-duru.

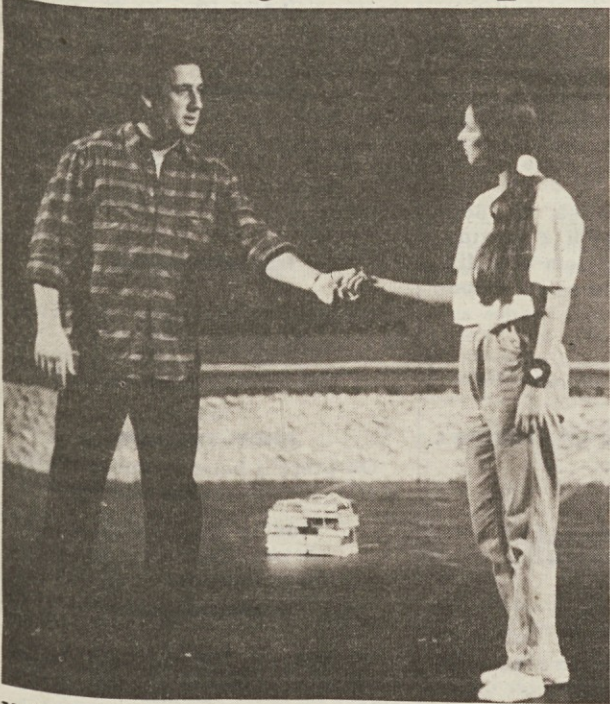
Koncertni abonma za Gorico še ni definiran, verjetno pa bo tam še v tem letu nastopil pihalni Trio Cesar-Marcoss-Urdan, kasneje pa še odlični jazz ansambel iz Ljubljane.

Izven abonmaja bo Glasbena matica v letu 1991 na primeren način počastila 400-letnico Gallusove smrti z enim ali dvema koncertoma njegovih zborovskih skladb (madrigalov) predvidoma z gosti iz Slovenije in domačimi izvajalci.

Abonmajске cene so take, da so res dostopne vsem, ki ljubijo glasbo. Abonma v parterju stane 80.000 lir, na balkonu 65.000 lir, mladinski in invalidski pa v parterju 40.000 in na balkonu 25.000 lir, cene vstopnic za posamezne koncerte pa so v parterju 15.000 in na balkonu 10.000 lir, mladinske in invalidske pa 7.000 v parterju in 4.000 na balkonu. Abonmaji bodo v prodaji od prihodnjega tedna.

Celotni abonmajski cikel prireja Glasbena matica v sodelovanju z deželnim sedežem RAI. (jk)

SSG začelo abonmajsko kampanjo Prihodnji teden premiera Hlapcev

V Kulturnem domu so že nekaj časa v polnem teku vaje za letošnjo premiero, ki bo čez teden dni (foto Križmančič)

Sezona Slovenskega stalnega gledališča se bo pričela v petek, 12. oktobra, z uprizoritvijo Hlapcev, s katerimi SSG že šesto leto uresničuje svoj načrt - postaviti na tržaški oder vsa Cankarjeva dela. Za obnovitve oziroma nakup abonmajev je blagajna odprta od ponedeljka do petka od 10. do 14. ure in od 17. do 19. ure, ob sobotah pa deluje samo dopoldne.

Pomembna novost zadeva mladinski abonma. Slovenski bančni zavodi so namreč sklenili, da bodo krili polovico cene tega abonmaja. Mladi bodo torej za celotno sezono, za sedem gledaliških predstav, plačali malenkostno vsoto, poleg tega pa bodo seveda imeli pravico do običajnega popusta za ostale predstve SSG izven abonmaja. Slovenski bančni zavodi želijo s to podporo približati mlade generacije gledališču, ki je izredno pomembno za njihovo kulturno formacijo.

Na odrskih deskah SSG bosta v Cankarjevih Hlapcih nastopila dva igralca iz SNG Drama iz Ljubljane. Roman Končar bo v tej drami posebej prepovedan Jermana, Ivo Ban pa bo igral kovača Kalandra. Pri SSG pričakujejo, da bo odrska postavitve tega Cankarjevega dela v režiji Borisa Kobala naletela na velik odziv publike.

Zaradi prekinitve pogajanj Danes stavka kovinarjev

Danes bo vsedrjavna stavka kovinarjev, ki so jo oklicale sindikalne organizacije FIM-CISL, FIOM-CGIL in CCDL-UILM. Kovinarji bodo stavkali zaradi prekinitve pogajanj za novo delovno pogodbo. Do spora pa je prišlo na sestankih, ki so bili 25. in 26. septembra.

Sindikati kovinarjev so tudi v Trstu oklicali stavko in se bodo udeležili osrednjega deželnega zborovanja, ki bo v Trzinu. Zbrali se bodo ob 8. uri na Trgu Unità. V posebnem letaku obtožujejo lastnike železarn, da nečesto popustiti zahtevam delavcev. Zastopniki zasebnih lastnikov, ki se zbirajo v združenju Federmeccanica, odklanjajo model delovne pogodbe in nečesto popustiti pri zahtevah po povišanju plač in glede vprašanj delovnega urnika. Predstavniki družbenih objektov, ki se združujejo v Intersindu, zavlačujejo pogajanja, v bistvu pa tudi oni ne sprejemajo sindikalnih zahtev. Sindikati obtožujejo tudi lastnike manjših podjetij, ki se zbirajo v združenju Confapi, da igrajo pri pogajanjih podrejeno vlogo in da ne znajo predlagati nič konkretnega.

Zaradi omenjenih razlogov so sindikati oklicali vsedrjavno stavko, priredili pa so vrsto demonstracij v vseh italijanskih deželah in glavnih mestih.

Začetek Tržaških zdravniških dnevov

Včeraj so se v kongresni dvorani Pomorske postaje začeli 44. Tržaški zdravniški dnevi, ki jih od leta 1946 vsako leto prireja Tržaško zdravniško združenje. Prireditelji so letošnji seminar naslovlili Uporaba instrumentov pri diagnozi in med zdravljenjem.

Na slovesni otvoritveni svečanosti je predsednik pripravljalnega odbora profesor Francesco Saverio Feruglio dodelil vrsto študijskih štipendij, ki jih je Primo Rovis poklonil najobetavnejšim mladim tržaškim zdravnikom. Ob tej priložnosti so nekaj besed spregovorili podprefekt Domenico Mazzurco v svojstvu komisarja tržaške KZE, rektor tržaške univerze Giacomo Borruso, podpredsednik tržaške zdravniške zbornice Giuseppe Parlato, občinski odbornik za zdravstvo Lucio Cernitz, ravnatelj medicinske fakultete Andrea Bosatra ter docent na isti fakulteti profesor Fulvio Bratina.

Včerajšnje zasedanje so prireditelji posvetili vprašanju slabe cirkulacije krvi v nogah in rokah in o načinih uporabe raznih instrumentov pri diagnosticiranju teh nevroznosti. O tej tematiki so v popoldanskih urah razpravljali na okrogli mizi, ki sta jo vodila profesor Feruglio ter dr. Nemeth, poročevalci pa so bili profesorji Fisicaro, Tonizzo, Pozzi Mucelli ter Belloni. Na okrogli mizi je tekla beseda o raznih radioloških, ekografskih in raziskovalnih metodah. Pred okroglo mizo je profesor Bruno M. Altamura predaval o zakonskih predpisih, ki urejujejo uporabo tovrstnih raziskovalnih tehnik. V popoldanskih urah so udeleženci seminarja lahko sledili praktičnim demonstracijam, kar predstavlja novost te znanstvene manifestacije.

Danes zjutraj, prav tako na Pomorski postaji, je na programu okrogla miza o ovirah pri delovanju žolča in nezadostnosti srčnega ožilja. Tržaški zdravniški dnevi se bodo zaključili jutri. (w)

Jutri v Gregorčičevi dvorani celovečerna predstava plesne skupine IGEN iz Celja

Jutri ob 19. uri bo v Gregorčičevi dvorani v Ul. sv. Frančiška 20 celovečerna plesna predstava skupine IGEN Studia za ples iz Celja. Predstava, ki nosi naslov SOBA 3-6-6, je v okviru seminarja Jesen skozi gib, ki ga vodi Igor Jelen in ga je za pedagoške delavce, vzgojitelje in kulturne animatorje organiziral Zveza slovenskih kulturnih društev.

Predstavo SOBA 3-6-6 so celjski plesalci predpremierno uprizorili ob 10. obletnici dela v Leningradu, premierno v Celju, sledile so ponovitve po Jugoslaviji in udeležba na plesno-gledališkem festivalu v Madridu.

Predstavo so oblikovali jugoslovanski umetniki: koreografija - Igor Jelen, dramaturgija Darko Lukić, glasba Vladimir Kaevski - Misar, kostumi Helena Muha. Kot plesalci pa sodelujejo pri predstavi: Tina Gorenjak, Alenka Končan, Petra Školčič, Špela Cvetko, Darja Eisenbacher, Sanja Bulatović, Urša Sevnik in Miha Alujevič.

Na sliki posnetek s predstave.

Na Opčinah razstava slikarjev iz Škofje Loke

V Prosvetnem domu na Opčinah bo danes ob 20. uri otvoritev razstave dveh že priznanih umetnikov: slikarja samouka Jožeta Peternelja - Mausarja, mojstra naive in slik v oljni tehniki, ter nekaj mlajšega Vinka Podobnika, ki se bo predstavil s serijo originalnih risb s tušem. Oba umetnika sta iz Žirov v Poljanski dolini, v občini Škofja Loka, torej iz kraja, ki je dal že vrsto umetnikov - rodino Šubicev, Sedejev in Peterneljev. Oba umetnika bo na otvoritvi razstave predstavil prof. Miha Maglič, nastopil pa bo tudi dekleški decet Kresnice, ki je znan daleč naokoli kot izredno dober zbor.

Slikar Jože Peternelj - Mausar se posveča motiviki iz vaškega življenja žirovskega kota. S svojimi deli je uspel uveljaviti tisto vrsto slikarstva na Slovenskem, ki ga, kot samorastniškega, lahko postavljamo kot protitipe sedanemu razmahu jugoslovanske naive.

Risbe Vinka Podobnika so nekakšen opis narave in pokrajine. V tem opisu prevladuje linija kot element, ki je sestavljen iz posameznih kretenj ustvarjalčeve roke. Tako nastajajo risbe kot dokončno in do zadnje potankosti izdelano likovno delo, ki je tudi samostojna likovna stvaritev, kar zahteva seveda posebno obravnavo.

Razstavo organizirata SKD Tabor z Opčin in Galerija Žiri, Odprta bo do srede vsak dan od 16. do 20. ure. (nl)

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

ABONMA 1990-91

IVAN CANKAR: HLAPCI, drama, režija Boris Kobal
DAVID POWNALL: MOJSTRSKA LEKCIJA, komedija, režija Mario Uršič
FEDERICO GARCIA LORCA: KAJ PRAVIJO ROŽE, pesnitev s petjem in plesom, režija Meta Hočvar
EUGENE O'NEILL: DOLGEGA DNE POTOVANJE V NOČ, drama, režija Dušan Jovanovič
CAMPANILE, FO, SCIASCIA: TRIPTIH, komične enodejanke
NICCOLÒ MACHIAVELLI: MANDRAGOLA, komedija, gostovanje PDG Nova Gorica
ALEXANDRE DUMAS: POKVARJENEC ALI LEPOTA IN MOČ, zgodovinska komedija, gostovanje SLG Celje

Vpisovanje abonentov, vsak dan, razen nedelje, od 10. do 14. in od 17. do 19. ure, ob sobotah od 10. do 14. ure pri blagajni Kulturnega doma, Ul. Petronio 4.

NARODNA in ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

prireja

TEČAJ O ARHIVISTIKI

Informacije in prijave:

NŠK, Trst, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 774333

NŠK OZ, Trst, Ul. Petronio 4, tel. 733086

Odbor za konstituanto devinsko-nabrežinske občine prireja

danes, 5. t. m., ob 20.30 na sedežu sekcije KPI E. Berlinguer na nabrežinskem trgu

javno razpravo
BITI SLOVENEK MED
ZAŠČITNIM ZAKONOM IN
DRŽAVLJANSKIMI PRAVICAMI

Uvodna poročila bosta imela Darko Bratina in sen. Nereo Battello, vodi Pavel Fonda.

Na čelu Pokrajine in Občine Trst
KD postavlja v dvom
sporazum o štafetah

Petstrankarska politična koalicija, ki vodi Pokrajino in Občino Trst, ne more na noben način premostiti težav, v katere je zašla sredi junija, ko so republikanci zahtevali preverjanje se programa obeh uprav. Stvari so se dodatno zapletle na včerajšnjem srečanju tajnikov večine, na katerem je socialistični tajnik Alessandro Perelli dal jasno razumeti, da PSI ne bo podpisala političnega sporazuma, ki ne bo vseboval jasnih in obvezujočih jamstev o napovedani štafeti na Občini in na Pokrajini in torej o politični usodi obeh osrednjih krajevnih uprav. Problem ni torej v programskem preverjanju, ki so ga sprožili republikanci, ampak v štafeti, ki je pravzaprav od vsega začetka osrednji vzol vse teh dolgih razgovorov in pogajanj.

Politične vode je že v dopoldanskih urah razburkal Aldo Scagnol, načelnik političnega tajništva pokrajinske KD, ki je v tiskovnem sporočilu podčrtal, da glede štafete še ni nič vnaprej določenega in odločenega. Demokristjani sicer načelno ne odstopajo od sporazuma o štafeti (Richettija naj bi zamenjal socialist Seghene, predsednika Pokrajine Crozzolija pa predstavnik KD), so pa mnenja, da se je treba o vsem še dodatno dogovoriti ter točneje sporazumeti. Scagnol pravi, da so od podpisa sporazuma prvi dvema letoma do danes nastopile nekatere pomembne novosti v deželnem merilu, ki zahtevajo nove odgovore in nove rešitve. Predstavnik KD, ki velja za najtesnejšega sodelavca tajnika Sergia Tripanija, je očitno mislil pred-

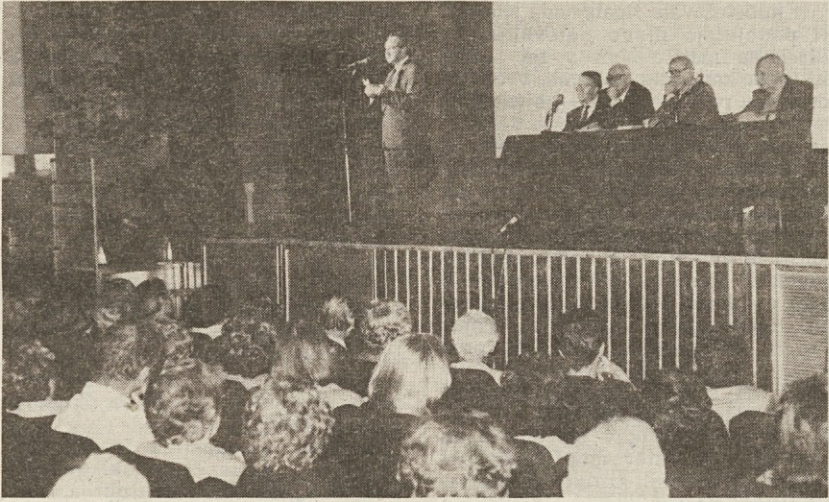
vsem na Videm, kjer je KD, ki je da-leč najmočnejša stranka, prvič po vojni prepustila župansko mesto socialistom. To je ustvarilo hude težave v furlanski KD, kjer je levica poslancev Bertolija in Santuza odkrito kontestirala predsednika Dezele Adriana Biasuttija.

Popoldansko srečanje tajnikov KD, PSI, PSDI, PRI in PLI je tako potekalo v precej napetem vzdušju. Republikanci so znova postavili svoje zahteve glede programa občinskega in pokrajinskega odbora, socialdemokrati so zahtevali »večjo težo« v koaliciji, socialisti pa jasna jamstva glede štafete, ki po jutranji izjavi Scagnola jih KD ne more očitno več nuditi. Sestanek se je končal brez vsakršnega otipljivega rezultata in le z obvezo, da se bodo sekretarji petih strank znova srečali v ponedeljek. Največ rezerv do podpisa sporazuma je imel tajnik PSI Perelli, medtem ko je podžupan Augusto Seghene izrazil drugačno stališče in baje že pristal na neke vrste osnutek sporazuma.

Nesoglasja o štafeti so postavila v ozadje vprašanje morebitnega vstopa Slovenske skupnosti v večinsko koalicijo. Seja pokrajinskega sveta je vsekakor že sklicana za prihodnji torek in ima na dnevnem redu tako odstop odbornika Bruna Braita kot izvolitev njegovega naslednika, ki naj bi bil svetovalec SSK Zorko Harej. Spritno zapleta včerajšnjih dogajanj pa ne gre izključiti presenečenj, tudi zato, ker se bo isti dan zasedalo tudi vodstvo PSI.

S. T.

V sklopu židovskih dnevo zadruga Bonawentura
Humor na židovski način
v Fölklovih zgodbicah

Pred nedavnim je pri založbi Rizzoli izšla zbirka kratkih zgodb na židovsko tematiko »Nuove storielle ebraiche«. Zgodbice je zbral Ferruccio Fölkel, avtor pa je izkoristil priložnost tedna, ki ga je zadruga Bonawentura posvetila židovski kulturi, da je za nekaj dni zapustil Milan, v katerem živi in dela, in se vrnil v Trst.

Program tedna - z zgovornim naslovom Od talmuda do Woodyja Allena - je tako obogatila predstavitev knjige, na odru gledališča Miela pa sta sedela, poleg avtorja, tudi novinarja Pierluigi Sabatti, ki je vodil razpravo, ter Guido Lopez.

Za prijetno vzdušje literarnega večera je poskrbela tudi nadvse prijazna violinistka, ki je zaigrala slavno temo iz predstave Goslač na strehi, le da je bila gospa na... balkonu. Številno občinstvo, ki se je udeležilo večera, je nato prisluhnilo nekaterim zgodbicam, ki jih je prebral, pravzaprav interpretiral igralec Luciano Delmestri. Nove židovske zgodbe so občutno krajše od Židovskih zgodbic, ki so izšle pred leti, nekatere pa so bile deležne tudi pikrih pripomb s strani ortodoksnih Židov, ki so avtorju očitali, da je »protižidovski«. Fölkel pa je dejal, da ga to sploh ne skrbi, saj je moč židovskih zgodbic prav v tem, da izražajo globoko avtoironijo.

Na sliki (foto Križmančič) predstavitev Fölklove knjige v gledališču Miela.

Sindikrat najemnikov
za posvet z Deželo

Sindikalne organizacije, ki zastopajo najemnike ljudskih stanovanj IACP, so se sestale z namenom, da pripravijo načrt nadaljnjega sindikalnega boja proti odloku o poviških stanarini. Upravni odbor tržaške IACP je namreč pred dnevi glasoval za izredne poviške, ki naj bi omogočili ustanovi za ljudska stanovanja, da pridobi vsaj nekaj likvidnosti.

S približno tremi milijardami dodatnega denarnega priliva pa prav gotovo ne bodo zapolnili deficita, ki onemogoča IACP izvajanje rednih popravil in vzdrževalnih akcij. Sindikalne organizacije NCCdL/CGIL, UST/CISL, CCdL/UIL ter tajništva SUNIA, SICET in UNIAT so izrazili prepričanje, da bo treba o vprašanju višjih stanarini vsekakor razpravljati na enotnih sestankih, saj ne sprejemajo enostranskega odločanja o stvareh, ki zadevajo več kot 1.400 tržaških družin.

Poleg tega pa so sindikalni zastopniki najemnikov izrazili tudi zaskrbljenost zaradi novih vsedržavnih težav, ki bodo dodatno bremenile delovanje tržaške IACP. Neenakomerna delitev razpoložljivih finančnih sredstev bo prizadela predvsem dežele italijanskega Severa, zato tržaške najemnike še podsebeno zanima, kako se bodo razvijali razgovori na deželni ravni.

Prav zaradi tega so se včeraj domenili, da bodo zahtevali sestanek z deželnimi svetovalci, ki so bili izvoljeni v tržaškem okrožju, nakazali pa so tudi datum, to je 15. oktober. Že naslednji dan naj bi sklicali javno zborovanje vseh najemnikov IACP, prosili pa bodo tudi za čimprejšnji sestanek s predsedstvom deželnega odbora.

Sen. Cossutta pride
v ponedeljek v Trst

V ponedeljek pride v Trst komunistični senator Armando Cossutta, voditelj strankine komponente, ki velja za najodločnejšega nasprotnika politike vsedržavnega sekretarja KPI Achilleja Occhetto. Milanski parlamentarec vodi notranjo komponento, ki ima pri nas v primerjavi z ostalimi predeli v državi veliko pristašev, v Trstu pa bo gost ne samo te skupine, ampak tudi komponente, ki se prepoznava v vsebini druge kongresne resolucije. Gre dejansko za pristaše poslanca Pietra Ingraa, ki so v Trstu očitno sklenili zavezništvo s Cossuttovo komponento. Obe komponenti skupaj imata večino v tržaški federaciji KPI.

Sen. Cossutta se bo v dopoldanskih urah srečal z novinarji, ob 18. uri pa bo v dvorani v Ul. Capitolina govoril na temo »KPI: razpust ali ponovna ustanovitev?«. Manifestaciji bosta predsedovala senatorka Jelka Gerbec in Sergio Minuttilo. Nastop senatorja KPI bo politično gledano nadvse zanimiv, saj bo do njega prišlo na predvečer zasedanja strankinega vsedržavnega vodstva, na katerem bo Occhetto predlagal vsebinsko jedro, ime in verjetno tudi simbol nove politične stranke.

■ Odbor za obrambo pravic in varstva prebivalcev Žavelj in Rabujeza je po objavi zaskrbljujočih vesti o načrtu družbe Sea Stock, da postavi nove rezervuarje za utekočinjeni plin na bišem območju ESSO, je sklical izredno zborovanje krajevnega prebivalstva. Srečanje bo drevi ob 18. uri v menzi žaveljske osnovne šole. Udeležila se ga bosta poslanca Bordon in Camber, svojo prisotnost pa so zagotovili tudi deželni odbornik Carbone, predsednik EZIT Tabacco ter dekan fakultete za naravoslovne vede Costa.

Obračun delovanja
finančnih stražnikov
v mesecu septembru

Tržaška legija finančnih stražnikov je včeraj objavila obračun delovanja v mesecu septembru v naši pokrajini. V tem mesecu so finančni stražniki opravili 470 pregledov potujočega blaga, pri čemer so ugotovili 130 primerov nepravilnosti.

Poleg tega so opravili 901 pregled davčnih potrdil in 578 pregledov računov, ki jih izdajajo javni lokali, in ugotovili 19 primerov nepravilnosti. Naposled so tržaški finančni stražniki v mesecu septembru obiskali tudi 125 podjetij, da bi ugotovili, ali ustrezajo parametrom in količnikom, ki so jih njihov lastniki navedli v davčnih prijavah. Pri 25 podjetjih so ugotovili nepravilnosti.

Natakar skušal
pripeljati čez mejo
morske sadeže

Na mejnem prehodu pri Orehu v miljski občini so finančni stražniki včeraj zasegli 42 kilogramov morskih sadežev. Našli so jih pri jugoslovanskem državljanu, po poklicu natakariju, ki jih je skušal pripeljati v Italijo, ne da bi jih prijavil. Delno jih je skril pod zadnji sedež, delno pa pod rezervno kolo v prtljajniku. Očitno pa pri tem ni bil kdove kako spreten ali pa se je dovolj sumljivo obnašal, da so se finančni stražniki odločili za nekoliko temeljitejši pregled avtomobila.

Srbski navijači so se v Devinu
znesli nad nemškimi turisti

Avtocestna servisna postaja AGIP v Devinu je bila včeraj popoldne prizorišče resničnega huliganskega divjaštva. Kot so nam povedali devinski karabinjerji, so bili protagonisti izgrediv navijači beogradske Crvene zvezde, ki so se vračali domov po zmagovitih tekmah z Grasshoppersom v Švici in se pri devinskih bencinskih črpalkah znesli nad skupino nemških turistov. Po vsem sodeč bi tokrat bilo povsem na mestu reči, da so bili »pijani od zmage«.

Klavrni dogodek se je pripetil okrog 15.30. Avtobus s srbskimi navijači se je na poti proti Beogradu ustavil v Devinu, da bi se potniki še zadnjič okrepčali in si olajšali pred prehodom meje. Tu pa so naleteli na avtobus nemških turistov, ki so bili namenjeni na počitnice v Portoroku. Ne razpolagamo z natančnimi podatki o tem, kako se je začelo, a dejstvo je, da so se besedne izmenjave med skupinama kaj kmalu sprevrgle v pravcati pretep, v katerem so se Nemci očitno znašli v vlogi žrtve. To je mogoče sklepati iz podatka, da je bilo v spopadu pet Nemcev ranjenih in da je tudi njihov avtobus bil poškodovan, medtem ko so na drugi strani vsi ostali brez poškodb.

Pretep je divjal približno pol ure. Ukrotiti so ga karabinjerji iz Devina in policijski agenti iz Sessijana, ki so na kraj pretepa prišli kar v petih avtomobilih. V resnici niso imeli lahkega dela, saj se prenapeti navijači niso dali kar tako pomiriti in so med dru-

gim bili oboroženi z raznovrstnimi palicami.

Prav kmalu so na servisno postajo prispeli tudi rešilci Rdečega križa ter odpeljali tri ranjene in eno ranjenko v tržiško bolnišnico. Zdravniki so jim napovedali od 10 do 35 dni zdravljenja, saj so nekateri imeli tudi nalomljene kosti. Po prvi zdravniški pomoči pa nihče od njih ni hotel ostati v bolnišnici, tako da so se vrnili v Devin. A tu jim je bilo spet slabo, tako da so jih rešilci znova peljali v Tržič in naposled v gorško bolnišnico. Pri tem se jim je pridružil še en član skupine nemških turistov, ki je bil v pretepu lažje poškodovan. Kar zadeva gmotno škodo, točneje škodo na nemškem avtobusu, pa naj povemo, da naj bi po oceni nemškega soferja znašala okrog 4 milijone lir.

Ko se je »bitka« polegla in so z »bojnega polja« odnesli žrtve, so karabinjerji ugotovili istovetnost vseh vpletenih. Imeli so seveda še kar veliko dela, saj je šlo za dva avtobusa ljudi. Srbske navijače so tudi prijavili sodnim oblastem, in sicer pod obtožbo agresije in povzročitve gmotne škode. Vendar niso nobenega izmed obtoženecv zadržali, tako da je avtobus z navijači Crvene zvezde lahko nekaj po 19. uri neslavno odpotoval proti Beogradu. Res škoda, da je sredina briljantna uveljavitev srbskega nogometnega moštva v Zürichu v tekmi za pokal prvakov imela tako klavrn »podaljšek« na Tržaškem.

† Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš dragi

Karlo Žetko

Pogreb bo jutri, 6. t. m., ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v opensko cerkev.

Žalujoci žena Karolina, sin Bogdan z Deano, brat Pepi z družino, vnukinja Danjela s Pavlom in malim Erikom, vnuk David in ostalo sorodstvo.

Opčine, Varaždin, 5. oktobra 1990

† Umrl je
Danilo Slamič

Pogreb bo danes, 5. oktobra, ob 15.30 izpred cerkve v Senožečah.

Žalostno vest sporočajo žena Jožica, sin Pavel, sestra Albina ter ostali sorodniki.

Trst, Komen, Sežana, 5. oktobra 1990

Ob težki izgubi dragega očeta izreka Pavlu Slamiču in družini iskreno sožalje

Izvršni odbor Slovenske kulturno-gospodarske zveze

Zveza slovenskih izseljencev iz Furlanije-Juljske krajine izreka občuteno sožalje Pavlu Slamiču ob težki izgubi dragega očeta.

Ob izgubi dragega očeta sočustvuje s prijateljem Pavlom

Miloš in Ani ter Duško in Sonja

Ob 5. obletnici smrti mame

Silve Starc - Regent

se je z ljubeznijo spominjajo

vsi svojci

Kontovel, 5. oktobra 1990

Ob izgubi očeta izreka Slovenski raziskovalni inštitut globoko sožalje Pavlu Slamiču in sorodnikom.

Tiho je odšel od nas naš dragi

Igor Jankovič

Pogreb bo jutri, 6. t. m., ob 10.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice.

Žalostno vest sporočajo mama Vlasta, žena Claudia, sinova Mitja in Branko, sestra Nora z Mirjanom in ostali sorodniki.

Trst, 5. oktobra 1990

Žaluje za dragim Igorjem - teta Jeli, bratranec Danilo in prateta Lojzka

Ob boleči izgubi dragega sina Igorja žalujeva z našo drago Vlasto in družino Jankovič

Ljana in Giorgio

Ob smrti dragega Igorja sočustvuje z Vlasto in Noro

družina Černe

Ob izgubi dragega Igorja izražajo odborniki SKD Barkovlje in zbor M. Pertot najiskrenejše sožalje družini Jankovič

Z družino Jankovič sočustvujejo

Savi, Armando in Vera

Ob težki izgubi Igorja sočustvujeta z družino Jankovič

družini Luin - Kafol

Ob prerani boleči izgubi dragega Igorja žalujejo z njegovimi najbližjimi

Vida in Dario, Graziella in Devan, Neva in Etka ter Neva in Luciano

Ob prerani izgubi brata Igorja Jankoviča sočustvuje z Noro in družino

Laura Rudež

Ob prerani izgubi dragega Igorja iskreno sočustvujeta z Vlasto in Noro

Fedora in Paolo

Ob izgubi dragega brata Igorja izrekata iskreno sožalje Nori in svojcem

družini Fabec in Callin

Ob prerani smrti Igorja Jankoviča izrekajo iskreno sožalje Nori, gospo Vlasti ter sinovima Mitji in Branku družine Volk, Ukmar, Turk in Fondar

Ob drugi obletnici smrti

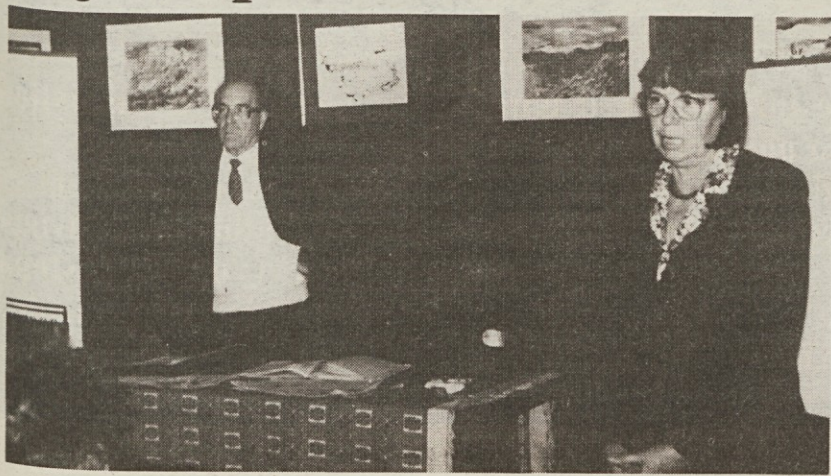
Vilka Metlikovca

se ga spominjajo žena in sorodniki.

Maša zadušnica bo danes, 5. t. m., ob 19.30 v devinski cerkvi.

Devin, 5. oktobra 1990

Knjižnica Pinko Tomažič je stopila v novo sezono

Oopenska knjižnica Pinko Tomažič in tovariši je v torek zvečer stopila v novo delovno sezono, ki bo letos posvečena pretežno šoli in otroški problematiki. Prvi gost openskih kulturnih delavcev je bil psihopedagog Egidij Košuta, ki je imel predavanje na temo »Kako iz risbe odkrijemo otrokovo osebnost«. Na sliki (foto Magajna) predsednica knjižnice Stanka Hrovatin in prof. Egidij Košuta.

gledališča

ROSSETTI
Gledališča sezona 1990/91 - Začetek sezone bo 6. novembra s Pirandellovim HENRIKOM IV. v interpretaciji G. Bosettija.

VERDI
Operna sezona 1990/91 - Pri blagajni gledališča Verdi je v teku vpisovanje novih abonmajev in potrditev starih. Urnik: od 9. do 13. in od 16. do 19. ure. Ob ponedeljkih zaprt.

V gledališču Verdi so v teku priprave na otvoritev letošnje sezone, ki bo 16. t. m. z Mozartovo opero DON JUAN.

LA CONTRADA
Gledališče Cristallo
Pri osrednji blagajni UTAT v Pasaži Protti so v teku vpisovanja novih abonmajev.

V soboto, 6. t. m., ob 20.30 premiera z delom Francesca Macedonia in Ninija Perna »Quela sera de febraio...«, igrajo Ariella Reggio, Mimmo Lo Vecchio, Gianfranco Saletta in Orazio Bobbio. Prodajata vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
Cenjene obiskovalce Slovenskega stalnega gledališča v Trstu, naše stalne abonente in vse, ki bi to želeli postati, obveščamo, da vpisovanje abonmajev vsak dan, razen nedelje, od 10. do 14. in od 17. do 19. ure, ob sobotah pa od 10. do 14. ure pri blagajni Kulturnega doma, Ul. Petronio 4, ali po tel. na št. 734265.

Gledališče MIELA
Ciklus posvečen judovski kulturi
Jutri, 6. t. m., ob 20.30 drugi koncert orkestra THE VAN LEER CHAMBER MUSIC PLAYERS, ki bo izvajal skladbe Mozarta, Ben-Haima in Schuberta.

včeraj - danes

Danes, PETEK, 5. oktobra 1990
MARCELIN
Sonce vzhaja ob 6.08 in zatone ob 17.39 - Dolžina dneva 11.31 - Luna vzhaja ob 17.41 in zatone ob 7.19.

Jutri, SOBOTA, 6. oktobra 1990
BRUNO
PLIMOVANJE DANES: ob 3.14 najnižja -41 cm, ob 9.26 najvišja 60 cm, ob 15.57 najnižja -59 cm, ob 22.05 najvišja 37 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 19,8 stopinje, zračni tlak 1016,6 mb rahlo pada, brezvetrje, vlaga 80-odstotna, nebo oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 20,5 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Luca Starc, Sara Jelovčič, Alberto Halupca, Samantha Canton, Gerold Bisladi, Matteo Chmet.

UMRLI SO: 70-letna Amalia Giacovanni, 82-letni Carlo Zetko, 87-letni Enrico Tuma, 71-letni Mario Ongaro, 77-letni Tullio Petronio, 53-letni Franco Massi, 63-letni Igor Jankovič, 93-letni Francesco Petronio, 84-letna Carolina Scocchi, 61-letni Claudio Romano, 80-letna Filomena Rasman vd. Valenta, 68-letna Carmen Verna vd. Leuz.

SLUŽBA LEKARN
Od ponedeljka, 1., do sobote, 6. oktobra 1990

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30
Ul. Settefontane 39, Trg Unità 4, Ul. Commerciale 21, Trg XXV. aprila 6 (Nasleje sv. Sergija), Milje - Lungomare Venezia 3.
OPČINE - Proseška ulica 3 (tel. 422923) samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30
Ul. Settefontane 39, Trg Unità 4, Ul. Commerciale 21, Trg XXV. aprila 6 (Nasleje sv. Sergija), Ul. C. Battisti 1, Ul. Bernini 4, Milje - Lungomare Venezia 3.
OPČINE - Proseška ulica 3 (tel. 422923) samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30
Ul. Battisti 1, Ul. Bernini 4, Milje - Lungomare Venezia 3 (tel. 422923) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpriznična od 14. do 20. ure in priznična od 8. do 20. ure.

razstave

V TK Galeriji je na ogled 100 razstava TKG. Tihomir Pinter razstavlja fotografске portrete umetnikov v ateljeju. Razstava bo trajala do 12. t. m.

V Trstu je na ogled vrsta razstav, ki spadajo v okvir pobude »Neoklasicizem - aktualnost in zgodovina Trsta« in ki bodo na ogled do konca decembra.

V Vili Sartorio je na ogled razstava »Neoklasicizem - umetnost, arhitektura in kultura v Trstu«, v Muzeju Revoltella »Aktualnosti neoklasicizma«, urnik: vsak dan 10.00-13.00, ob četrtkih in petkih 10.00-22.00, ob nedeljah 10.00-13.00 in 17.00-20.00, v bivšem anglikanskem templju pa je na ogled razstava »Potovanje, potniki, neoklasicizem«. Urnik: vsak dan 10.00-13.00 in 17.00-19.00.

V občinski razstavnici dvorani na Trgu Unità je na ogled razstava »Načrti za cesarja«. Urnik: vsak dan 10.00-13.00 in 17.00-19.00.

V galeriji Cartesius bodo jutri, 6. t. m., ob 18. uri odprli retrospektivno razstavo LINA BIANCHI BARRIVIERA. Razstava bo trajala do 24. t. m. s sledečim urnikom: 11.00-12.30 in 16.30-19.30; ob nedeljah in praznikih 11.00-13.00; ob ponedeljkih zaprt.

V pritličnih prostorih TKB v Ul. F. Filzi 10 je na ogled razstava akvarelov JOŽETA SAJNA.

V galeriji Rettori Tribbio 2 bo do 12. oktobra na ogled retrospektivna razstava slikarja DYALMA STULTUSA.

Grad sv. Justa (Bastione fiorito) - Na gradu bo do 14. oktobra na ogled antološka razstava del slikarja SANTA TOMAINA po rodu iz Kalabrije. Na ogled je tudi skupinska razstava slikarjev in kiparjev E. Cafiera, F. Ferzini, G. Granerisa in R. Tigellija. Urnik vsak dan od 10. do 13. in od 15. do 18. ure.

Na letoviščarskem sedežu v Miljah bo do 15. t. m. odprta razstava risb slikarske šole prof. Luciane Tiepolo. Urnik: ob delavnikih od 9. do 13. ure, ob nedeljah in praznikih zaprt.

V Miramarskem parku (Konjušnica) je odprta razstava risb na platnu slikarke MIELE REINA. Slike se nanašajo na obdobje 1956 - 1961, v galeriji Torbandena pa razstava risb na papirju iz istega obdobja. Razstavi bosta na ogled do konca oktobra po sledečem urniku: v Miramarskem parku vsak dan od 10. do 18. ure; v galeriji Torbandena vsak dan od 10. do 13. ter od 16. do 20. ure, ob praznikih samo zjutraj.

SKD TABOR Opčine - Prosvetni dom. Danes, 5. t. m., ob 20. uri odprte razstave JOŽETA PETERNELJA-MAUSARJA in VINKA PODOBNIKA. Predstavitev Miha Naglič. Na večeru sodeluje dekliški decet Kresnice iz Žirov. Vabljeni!

izleti

Slovenska gobarska družina - Trst organizira v nedeljo, 7. oktobra, tradicionalni jesenski gobarski izlet za člane v Hudičevce. Dobimo se ob 8. uri pred spomenikom padlim, na Opčinah. Obvezna osebna izkaznica ali potni list. Vabljeni!

Zimovanje in smučanje na Rogli od 29. decembra 90 do 5. januarja 91 za mlade od 12. do 17. leta starosti. Vpisovanje do 12. ure v soboto, 13. oktobra, na SKGZ, tel. 368094, in v Dijaškem domu Srečko Kosovel, tel. 573141.

KD in ŽPZ I. Grbec priredita v nedeljo, 14. t. m., enodnevnii izlet v Poreč. Prostih je še nekaj mest. Vpisovanje v društvenih prostorih.

Mladinski odsek SPDT organizira izlet na Volnik v nedeljo, 7. t. m. za vse osnovne šole iz tržaške pokrajine. Zbirališče ob 9. uri na glavnem trgu v Repnu. Informacije na tel. št. 55180 v večernih urah.

Liga za okolje prireja v nedeljo, 14. t. m., vodeno ekskurzijo v park doline Glinščice. Zbirališče ob 9. uri na trgu v Boljuncu. Vpisovanje in informacije na tel. št. 364746.

šolske vesti

Glasbena matica obvešča, da bo sestanek s starši in pevci otroškega pevskega zbora danes, 5. oktobra, ob 16.30 na šoli Glasbene matice, Ul. R. Manna 29. Vabljeni vsi, ki jih veseli petje.

GLASBENA
MATICA
TRST

KONCERTNI ABONMA 1990/91
v Kulturnem domu v Trstu

SPORED

16. oktober 1990
SLOVENSKI OKTET
Umetniški vodja Anton Nanut

24. oktober 1990 *
SIMFONIČNI ORKESTER
KONSERVATORIJA
iz Kromeriža
AKADEMSKI PEVSKI ZBOR in
MEŠANI PEVSKI ZBOR ZEROTIN
iz Olomuca

Zborovodja Jiri Klimeš
Dirigent Stojan Kuret

8. november 1990 **
HUBERT BERGANT, orgle

27. november 1990
GODALNI KVARTET »KLIMA«
iz Zagreba

Umetniški vodja Josip Klima
20. december 1990
DUBRAVKA TOMŠIČ, klavir

1. februar 1991
KOMORNI ORKESTER

»SLOVENICUM«
Dirigent Uroš Lajovic

21. februar 1991
KOMORNA SKUPINA
»CAPPELLA CIVICA«

Dirigent Marco Sofianopulo

7. marec 1991
SIMFONIČNI ORKESTER
SLOVENSKE FILHARMONIJE

Dirigent Marko Munih
Solisti Črtomir Šiško, violina
Eva Novšak - Houška, mezzosopran

* Koncert v cerkvi sv. Antona novega v Trstu

** Koncert v stolnici sv. Justa v Trstu

Vpisovanje abonmajev v pisarni Glasbene matice, Ul. R. Manna 29, tel. 418605, od 10. do 12. ure.

razne prireditve

SKD Barkovlje prireja PRAZNIK KARAMALOV v nedeljo, 7. t. m., ob 15.30. Poskrbljeno za hrano, prijačo in srečolov. Istega dne bosta razstajljala nekaj svojih likovnih izdelkov Rado Jagodic in Štefan Turk.

Slovenski kulturni klub (višješolska mladina in akademiki), Ul. Donizetti 3, vabi v jutri, 6. oktobra, na večer z naslovom JE NAŠA ŠOLA RES KVALITETNA. Člani SKK bodo prikazali rezultate ankete, ki so jo na to temo izvedli med slovenskimi višješolci. Sledilo bo predvajanje filma Attimo Fuggente. Začetek ob 18.30.

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu, Donizettijeva ulica 3, pričenja prihodnji ponedeljek, 8. oktobra, svojo redno sezono ponedeljkovih kulturnih večerov in srečanj. Prvi večer bo v sklopu prireditev Koroških dnevi na Primorskem. Odprli bodo razstavo ARHITEKTURA ZILJE, ROŽA IN PODJUNE, ki sta jo pripravila prof. dr. Peter in Majda Fister. Poleg tega bodo še predstavili istoimensko knjigo in predvajali enourni videofilm o arhitekturi na Koroškem. Večer bo v Peterlinovi dvorani s pričetkom ob 20.30.

Odbor sekcije VZPI-ANPI za Prosek-Kontovel vabi bivše partizane 18. bazo-viške brigade 30 divizije na TOVARISKO SREČANJE jutri, 6. t. m., ob 10. uri v dvorani Doma JLA v Ajdovščini. Prevoz z lastnimi avtomobilskimi sredstvi.

razna obvestila

SKD Slavec Ricmanje-Log sklicuje redni občni zbor danes, 5. oktobra, v Kulturnem domu v Ricmanjih v prvem sklicanju ob 20.30 in drugem ob 21. uri.

Godba na pihala iz Ricmanj obvešča, da je v teku vpisovanje v glasbeno šolo. Vpisovanje se vrši v Babni hiši v Ricmanjih danes, 5., do torka, 9. oktobra, od 17.00 do 19.30, razen v nedeljo.

ŠD Polet organizira od 15. oktobra dalje tečaj modernih in standardnih plesov v ogreti telovadnici ŠD Polet na Pikelcu. Vpisovanje na kotalkališču v Repentabrski ulici vsak dan od 15.30 do 20. ure, tel. 211758.

Barkovljanska skupnost vabi vse, posebno noše, na procesijo roženvenčne Matere božje, ki bo v nedeljo, 7. t. m., po maši ob 8. uri.

V Bazovskem domu bo potekala rekreacija za odrasle. Vabimo vse zainteresirane, da se javijo v ponedeljek, 8. oktobra, ob 21. uri v bazovskem domu na informativnem sestanku.

Plesna šola KD F. Prešeren iz Boljunca obvešča, da bo ob 8. do 10. oktobra potekalo vpisovanje na začetni in nadaljevalni tečaj standardnih in latinskoameriških plesov za otroke in mladino. Zglasite se lahko v gledališču F. Prešeren od 17. do 19. ure.

Romarsko sezono na Sv. Višarje bomo zaključili 7. oktobra z opoldansko mašo. Ker pa bo žičnica vozila do nedelje, 14. oktobra, bo maša vsak dan do tega dne, razen ob petkih.

Letniki 1949 vabijo na skupno praznovanje. Tel. na št. 211983 - urnik trgovin ali 211334 - ob večernih urah.

Novi urnik

sprejemanja raznih objav, osmrtnic, sožalij, čestitk, malih oglasov, športnih obvestil, šolskih vesti itd. ob ponedeljka do petka: 8.30 - 12.30 - popoldne samo osmrtnice in sožalja 13.30 - 17.00. Ob sobotah: 8.30 - 12.30.

PUBLIEST srl.

Ul. Montecchi 6, III. nadstr., tel. 7796-611

Uredništvo PRIMORSKEGA DNEVNIKA, tel. 7796-600, sprejema samo osmrtnice in sožalja od 17.00 do 21.00, ob sobotah od 13.30 do 21.00.

UREDNIŠTVO PRIMORSKEGA DNEVNIKA V TRSTU SPREJEMA OBJAVE »PRISPEVKOV«

od ponedeljka do sobote med 9. in 15. uro

Prispevke lahko izročite tudi v Tržaški knjigarni

kino

ARISTON - 16.45, 22.00 Quel bravi ragazzi, r. Martin Scorsese, i. Robert De Niro, □

EXCELSIOR - 16.00, 22.15 Pretty Woman, r. Garry Marshall.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.30, 22.00 Henry e June, i. Uma Thurman, □□

NAZIONALE I - 16.00, 22.15 Riposseduta, kom., i. L. Blair.

NAZIONALE II - 16.30, 22.15 Ti amerò fino ad ammazziarti, kom., i. Kevin Kline, Tracey Ullman.

NAZIONALE III - 16.15, 22.15 Ragazzi fuori, r. Marco Risi, □

NAZIONALE IV - 15.45, 22.15 Le montagne della Luna.

GRATTACIELO - 16.30, 22.15 Ritorno al futuro parte III, r. R. Zemeckis, i. M. J. Fox.

MIGNON - 16.00, 22.15 Fantasia, prod. Walt Disney.

EDEN - 15.30, 22.00 Delirio di femmine viziose, porn., □□

CAPITOL - 17.00, 22.00 Ancora 48 ore, i. E. Murphy, N. Nolte.

LUMIERE - 17.00, 22.15 L'ora del tè, i. Gabriel Byrne, Amanda Donohoe.

ALCIONE - 16.30, 22.10 Joe contro il vulcano.

RADIO - 15.30, 21.30 Possiedimi languidamente, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

prispevki

V spomin na dragega prijatelja Marina darujejo bivši sošolci 350.000 lir za Dijaški dom.

Ob priliki svojega 82. rojstnega dne daruje Ivanka Čuk vd. Ukmar 50.000 lir za Amaterski oder Jaka Štoka.

Ob prvi obletnici smrti dragega Alojza Sedmaka darujejo žena in otroci 50.000 lir za ŠD Mladina.

V spomin na Rafaela Grgiča daruje družina Grgič (Bazovica 232) 50.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

V spomin na Danico Košuta-Bogatec darujeta družini Tence in Malalan 50.000 lir za vzdrževanje kriškega Ljudskega doma.

V spomin na Tonko Kolerič daruje Janka Gruđen 50.000 lir za Zadrudni center za socialno dejavnost.

V spomin na Draga Oto daruje Erminija Zobec iz Boljunca 20.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

V spomin na Alojzijo Zobec daruje Erminija Zobec iz Boljunca 20.000 lir za Center za rakasta obolenja.

V spomin na mamo Deziderija Švare darujeta Miranda in Atilij Kralj 30.000 lir za KD Ivan Grbec.

Ob 9. obletnici smrti dragega Josipa Tula se ga z ljubeznijo spominjajo žena ter hčeri in darujejo 50.000 lir za KD Primorsko-Mačkolje.

Namesto cvetja na grob Rožine Kalc darujeta Mario in Marija Pregarc 50.000 lir za KD Skala iz Gropade.

V spomin na pok. Rafaela Grgiča, Karmelo Škabar, Doro Milkovič in Rožino Kalc darujeta Sonja in Aldo 10.000 lir za KD Slovan, 10.000 lir za godbo V. Parma in 30.000 lir za KD Skala.

V spomin na Doro Milkovič in Rožino Pečar daruje Marija Kalc z družino (Gropada 105) 30.000 lir za KD Skala iz Gropade.

V spomin na pok. Doro Milkovič daruje Kristina Kalc (Gropada 22) 20.000 lir za KD Skala iz Gropade.

V spomin na Tanjo Škrinjar daruje družina Laurenti 20.000 lir za Dijaški dom.

Namesto cvetja na grob Danice Košuta darujeta Eda in Dora Indri 20.000 lir ter Ester 15.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

menjalnica

4. 10. 1990

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1149,000	1140.—
Nemška marka	749,500	740.—
Francoski frank	223,790	220.—
Holandski florint	664,920	655.—
Belgijski frank	36,402	35,500
Funt sterling	2194,900	2170.—
Irski sterling	2010,500	1970.—
Danska krona	196,500	191.—
Grška dragma	7,516	7.—
Kanadski dolar	999,500	970.—

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Japonski jen	8,565	8.—
Švicarski frank	900,140	890.—
Avstrijski šiling	106,535	104,500
Norveška krona	192,65	189.—
Švedska krona	202,780	199.—
Portugalski eskudo	8,441	7,500
Španska peseta	11,935	11,250
Avstralski dolar	958.—	920.—
Jugoslov. dinar	—	95.—
ECU	1547,500	—

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Telef.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611

POROČILO O KAKOVOSTI SLUŽBE

ZA VSE BOLJ ODPRT DIALOG MED DRUŽBO SIP IN UPORABNIKI

Odločenost, da se vzpostavi in razvije vse bolj odprt in dokumentiran dialog z uporabnikom, je spodbudil družbo SIP k objavi Poročila o kakovosti, ki bo - vsakih šest mesecev od te prve izdaje, ki se nanaša na 30. junij 1990 - prinašalo

OPRAVLJENA DEJAVNOST

a) okrepitev mreže

V prvem polletju 1990 se je po predvidevanjih nadaljeval program krepitve in modernizacije centralnih in prenosnih naprav; ta občutna prizadevanja družbe so bila usmerjena zlasti v preštevilo central (oziroma v zamenjavo elektromehanskih številic z elektronskimi številkami) z namenom, da bi dosegli večjo zmogljivost telefonskega prometa, in v resanacijo distribucijskih mrež, predvsem na urbanih območjih, kjer se vedno prihaja do mnogih okvar na napeljavah in na priključkih uporabnikov. Do 30. junija letos je bilo na primer v ta namen investiranih 4.668 milijard lir in priključenih 1.287.000 popolnoma elektronskih številic, medtem ko celoletni program predvideva skupaj 2.408 številic. Povezave, ki prenašajo telefonske pogovore v številčni tehniki na dolge razdalje, pa so se povečale od 39 odstotkov s konca leta 1989 na 50 odstotkov konec letošnjega junija.

b) ustanavljanje novih telefonskih služb

Med dejavnostmi, ki so bile v teku prvega polletja začete in (ali) dokončane za izboljšanje odnosa z uporabnikom - in to na temelju širše ponudbe proizvodov in storitev - lahko navedemo naslednje:

- priprava naprav, ki so potrebne za uresničitev vrste služb in storitev, med katerimi naj še posebej pomnimo na tiste, ki so namenjene uporabnikom, povezanim na številčne centrale z aparati, ki so primerni za prenos selekcijskih številic v multifrekvenčnem kodeksu;
- obvestilo o klicu, ki s pomočjo vključitve posebnega tona obvesti uporabnika, zasedenega s telefonskim pogovorom, o prihodu novega klica; če uporabnika novi klic zanima, bo lahko pogovor v teku pustil v »čakalnici« in odgovoril na novi klic, ne da bi prekinil prvega;
- »trojni pogovor«, ki omogoča telefonsko povezavo med tremi uporabniki hkrati;
- »preselitev klica«, ki omogoča, da se telefonski klic v primeru, da uporabnika ni v stanovanju ali v uradu, prenese na kako drugo številko;
- »telebranje števca« s katerim je mogoče nadzorovati lastni števec in s pomočjo fonetičnega sporočila izvedeti za znesek uresničenelega prometa.

Komercializacija teh služb, ki je bila nedavno odobrena z ministrskimi odloki, se bo postopno začela v Milanu, Turinu, Bergamu, Bresciji, Genovi, Bologni, Rimu, Benetkah, Neaplju in Palermu, nato pa bo postopno zajela vsa pokrajinska središča; — razširitev službe dokumentiranega obračunavanja, ki se je začela v teku leta 1989, na širši pas uporabnikov, predvideva možnost, da uporabnik na svojo zahtevo dobi vse informacije (kam je telefonski klic namenjen, koliko traja, število odgovorjenih impulzov itd.) o svojih telefonskih klicih, usmerjenih izven lastnega telefonskega kroga; v teku prvih šestih mesecev letos je bila ta služba - glede na razpoložljivost naprav - namenjena približno 400.000 uporabnikom, od katerih pa jih je do 30. junija letos potrdilo naročnino nanjo samo okrog 20.000;

— začetek delovanja nove mreže z 900 MHz za službe celične radiotelefonične, ki predstavljajo izraz najvišje tehnologije v Evropi in ki zagotavlja zelo visoko kakovost zmogljivosti ter dostop do sistema, odgovarja na vse bolj živahno povpraševanje, kot potrjuje mesečni ritem z več kot 20.000 novimi naročninami;

c) posegi za vse bolj udobno in praktično javno telefonsko službo

V tej prvi polovici leta so bila prizadevanja po prenovi še pospešena, saj težijo k udobnejši uporabi aparatov javne telefonske službe in k izboljšanju njihove zanesljivosti, in sicer s pomočjo nameščanja aparatov novega tipa in z razširjanjem elektronskega plačevanja z »dolgovno karto« in s »kreditno karto«. TELEFONSKA KREDITNA KARTA omogoča urbane, medurbane, mednarodne in medcelične klice z javnimi telefonskimi aparati brez omejitev stroška in časa; stroški za telefonske razgovore s to karto se potem avtomatično vnesejo na telefonski račun uporabnika, ali po uporabnikovi želji na ločen račun. V prvem polletju so z novimi večkovskimi rotorji zamenjali okrog 29.000 žetonskih aparatov (od skupno 140.000 aparatov), kar pomeni, da znaša delež aparatov na kovance glede na vse javne aparate s predplačilom 67,4 odstotka. Povrh je bilo okrog 16.000 priključkov opremljenih s telefoni na predplačano karto, tako da se je število naprav, ki so opremljene za »elektronsko plačevanje« povzpelo na 53.000 ali na 55 odstotkov vseh aparatov z neomejenim urnikom.

URESNIČENI REZULTATI

OSNOVNA TELEFONSKA SLUŽBA

a) telefonska gostota

Celota dejavnosti, ki jih je družba SIP organizirala z namenom, da bi zadovoljila povpraševanje po novih priključkih na telefonsko omrežje, je dobila veren izraz v podatku o telefonski gostoti (število priključkov na 100 prebivalcev), ki je konec letošnjega junija dosegla 37,9 odstotka, medtem ko je konec leta 1989 znašala 37,0 odstotka; delež poslovnih priključkov pa je glede na celoto prešel od 18,3 odstotka ob koncu leta 1989 na 18,6 odstotka zadnjega junija letos.

b) čakalna doba za priključek

Prva kazalca iz preglednice, ki sledi, podajata informacije o v dnevih izraženem povprečnem času, ki poteče med trenutkom vložitve prošnje za nov priključek in trenutkom, ko tele-

podrobne informacije o opravljeni dejavnosti, o zastavljenih ciljih in o polletnih rezultatih.

Poročilo vsebuje iste kazalce kot so tisti, s katerimi SIP tudi sicer opravlja notranje ocenjevanje gibanja dejavnosti. Lahko ga bo seveda izboljšati, in sicer v optiki postopnih notranjih dovrševanj ter prispevkov in poglobljanj, ki jih bo mogoče vnesti v poročilo iz zunanjih virov.

ske mreže, pri kateri lahko prometne anomalije privedejo do okvar ali prenasicočnosti.

Znesek indikatorja (ASR) o urbanem prometu se je izboljšal za 1,5 točke, kar gre pripisati izključno večji kakovosti mreže, medtem ko sta komponenti, ki predstavljata obnašanje uporabnikov, ostali nespremenjeni.

Kakovost komunikacije, ki jo uporabnik zazna med telefonskim razgovorom (šumi, interference z drugimi razgovori ali šibkost signala) družba SIP nadzoruje s pomočjo posebnih sond, ki jih izvedejo na 1. junij 1989, ki se je med drugim potrdil tudi v letošnjem letu, kaže na občutno znižanje odškodnine, izplačane uporabnikom; delež uresničenih priključkov, za katere mora družba SIP plačati odškodnino, je namreč z 10,5 odstotka ob koncu leta 1989 upadel na 6 odstotkov v juniju 1990.

Poslovni pravilnik, ki na področju telefonskih naročin urejuje pravni odnos med družbo SIP in uporabnikom, predvideva namreč izplačilo posebne odškodnine uporabniku, ki ga niso priključili na telefonsko omrežje v roku, ki ga določila sama SIP. Odškodnina znaša toliko, kot bi znesla naročnina za obdobje zamude s prisetima 2 odstotkoma za vsak mesec ali teden zamude, medtem ko družbi SIP ostaja obveza, da v vsakem primeru poskrbi za naročeni telefonski priključek.

Na vsem državnem ozemlju je število prošelj za nove priključke, ki niso bili uresničeni v roku, predvidenem v Poslovnem pravilniku, 30. junija 1990 znašalo 39.172, kar predstavlja 29,2 odstotka vseh prošelj.

e) čakalna doba za odgovor posebnih služb

SLUŽBA 12 - Vsedržavni podatek o stopnji odgovarjanja službe na številki 12, ki daje informacije o telefonskih naročnikih, se je nekoliko poslabšal glede na položaj ob koncu leta 1989. Upad gre pripisati predvsem podatkom za deželi Lombardijo in Veneto, ki so se poslabšali zaradi krajevnih težav pri organizaciji dela. Dosega delovne normalizacije in cela vrsta sproženih iniciativ na omenjenih območjih bodo omogočile postopno izboljšanje rezultatov. V skoraj vseh ostalih deželah pa je bilo zabeleženo izboljšanje glede na podatke z dne 31.12.1989.

SLUŽBA 187 - Ta služba, ki je že dalj časa na voljo za informacije komercialne narave, je bila v teku leta 1989 predmet pomembne evolucije: s klicem na številko 187 lahko sedaj stalno bivajoči uporabnik vloži prošnjo za nov priključek ali za preselitev, ne da bi mu bilo treba osebno prihajati v uradno službo SIP za sestavo pogodbe. Kljub tej novi dejavnosti, ki je občutno zahtevnejša od prejšnje, se je ohranila odlična raven stopnje odgovarjanja, ki je bila dosežena že konec leta 1989. Trenutno števila 187 sprejme 73,3 odstotka vseh prošelj za nove priključke ali preselitev, cilj pa je dosegel vsaj 80 odstotkov prošelj ob koncu leta 1990. Medtem pa poteka razširjena informativna kampanja v tisku in po televiziji, katere namen je izboljšati širše seznanjanje občinstva s to novo telefonsko službo.

KAZALCI	Povprečni državni podatek z dne 31.12.89	Povprečni državni podatek z dne 30.6.90	Cilj za leto 1990
Stopnja odgovora »službi 12« (odstotek klicev z odgovorom v teku 20 minut na celotno povpraševanje)	77,9%	76,2%	80,0%
Stopnja odgovora »službi 187« (odstotek klicev z odgovorom v teku 20 minut na celotno povpraševanje)	87,0%	86,2%	80,0%

Podatki, ki jih lahko razberemo iz mnenjske sondeže, izvedene leta 1989, kažejo, da se 88 odstotkov uporabnikov izjavlja za zadovoljne s »službo 12«, medtem ko jih je s »službo 187« zadovoljilo okrog 86 odstotkov.

Se boljši rezultati (91,4 odstotka zadovoljnih uporabnikov) izhajajo iz sondeže, ki je bila opravljena v prvih mesecih leta 1990 o »službi 12«.

f) odgovori na reklamacije

Mera reklamacij kaže, koliko uporabnikov na 1000 je v obravnavnem obdobju reklamiralo zaradi kateregakoli razloga.

Povprečni čas rešitve reklamacije je tisti, ki poteče od trenutka, ko družba SIP prejme reklamacijo uporabnika, do trenutka, ko nanjo odgovori. Mera reklamacije je glede na lansko leto porasla, medtem ko je odločno upadlo število dni, ki potečejo med reklamacijo in odgovorom, kar potrjuje naraščajočo pozornost, ki jo družba SIP posveča odnosom s svojimi uporabniki.

KAZALCI	Povprečni državni podatek z dne 30.6.89	Povprečni državni podatek z dne 30.6.90	Cilj za leto 1990
Stopnja reklamacij (na tisoč naročnikov)	2,6	3,8	1,6
Povprečni čas za rešitev reklamacij (dnevi)	47,0	33,0	30

ODDAJANJE PODATKOV

a) časovni roki za priključitev

Mnenjska sondaža, opravljena v teku leta 1989 z namenom, da bi pokazala, kako uporabniki pojmujejo kakovost službe glede na časovne roke, ki so potrebni za pridobitev zveze za oddajanje podatkov po dodeljeni mreži, je pokazala na velik delež nezadovoljstva, ki ga je izrazilo kar 68 odstotkov intervjuvanih uporabnikov. Po njihovem mnenju je namreč rok za pridobitev te zveze predolg, saj so ga sami ocenili na 116 dni.

Z namenom, da se ohrani nadzor nad procesom povpraševanja in vzpostavljanja zvez in da se izvedejo vsi potrebni ukrepi za doseg časnih rokov, ki bi bili bolj ustrezni glede na pričakovanja uporabnikov, je bil uveden kazalec, ki ga ponazarja spodnja preglednica. Le-ta prinaša informacije o povprečnem, v mesecih izraženem času, ki preteče od datuma vložitve prošnje do trenutka, ko naprava začne delovati.

KAZALCI	Povprečni državni podatek z dne 31.12.89	Povprečni državni podatek z dne 30.6.90	Cilj za leto 1990
Povprečni čakalni čas za prošnje po neposrednih analognih zaprtih krogih (v mesecih)	ni razpoložljiv	4,4	2,0

b) čas za odgovor službe 189, rok za popravilo, kakovost komunikacije

Rezultati iz lani opravljene mnenjske sondeže kažejo, da kar 82 odstotkov intervjuvanih uporabnikov ocenjuje kot lahko ali zelo lahko možnost komuniciranja s pristojnimi pri službi za obveščanje o okvarah »189«. Glede časa, ki je potreben za odstranitev okvare, pa sondaža kaže, da je 60 odstotkov intervjuvanih uporabnikov nakazalo kot potreben za popravilo čas, ki je krajši od 12 ur od obvestila o okvari, vendar je hkrati 51 odstotkov uporabnikov ta čas opredelilo kot nezadovoljivo.

Povrh 60 odstotkov uporabnikov naznanja tudi (bolj ali manj pogosto) prekinitev na telefonskih zvezah, medtem ko je pri globalni oceni funkcionalnosti omrežja za oddajanje podatkov sondaža zabeležila 16 odstotkov uporabnikov, ki so zelo malo ali pa sploh niso zadovoljni.

JAVNI TELEFON

kakovost javne telefonske službe

V naslednji tabeli sta navedena kazalca, ki sta najbolj značilna za javno telefonsko službo.

Prvi predstavlja povprečni čas, ki poteče od trenutka, ko pristojna organizacija izve za nevarnost, do trenutka, ko je le-ta odpravljena. Delovanje večine telefonskih govornic (87,4 odstotka) je v ta namen nenehno nadzorovano s pomočjo kontrolnega sistema na daljavo, ki avtomatično obvešča o pojavu kake okvare.

Drugi kazalec pa se izoblikuje na osnovi občasnih pregledov telefonskih aparatov, ki so neprekinjeno 24 ur na voljo občinstvu (z neomejenim urnikom) in ki je računat kot odstotek neuporabnih aparatov na skupno število vzorca pregledanih govornic.

KAZALCI	Povprečni državni podatek z dne 31.12.89	Povprečni državni podatek z dne 30.6.90	Cilj za leto 1990
Povprečni rok za popravilo aparatov, ki so na voljo javnosti (ure)	7,7	6,9	6,8
Neuporabnost aparatov namenjenih javnosti z neomejenim urnikom	11,5%	8,3%	8,8%

Cilj, ki si ga je zastavila družba (neuporabnost v višini 8,8 odstotka), je še posebno zahteven ob upoštevanju visokega števila okvar, ki jih povroča vandalizem.

POSEGI NA VELEMESTNIH OBMOČJIH RIMA, MILANA IN NEAPLJA

V okviru nenehne pozornosti za potrebe razvoja telekomunikacijskih služb je družba SIP v letu 1988 sprejela specifične načrte za posege na vele mestnih območjih Rima, Milana in Neaplja, in to z dvojnimi namenom: da bi bili kos ekspanzivni dinamiki posebno intenzivnega in hitrega gibanja povpraševanja v preteklih letih in da bi prenovili in okrepili strukturo komunikacijskega omrežja in torej ponudili tako kakovost službe, ki bo vse bolj ustrezala pričakovanjem uporabnika.

Ti načrti, ki predvidevajo za leto 1990 investicije v znesku 790 milijard lir v Rimu, 725 milijard lir v Milanu in 320 milijard lir v Neaplju, so v glavnem namenjeni za naslednje dejavnosti:

- uresničevanje nalog, ki izhajajo iz izvajanja Poslovnega pravilnika; rezultati, ki so bili v prvih mesecih leta doseženi v vsakem od navedenih vele mestnih območjih, omogočajo popolno potrditev predvidenih ciljev (zadovoljitev 90 odstotkov prošelj;

v Rimu do konca četrtega trimesečja, v Milanu do konca drugega, v Neaplju pa do konca tretjega trimesečja);

— izboljšanje kakovosti telefonskih zvez, ki se meri s pomočjo kazalca ASR (ki, kot že rečeno, predstavlja odnos med številom opravljenih pogovorov in številom poskusov vzpostavitve telefonske zveze z dvigom slušalke) na naslednje načine:

- ugotovitev tistih zvez med urbanih centralami, ki se nahajajo v težavah pri razmeščanju telefonskega prometa in ki jim je torej potrebno razširiti krogotok oziroma poskrbeti za prenos dela prometa na alternativne zveze;
- okrepitev vzdrževalnih dejavnosti pri elektromehanskih centralah in zamenjava tehnično zastarelih aparatov z nizko zanesljivostjo;
- specifične komercialne ponudbe, kot na primer: neposredna selekcija za uporabnike naprav PBX, povečanje števila vhodnih linij, uporaba vlnudnostnih vložkov, zamenjava aparatov dvojčkov (duplexov) s samostojnimi aparati (simpleksi) itd. za vse tiste uporabnike telefonske službe, ki so zelo pogosto zasedeni ali za katere so značilni nizki odstotki odzivnosti;

• povečava tistih uporabnikov, ki se pogosteje poslužujejo central z novo tehniko, ki med drugim omogočajo večjo zmogljivost razmeščanja telefonskega prometa; na tak način je mogoče istočasno doseči razbremenitev elektromehanskih central in torej priti do boljših storitev za uporabnike;

— skriti stopnjo okvarljivosti na zasebnih zvezah, ki je - tudi zaradi zapletenih del za prestrukturiranje in okrepitev omrežja - v teku leta 1989 zabeležila poslabšanje glede na ugodno gibanje v zadnjih letih. V zvezi s tem je že v teku poglobljena analiza, na osnovi katere naj bi ugotovili tako dele telefonske napeljave (npr. uporabnikov priključek, aparat, omrežni terminali itd.) kot ozemeljske cone v okviru posameznih vele mestnih območjih, kjer so se omenjena poslabšanja koncentrirala v največji meri. Prvi konkretni korak k odpravi teh težav pa je že v teku s specifičnimi posegi za bonifikacijo napeljav in naprav ter s posegi na ravni upravljanja in opozarjanja podjetij zakupnikov. Učinki teh iniciativ bodo zaznavni predvsem v drugi polovici leta in bodo nedvomno prispevali k odločnemu znižanju stopnje okvarljivosti na glavnih telefonskih zvezah.

Naslednje preglednice v sintetični obliki ponazarjajo rezultate, ki so bili v letošnjem prvem polletju doseženi na vele mestnih območjih Rima, Milana in Neaplja.

VELEMESTNA OBMOČJA (Rim, Milan, Neapelj)

TEMELJNE TELEFONSKE ZVEZE

KAZALCI	Povprečni državni podatek 31.12.89	Povprečni državni podatek 30.6.90	Milan podatek z dne 30.6.90	Neapelj podatek z dne 30.6.90	Rim podatek z dne 30.6.90
Povprečna čakalna doba zadovoljenih prošelj za nove priključke (dnevi)	81	36	20	48	53
Povprečna čakalna doba zadovoljenih prošelj za nove priključke poslovnih kategorij (dnevi)	48	27	21	32	47
Prošnje za nove priključke in preselitev, zadovoljene v rokih, predvidenih v Poslovnem pravilniku	88,1%	90,6%	93,4%	88,5%	79,7%
Stopnja okvarljivosti na glavnih zasnih zvezah	20,7%	20,4%	18,4%	22,5%	25,4%
Povprečna doba odprave okvar na glavnih zasnih zvezah (ure)	15,1	14,5	14,4	22	16,6
Okvare na glavnih zvezah ki so bile popravljene v prvem dnevu po prejetju obvestila o okvari	92,2%	93,3%	95,4%	88,1%	94,9%
Okvare na glavnih zvezah ki so bile popravljene v drugem dnevu po prejetju obvestila o okvari	97,7%	98,1%	99,1%	94,2%	98,3%
Razmerje med opravljenimi razgovori in uporabo zveze v urbanem prometu	51,3%	52,8%	52,8%	54,1%	48,1%
Razmerje med opravljenimi razgovori in uporabo zveze v prometu pri izhodu iz telefonskega kroga v smeri proti ostalim okrožjem v državi	52,4%	54%	54,7%	51,8%	52,1%
Stopnja odzivnosti »službi 12« (odst. klicev z odgovorom v teku 20 minut na celoto pozivov)	77,9	76,2	55,6	71,2	79,0
Stopnja odzivnosti »službi 187« (odst. klicev z odgovorom v teku 20 minut na celoto pozivov)	87,0	86,2	83,3	74,4	81,7
Stopnja reklamacij (na tisoč naročnikov)	1,8	3,8	2,8	5,4	10,8
Povprečna doba rešitve reklamacij (dnevi)	45,0	33	35	23,9	67,8

JAVNA TELEFONSKA SLUŽBA

KAZALCI	Povprečni državni podatek 31.12.89	Povprečni državni podatek 30.6.90	Milan podatek z dne 30.6.90	Neapelj podatek z dne 30.6.90	Rim podatek z dne 30.6.90
Povprečni časovni rok za popravilo javnih telefonskih aparatov (ure)	7,7	6,9	4	8	9,5
Neuporabnost javnih telefonskih aparatov z neomejenim urnikom	11,5%	8,3%	6,5%	6,7%	13,2%

PRIZADEVANJA ZA IZBOLJŠANJE INFORMIRANJA

Prizadevanja družbe SIP, da bi dosegla odprtejši in razvidnejši dialog z uporabniki svojih služb, so našla ustrezen odraz v Poslovnem pravilniku, ki je začel veljati decembra 1988 in ki je bil splošno izjaven v teku leta 1990.

Pri izvajanju določil iz Pravilnika si družba SIP prizadeva, da bi zagotovila svojo službo v časovnih rokih in na način, ki ustreza potrebam uporabnikov, in da bi povrh nudila potrebne informacije, ki so povezane z izvajanjem naročenih del in s posegi, za katere se družba postopno odloča za to, da bi zadovoljila zahteve uporabnikov.

V tem smislu je predvideno:

- da mora priti do začetka delovanja priključka v teku 60 dni od vložitve prošnje, če pa nepredvideni razlogi to preprečijo, mora SIP pravočasno sporočiti nov datum posega; kadar se to ne zgodi v predvidenih terminih (tako kot v primerih napak v telefonskih imenikih), pa Poslovni pravilnik predvideva načelo odškodnine, ki jo mora družba izplačati telefonskemu naročniku;
- da mora biti preselitev priključka izvedena v roku 30 dni od vložitve prošnje, družba pa mora naročniku sporočiti datum in dnevni časovni pas (popoldan ali popoldan) izvedbe dela ter potem tudi spoštovati določeni datum;
- da mora za popravilo okvare SIP poseči najkasneje v teku drugega delovnega dne od datuma prejema obvestila o okvari; SIP mora tudi v primeru, ko popravilo zahteva daljši čas, obvestiti naročnika o datumu, ko bo okvara predvidoma popravljena, povrh pa mu mora za čas trajanja popravila povrniti plačano naročnino;

— da je o spremembi telefonske številke potrebno naročnika obvestiti vsaj 90 dni prej; sprememba mora biti sporočena z avtomatsko informacijo o novi številki, ki je za prvih 20 dni brezplačna, na željo in plačilo naročnika pa se lahko nadaljuje do največ dveh mesecev;

— da v primerih neplačanih telefonskih računov SIP ne izvaja več avtomatične prekinitve telefonske službe; neplačnike obvešča na različne načine, zlasti s pomočjo telefonskega računa, ki je postal bolj jase in razberljiv in ki služi tudi kot sredstvo za ostale informacije naročnikom. Kadar pa je treba telefonsko službo zaradi nadaljevanja zamud pri plačevanju računov vseno prekiniti, jo je po poravnavi dolga mogoče ponovno vzpostaviti v teku 24 ur. Telefonskemu uporabniku pa SIP vseno priznava možnost oporoka nastanka telefonskega računa, ki jih sam ne priznava: lahko namreč vloži reklamacijo in se omeji na plačilo tistih postavk telefonskega računa, ki jih ne oporeka, in to vse dotlej, dokler mu podjetje ne posreduje pisnih pojasnil. To pa se zgodi takoj, ko so znani rezultati tehnične preverjanja delovanja aparatov, ki so vezani na zadevni priključek. Preverjanje se začne takoj po prejemu naročnikove reklamacije. V okvir večje pozornosti do odnosov z uporabniki se vključujejo tudi specifične iniciative in postavke.

V teku prvega polletja 1990 se je tako nadaljevalo izvajanje programa za usposobitev novih informativnih kanalov, in sicer:

- brezplačne službe »1800«, ki je trenutno na voljo naročnikom v osmih velikih mestih (Rim, Milan, Neapelj, Firenze, Turin, Videm, Palermo in Bari) in ki se bo postopno razširila na ostala središča po vsem državnem ozemlju; služba informira o raznih storitvah, o tarifah, pogodbah določilih in proizvodih, ki jih distribuira družba SIP;
- službe »177«, ki deluje na vsem državnem ozemlju in na katero se lahko naročnik brezplačno obrne, kadar želi obvestiti SIP o svojih zahtevah, ki jih je bil posredoval po drugih kanalih, pa ni prejel ustreznih odgovorov, ali kadar želi posredovati morebitne sugestije za izboljšanje telefonske službe.

Uvedba avtomatičnega razpoznavanja operaterja družbe SIP, ki odgovori na naročnikov klic, omogoča telefonskemu uporabniku, da ugotovi istovetnost sogovornika na drugi strani žice. S tem je bila omogočena uvedba personaliziranega načina dialoga, ki seveda bolje ustreza potrebam po kakovosti telefonske službe, ki so jih izrazili njeni uporabniki.

Za obveščanje o okvarah se lahko naročnik poslužuje brezplačne številke »182« (telefonska napeljava in javni telefoni), številke »183« (posebne notranje interkomunikacijske napeljave in centrali) in številke »187« (naprave za oddajanje podatkov). Številke »189« pa je mogoče klicati za vse informacije, ki zadevajo morebitne zamude pri plačevanju telefonskih računov ali pa prekinitev telefonske službe zaradi nedospelih poravnav telefonskega računa.

Povrh so bile izdelane tudi nove poskusne oblike reševanja sporov med uporabniki telefonske službe in družbo SIP, medtem ko se je v potrditve svoje nenehne pozornosti za izboljšanje odnosov z naročniki in uporabniki družba v sporazumu z združenjem odjemalcev odločila, da bo naročila finaliziran projekt za določitev postopkov pomirjanja in razsojanja.

Poročilo o kakovosti telefonske službe dobite v vseh agencijskih družbi SIP (naslovi so navedeni v uvodnem delu telefonskega imenika).

Rim, 19. septembra 1990

Občinska uprava še nima izdelanega celovitega načrta za promet Promet spet v središču pozornosti v rajonskem svetu za center mesta

Problemi v zvezi s prometom v mestu postajajo iz dneva v dan bolj občutni. Res je, da je Gorica majhna in v njej ni prometnega kaosa metropol ali vsaj povprečno velikih mest, je pa tudi res, da je pri reševanju teh problemov v zadnjih desetletjih močno zaostala. Ob vse večji motorizaciji smo pri nas, kar zadeva urejanje prometa, še vedno pri istem, kot pred nekaj desetletji. Občinska uprava v vsem tem času ni izdelala celovite študije o prometu. O otokih za pešce in parkiriščih proti plačilu se veliko govori, toda še vedno čakamo na prve in najbrž še skrajno previdne korake v tej smeri.

Rajonski svet za mestno središče se je v zadnjem času precej zavzel za ureditev in predvsem omejitev avtomobilskega prometa v centru mesta. Na predsinočno sejo so zato povabili občinskega odbornika za promet Marjana Breščaka in poveljnika mestnih redarjev dr. Armida Zara, da bi izvedli, kaj načrtuje uprava s tem v zvezi. Breščak in Zara sta rajonskim svetovalcem predstavila že znano pobudo za zaprtje Raštela in časovno omejitev parkiranja na Travniku. Za ta prvi eksperiment na poti morebitnega postopnega omejevanja avtomobilskega prometa v nekaterih mestnih predelih so se odločili po dolgem opazovanju, ki je dokazalo, da so ugovori - predvsem nekaterih trgovcev - neutemeljeni. Že danes, so v enem letu opazovanja ugotovili policaji, kupec ne more parkirati v Raštelu, saj zasedejo vsa mesta avtomobili trgovcev in njihovih uslužbencev.

Če bomo torej zaprtje Raštela dočkali že v kratkem, najbrž novembra,

pa ostaja celovita preureditev prometa v mestu še vedno komaj nekaj več kot pobožna želja. Občinska uprava pripravlja študijo o tem vprašanju, vendar je še prezgodaj, da bi javno razpravljali o tem, sta povedala Breščak in Zara. Nekoliko razočaranim rajonskim svetovalcem sta nato v razgovoru pojasnila, da se ta "študija" še vedno naslanja predvsem na hipotezo dveh enosmernih prometnih osi (Korzo in Ul. D'Aosta). Taka rešitev pa odpira vrsto drugih vprašanj, ki jih je treba temeljito preveriti pred vsakršno odločitvijo.

Rajonski svetovalci so nato postavili vrsto predlogov glede partikularnih problemov, predvsem glede parkiranja v mestu. Predlagali so, naj bi na Korzu s posebnimi kovinskimi pregradami preprečili avtomobilom dostop in parkiranje na pasovih za pešce ob pločnikih. Poveljnik Zara pa je bil proti tej rešitvi, ker meni, da bi tako ovirali tudi dostavo blaga trgovinam. Pač pa bodo kovinske pregrade v obliki obrnjene črke U postavili v Ul. Diaz, da bi preprečili divje parkiranje na pločniku pred evangelsko cerkvijo, ter na pločniku na Ul. D'Aosta (zadnji del pred križiščem z Ul. Trieste). Za ta poseg bo poskrbel rajonski svet. Predlagali so tudi namestitve semaforja na nevarnem križišču Ul. Leoni in Paolo Diacono. Odbornik Breščak pa je povedal, da nameščanje semaforjev ni v pristojnosti njegovega resorja in da morajo to zahtevo posredovati odborniku za urbanistiko. Slednjega, so se dogovorili na seji, bodo povabili na eno od prihodnjih sej in mu predložili potrebo po preureditvi prometa.

Rajonski svet je nato odobril zamejnovo predstavnik PLI: odstopil je Claudio De.Colle, njegovo mesto pa bo prevzel Paolo Majo. Predsednik Del Papa je tudi obvestil, da se bo sedež rajonskega sveta najbrž kmalu preselil v prostore zavoda Lenassi. Poslojce v Ul. IX. avgusta, kjer je sedaj sedež, namerava občinska uprava obnoviti. V ta namen je že dobila posojilo Goriške hranilnice, z deli pa nameravajo začeti, brž ko bodo zagotovili drugo bivališče stanovalcem, ki si danes delijo poslojce z rajonskim svetom. Namembnost poslojpa po prenovi še ni uradno znana, zdi pa se, da ga hoče občinska uprava dati na razpolago združenju Pro Senectute.

Predstavitveni obisk B. Koreliča

Predsednik trgovinske zbornice dr. Enzo Bevilacqua je sprejel novega predstavnika jugoslovanske gospodarske zbornice v Trstu dr. Bruna Koreliča, ki je na tem odgovornem mestu zamenjal dr. Rozmana.

Predstavitvenega srečanja se je udeležil tudi predsednik goriške delegacije mešane italijansko-jugoslovanske zbornice Hadrijan Corsi. Med številnimi vprašanji o katerih je tekla beseda, je bila tudi priprava skorajšnjega srečanja med predsednikom Trgovinske zbornice dr. Bevilacqua in novim predsednikom Gospodarske zbornice Slovenije Tomažem Koširjem.

Jutri odprtje razstave mladinskih knjig in ilustracij Laboratoriji domišljije v Večnamenskem centru

V Večnamenskem socialnem središču v Ul. Baiamonti se v teh dneh aktivno pripravljajo na novo sezono delovanja. Jutri se bo namreč začel sklop prireditvev pod skupnim naslovom Srečanja z domišljijo, ki jih prirejajo "laboratoriji domišljije" pri socialnem središču v sodelovanju s študijskim centrom za mladinsko literaturo Alberti in Trstu in s pokroviteljstvom Goriške občine. Jutri ob 18. uri bodo v središču v Ul. Baiamonti 22 odprli razstavo "Immaginaria" (Svet domišljije) - podobe in knjige za mladino. Na razstavi bodo v sodelovanju s knjigarno Rinascita iz Tržiča predstavili izbor mladinske literature ter dela osmih ilustratorjev, ki posvečajo pozornost predvsem mladim. Svoje ilustracije bodo predstavili Paola Bartolini Grudina, Vesna Benedetič, Walter Komjanc, Jasna Merku, Rosanna Nardoni in Megi Pepeu. Razstava bo na ogled od torkih, sredah in četrtnih od 9. do 12. ure, ob petkih, sobotah in nedeljah pa od 15. do 19. ure.

Še pred odprtjem razstave bo (ob 16.30) javna razprava o mladinski literaturi in založniški ponudbi za mlade. Razpravo bo vodil Livio Sossi iz tržaškega centra Alberti. "Piccolo Cineforum" bo v nedeljo ponudil otrokom srečanje z junaki risank ("Tom e Jerry", "Titi e Silvestro", "Will Coyote e Bi-Bip", posebno predstavo pa bodo posvetili 50 letom Bugs Bunnyja). Predvajanja filmov bodo ob 10.30, 15. in 17. uri.

Manifestacije se bodo nadaljevale tudi v naslednjih tednih vse do 28.

oktobra, ko bodo zaprli letošnji mesec fantazije. V nedeljo, 14. oktobra, napovedujejo lutkovno predstavo "Il rapimento del principe Carlo", ki jo bo uprizorila skupina "Teatro del Drago" iz Ravenne. V sredo, 17. oktobra, bo ilustratorica Vesna Benedetič od 8.30 do 12.30 vodila laboratorij knjižne animacije za učenke in učence osnovnih šol. Laboratorij bodo ponovili tudi v petek, 26. oktobra, v popoldanskem času. V nedeljo, 21. oktobra, bodo spet na vrsti risani filmi, v nedeljo, 28., pa bo gledališka skupina Papilu iz Ankarana nastopila s predstavo Potep.

Okradli odbornika

Tatovi so v Tržiču ukradli torbico iz avtomobila občinskega odbornika Francesca Esposito (PSDI). Odprli so vrata garaže, nato razbili šipo na lanci tema in se polastili torbice. Imeli so precejšnjo smolo, saj so v njej našli le nekaj drobiža.

■ **Blizu ronškega letališča** so delavci včeraj odkrili dva nemška topovska izstrelka iz časa 2. svetovne vojne. Obvestili so karabinerje, slednji pa izvedence za razstrelivo, ki so onesposobili skupno 16 kg težki granati.

■ **Zeleni golobice** zaključujejo v teh dneh kampanjo za šest deželnih referendumov o okolju. Danes bodo zbirali podpise od 16. do 19. ure pred marketom COOP na Trgu Črtnig pri Sv. Ani.

Praznovanje župnije v Podgori

Župnija sv. Justa v Podgori pripravlja ob koncu tedna rožnovensko praznovanje, ki se bo sklenilo v nedeljo, 7. t. m.

Slavje se bo pričelo že danes ob 19.30 s sprejemom in blagoslovom novega kipa Matere Božje in procesijo. V soboto bo (ob 15. uri) maša za bolne in ostarele, ob 18. uri pa redna maša. Nedeljske slovesnosti se bodo pričele ob 8. uri z molitvijo rožnega venca, zaključile pa ob 15. uri s procesijo po vasi. Po slovesnosti bo na trgu pred cerkvijo nastop nabrežinske godbe na pihala.

Pomisleki ob zadnjih podražitvah

Dražji bencin, krajše vrste?

Zadnja podražitev bencina v Jugoslaviji bo, kot se zdi, poleg zategovanja pasu in varčevanja domačih avtomobilistov, razredčila tudi vrste italijanskih kupcev. Razlika v ceni bencina se je po zadnjih ukrepih skrčila na 330 lir za liter. Medtem ko stane liter super goriva na italijanskih črpalkah, v prosti prodaji, 1605 lir, je treba pri sosedih odšteti 1274 lir. Cena super bencina v dinarjih je v Sloveniji 11.40, vendar za tuje oddemalce je to zelo relativno, kajti časi, ko je bilo v goriških in tržaških trgovinah na voljo dovolj in poceni dinarjev, so minili. Pri Petrolu so zadnje podražitev goriva zato sprejeli s precejšnjimi pomisleki. Vrste

pred bencinskimi črpalkami, zlasti v nočnih urah in ob koncu tedna, se utegnejo razredčiti. Upoštevati je namreč treba, da so bili italijanski avtomobilisti v glavnem iz videmske pokrajine. Kako bodo italijanski kupci reagirali na zadnjo (za zdaj) podražitev goriva pa bo bolj jasno šele v prihodnjem tednu. Zaradi zapore bencinskih črpalk pri nas (protest se bo sklenil šele jutri zjutraj) je možnost oskrbe z gorivom preko meje predstavljala nekakšno rezervo in je bil dotok kupcev iz tujine v glavnem nespremenjen. Jasnejša slika bo na voljo v prihodnjem tednu.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

ABONMA 1990-91

IVAN CANKAR: HLAPCI, drama, režija Boris Kobal
DAVID POWNALL: MOJSTRSKA LEKCIJA, komedija, režija Mario Uršič
FEDERICO GARCIA LORCA: KAJ PRAVIJO ROŽE, pesnitev s petjem in plesom, režija Meta Hočevar
EUGENE O'NEILL: DOLGEga DNE POTOVANJE V NOČ, drama, režija Dušan Jovanovič
CAMPANILE, FO, SCIASCIA: TRIPTIH, komične enodejanke
NICCOLÒ MACHIAVELLI: MANDRAGOLA, komedija, gostovanje PDG Nova Gorica
ALEXANDRE DUMAS: POKVARJENEC ALI LEPOTA IN MOČ, zgodovinska komedija, gostovanje SLG Celje

Vpisovanje abonmentov ob delavnikih od 11. do 13. ure in od 17. do 19. ure, ob sobotah pa od 10. do 12. ure v uradu Kulturnega doma v Gorici, Ul. Brass 20, telefon 33288.

Nevzdržen položaj v sodstvu na Goriškem

Apel odvetniške zbornice

Po treh mesecih od zadnje pobude odvetniške zbornice v Gorici, da bi vendarle konkretno pričeli reševati vprašanja, ki zavirajo redno delovanje sodnih organov v našem mestu in pokrajini, so se odvetniki odločili za nov korak. V pismu županu Scaranu, predsedniku pokrajine, županu v Tržiču in predstavnikom nekaterih drugih ustanov, vnovič opozarjajo na naravnost dramatično stanje, v katerem se nahaja sodstvo na Goriškem. Zaradi pomanjkanja osebja (posebej sodnikov), bolezenskih odsotnosti in tudi razlogov drugačne narave (dolgotrajna dela prenavljanja in urejanja sodne palače), je dejavnost sodstva skoraj povsem ustavljena, tako na okrožnem sodišču (tribunalu) v Gorici, kakor tudi na okrajnem sodišču (preturi) v Tržiču. V pismu predsednik odvetniške zbornice dr. Eno Pascoli, navaja tudi številčne podatke, ki najbolj zgovorno ponazarjajo stanje. Od petih mest sodnika pri okrožnem sodišču sta trenutno pokriti le dve mesti. Nepokriti ostajata dve mesti sodnika pri okrožni preturi v Gorici. Prav ta dva sodnika bi morala skrbeti tudi za delovanje preture v Tržiču. Če k temu

dodamo še kronično pomanjkanje uradniškega osebja in druge težave, je slika dovolj jasna, posledice pa na današnji sodniki rešujejo le najnujnejše primere, velikanske zamude se kopičijo zlasti na področju civilnih pravnih. V začetku osemdesetih let je bil rok čakanja na razpravo v civilnih pravnih manj kakor šest mesecev, danes je treba računati na tri do pet let. Nemogoče je predvidevati, kako se bodo stvari razvijale v bodoče, če ne bo rešeno vprašanje osebja.

Novinarska zbornica opozarja na naravnost dramatične posledice za gospodarski in splošni družbeni razvoj na Goriškem, če težave ne bodo odpravljene ali vsaj omiljene. Smisel pisma - poziva je v tem, da bi predstavniki krajevnih in drugih ustanov začeli, ločeno ali združeni, vrsto pobud, da se tako nevzdržno stanje, odpravi. Sicer pa je sodstvo, kakor lahko beremo vsak dan v časopisih, v podobnih težavah povsod po državi. Po drugi strani pa narašča število kaznivih dejanj. Pozitivni učinki reforme kazenskega postopnika - eden od teh je tudi skrajšanje, oziroma poenostavljenje kazenskih razprav pa še zmeraj kasnijo.

Pogreb učiteljice Ane Ribičič Decembra je dopolnila sto let

Včeraj so v Gorici pokopali upokojeno učiteljico Ano Ribičič (Ribi). Čez dobra dva meseca (7. decembra) bi dopolnila 101 leto. Ribičičeva je zadnja leta preživljala v bolnišnici Janeza od Boga, kjer je tudi preminila. Lani, ko je praznovala stoti rojstni dan, smo o tem prijetnem dogodku tudi poročali. (PD 10. 12. 1989). Ob tej priložnosti jo je obiskal tudi nečak dr. Mitja Ribičič, znan družbenopolitični delavec v Sloveniji in nekdanji predsednik zvezne vlade. Bila je namreč sestra znanega mladinskega pisatelja in učitelja Josi-

pa Ribičiča, ki je sam študiral v Gorici in nato, do umika v Jugoslavijo, služboval v Trstu.

Tudi Ana Ribičič se je posvetila učiteljskemu poklicu. Službovala je v raznih krajih. Med drugo svetovno se je umaknila v Poggio Bustone v pokrajini Rieti, kjer je nesebično pomagala ljudem in tudi, zaradi znanja nemščine, marsikaterega rešila pred nemškim uničevalnim taboriščem.

V svojem dolgem življenju je zelo rada potovala, kakor je sama povedala lani ob jubileju.

izleti

SPD Gorica prireja v nedeljo, 7. oktobra, zaključni izlet v sezoni na Slavnik. Odhod z lastnimi sredstvi ob 7. uri s Korna in ne ob 8. uri, kakor je bilo prvotno najavljeno. Hoje bo 2 uri in pol. Popoldne je predviden ogled fresk v cerkvi v Hrastovljah.

Zveza upokoencev in sekcija VZPI-ANPI iz Doberdoba prireja 20. t. m. enodnevni izlet v Begunje in na Brezje ter ogled muzeja na Vrhniki. Kosilo bo v znanem gostišču v Naklem pri Kranju. Vpisovanje pri Mili, do 14. t. m.

razna obvestila

Občina Števerjan obvešča, da bodo jutri, 6. oktobra, pobirali staro železo in druge kovinske odpadne predmete.

kino

Gorica

CORSO 17.30-22.00 »Ritorno al futuro III«.

VERDI 17.30-22.00 »Pretty woman«.

VITTORIA 17.30-22.00 »Scandalo hard«.

Prep. ml. pod 18. letom.

Tržič

COMUNALE Zaprto.

EXCELSIOR Danes zaprto. Jutri: 17.30-22.00 »Revenge«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Providenti, Travniki 34, tel. 531972.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Občinska 1, Ul. Terenziana 26, tel. 482787.

pogrebi

Danes v Gorici ob 9.30 Luigi Pizzolato iz splošne bolnišnice v stolnico in na glavno pokopališče, ob 13. uri, Marta Del Torre (krsto pripeljejo iz Milana) na glavno pokopališče.

F M L O A D S A H

GORICA 5.-8. OKTOBER 90

SEJMIŠČE

MODA
IN MODNI STILI
V PROSTORU
ALPE-JADRAN

SEJMIŠČE

SEJMIŠČE

MODA
IN MODNI STILI
V PROSTORU
ALPE-JADRAN

SEJMIŠČE

SEJMIŠČE

MODA
IN MODNI STILI
V PROSTORU
ALPE-JADRAN

SEJMIŠČE

SEJMIŠČE

S tržaškega simpozija o književnosti

Literatura ob meji -
ali zares obstaja?

Vsaka literatura rada sega po zapletenem, nerazrešljivem, konfliktnem. In kje je tega več kot ob meji, na tej in oni strani, kjer se srečujeta in prepletata ali v nezaupanju drug do drugega odmikata dva naroda, dva jezika, dve kulturi?

Če še kaj velja star pregovor "Vox populi, vox dei", potem bi se morali zamisliti ob skepsi večine, ki pravi za naš čas: Preveč kongresov, preveč simpozijev, preveč sestankov, kratka: preveč govorjenja. Če se spustimo v treznejšo analizo tega razpoloženja večine, bi ugotovili: vse bolj očitno nesorazmerje med besedami in dejanji. Ko je stiska dovolj velika, človek pričakuje odresilnih dejanj. Prav tako skupnost, narod, država.

Tudi o literaturi ali literaturah ob meji se ne pogovarjamo prvič. Tokrat je obetavno, ali tolažilno, nakazan še smisel pogovorov: za kulturo Miru. Tako je pred nami dvojna naloga: govoriti o literaturi ob meji kot o fenomenu samem po sebi, hkrati pa o socialnem ali kakem drugem smislu pisanja.

Je zaradi tega, zaradi iskanja "nečesa več" v literaturi, kaj manj nevarnosti, da bomo drug v drugega in vsi skupaj sejali okrog sebe le prazne besede? Pa vendar: iz zgodovine vemo, kako tragična in barbarska so lahko dejanja, če preglasio besedo, ki bi jih še mogla pojasniti, razkrinkati, če napeljujejo na zlo, prepričati. Zato lahko paradoksalno trdimo - pa ne le zato, da bi upravičili to srečanje - da so besede potrebne in blagodejne tudi ob misli in skrbi za Mir.

Kaj je tisto - če sploh je - kar literatura ob meji posebej določa, da je drugačna ali posebej razpoznavna od tiste, ki je "samo" literatura, definira na po jeziku in narodni pripadnosti pisatelja? Je v takšni literaturi razpoznaven nekakšen poseben genius loci? Je bistvo takšne literature v njeni posebni tematiki, vsebini, slogu, v njeni ideološki ali kakih drugih sporočilnosti? Ali v vsem tem hkrati? Moja zadrega je preprosta: če imam v mislih nekatere avtorje in njihova dela, na primer Fulvia Tomizzo (La miglier vita, L'amicizia, Gli sposi di via Rossetti) ali skoraj celotni opus dveh slovenskih tržaških pisateljev, Borisa Pahorja in Alojza Rebule, jih brez težav, upoštevaje enega od možnih vidikov, uvrščam tudi v posebno in samo za določene priložnosti uporabno kategorijo pisateljev ob meji, v precej večji zadregi pa sem, če poskušam definirati kakršnokoli skupni imenovalec med Tomizzo na eni ter Pahorjem in Rebulo na drugi strani ali celo skupni imenovalec med zadnjima dvema. In vendar vsi trije živijo v istem mestu, Tomizza bliže italijanski, oba Slovenca pa slovenski literaturi, čeprav vsi trije pišejo o Trstu, ga čutijo, vendar bolj vsak po svoje kot skupno. Paradoks? Ne, le zakonitost literature. Če ne iščem za vsako ceno globljih utemeljevanj literatur ob meji, bi lahko dejal: Vsaka literatura rada sega po zapletenem, nerazrešljivem, konfliktnem. In kje je tega več kot ob meji, na tej in oni strani, kjer se srečujeta in prepletata ali v nezaupanju drug do drugega odmikata dva naroda, dva jezika, dve kulturi? V jedru Tomizovih Zaročencev z Ulice Rossetti je skrivnost; nepojasnjen zločin, obe žrtvi imata svojo dramatično biografijo predvsem kot Slovenca v ne-slovenski državi, vojna stvari samo še potencira, vendar etnična drugačnost

obeh protagonistov v odnosu do večine je v čisto določenih političnih razmerah, je že sama po sebi konfliktna, mogoča tako rekoč samo ob meji, v prepletu, ki se lahko spremeni v usodno sočkanje dveh etnij, dveh kultur, dveh diametralno nasprotnih ambicij. Torej je mogoče reči, če se vrne-mo k naslovu našega srečanja, da je pot k Miru prek literature, prek kulture ob meji, možna predvsem z nasprotovanjem naravnim in v neustreznih političnih razmerah nastalim animoznostim v takšnem prostoru med ljudmi, ki ga naseljujejo, ali vsaj v pričevanju o takšnih razmerah, ki počasi, pa vendar kot pomemben memento, pronicva v zavest ljudi, vsaj tistih, ki se jih, včasih samo posredno, dotika kultura.

Priznamo si: kultura, v njenem okviru tudi literatura, je lahko tudi spodbujevalka zla, najpogostejše nacionalizma. Lahko se seveda tolažimo, da to velja samo za preteklost, vendar tudi danes kultura ob meji ima lahko, podobno kot sleherni zdravilo, tudi svoje negativne učinke. Ob meji se navadno ne srečujeta dve enakopravni kulturi, ki se zaupljivo odpirata druga drugi. Če gre za sosedstvo med velikim in majhnim narodom, je pri kulturi večinskega naroda na obmejnih področjih, tudi v Trstu, opaziti določeno vzvišenost, oholost, celo prezirljivost do same eksistence manjšinskega naroda ali majhnega naroda kot državnega sosedu, ki pa se po svoji strani zapira v samoobrambno kulturo, v kateri se vse bolj izenčuje-ta nacionalna in kulturna zavest, kar je pravzaprav značilnost vseh mejnih narodov v sosedstvu z večjimi ali velikimi, zlasti pa nacionalnih manjšin, torej prav prebivalcev ob meji, njenega manjšinskega dela.

Toda naša končna misel je usmerjena k Miru, pisanem simbolično z veliko začetnico. Mir ni stalnica, stalnica ni tudi kultura, ki ga brani in utrjuje ali razjeda in ogroža. Ker je zmerom kje na svetu vojna in jo v sedanjosti medijev civilizaciji vsi doživljamo v

vsem njenem poteku kar doma, celo v svojem družinskem krogu, skoraj ne opazimo krhkosti nekega novega Miru, ki ni vezan na morilsko orožje, vendar usodno določa intimno in socialno življenje tako rekoč vsakogar izmed nas. Gre za mir, ki naj bi bil rezultat in smisel, ali vsaj eden od smislov, dostojanstvenega in skladnega življenja. Vem, da idile niso možne, ne socialne ne politične, celo ljubezenske ali družinske komaj kdaj, saj vsi živimo znotraj minskega polja raznih stresov, med katerimi je prav gotovo eden najbolj pogostih tisti, ki ga povzroča skrb, ali bomo kos, predvsem na svojem delovnem mestu, pa tudi kot pisatelji v odnosu do svojih bralcev in, priznajmo si, tudi do kritike, ali bomo torej kos vsem civilizacijskim, tehnološkim, političnim, družbenim in vsem mogočim drugim spremembam, ki jih je bilo že v mojem življenju toliko, da nobeno prilagajanje ne more potekati v nas po naravni, evoliucijski poti, vedno smo v kaj prisiljeni, pogosto proti svoji naravi, toda največkrat v svojem interesu ali vsaj v obliki, ki se nam kaže kot naš interes, naša edina možnost. Če pač hočemo funkcionirati kot ljudje. Da to ni lahko, dokazujejo vsi mogoči nemiri sodobnega sveta, med drugim, in to nas utegne ta trenutek še posebej zanimati, v precejšnji meri nepričakovani politični in socialni preobrti v deželah, ki smo jih še do včeraj imenovali socialistične, vseeno če s prezirom ali spoštovanjem. To nenadno sesutje nekoč velike ideje, ki se je v svoji zemeljski podobi, če smem tako reči, sprevrgla v negacijo same sebe, pomeni za vse nas, ki to doživljamo, svojevrstno travmo, ne glede na to, kako se pri tem počutimo, kot poraženci ali kot zmagovalci: iskanje notranjega ravnotežja, lahko ga imenujemo tudi Mir, je enako stresno za vse.

Literatura in pisatelji so (smo) v teh deželah imeli, in še imajo (imamo) pomembno vlogo. Prej smo imeli največ posla s stopnjevanjem svojega kritičnega odnosa do vsega obstoječega, zdaj s ponovnim in novim defini-

ranjem politične, duhovne, kulturne, gospodarske in vsakršne emancipacije svojih narodov, ki iščejo svojo novo identiteto in na njeni osnovi upajo v novo sožitje ali celo skupno življenje v združeni Evropi, ki najbrž ne bo mogla biti samo ekonomsko-profitna tvorba, ko si jo je še pred kratkim zamišljal razviti Zahod, Evropska gospodarska skupnost.

Ali je treba ob tem še posebej poudariti, kako je čutili to epidemično nervozo še zlasti ob meji, ki še zmerom poteka med vzhodno in zahodno Evropo, in je hkrati, to spet čutimo, nacionalna, jezikovna, civilizacijska in kulturna ločnica. Nedvomno se vse to zrcali tudi v literaturi, zlasti v tistem njenem "nekaj več", ki torej ni literatura sama po sebi, ampak njen vpliv, učinkovanje ali vsaj odmev v družbi, narodu. Je, če nič drugega, nekakšna diagnoza vseh tistih iracionalnih prvin, ali vsaj mnogih med njimi, ki jih druga dejavnosti, od politike do gospodarstva, ne razrešujejo in ne morejo razrešiti prav zato, ker so te prvine iracionalne. Iracionalizmu vseh vrst, predvsem pa socialni in nacionalni ali celo nacionalistični - poučen in hkrati tragičen primer za to je naša večnacionalna država Jugoslavija z vsemi svojimi številnimi manjšinami znotraj njenih meja in zunaj nje - iracionalizmi v tistem stadiju in obsegu, ko postanejo obsesija domala vsega javnega življenja neke skupnosti in so lahko nekaj, kar v skrajni konsekvenci blokira samo razumnost življenja. Spet jugoslovanski primer: Kosovo.

Če naj torej pojasnim skepto svoje-ga razmišljanja, zajeto že v naslovu, "Literatura ob meji - ali res obstaja? (Letteratura di frontiera - esiste davvero?)", bi tvegal naslednjo tezo: v sedanjih evropskih razmerah niso najpomembnejše državne meje z vsem tistim, kar to dejstvo prinaša s seboj. Pritrdil pa bi misli, da je prav minimizacija pomena državnih meja kot posledica ponekod, na Zahodu, evolutivnega, na Vzhodu nenadnega konca

zaprtih kultur in civilizacij, pogosto tudi modelov mišljenja in vrednot, postisnila pred nas nove razlike in drugačnosti, ki jih ne moremo ne premagati ne z njimi živeti. Prav na ravni iracionalnega, ko gre za podedovanost vrednot, za vseh vrst etosa, povezanega s kulturo, podnebjem, zgodovino, nacionalno zavestjo, ne gre, tudi v evropskem okviru, težiti k nepremišljenemu poenotenju, ampak mnogo prej k upoštevanju razlik in drugačnosti. Nepopravljiva tragedija bi bila, če bi se ves gospodarsko manj razviti evropski vzhod (vključno z nekaterimi deželami Srednje Evrope) z vso svojo kulturo prelil v zahodni kalup življenja.

Zagotovo je to moje razmišljanje obremenjeno z osebno izkušnjo, vendar tudi tako imenovana objektivna ocena nečesa, tudi literature ob meji, je samo toliko zares objektivna, kolikor je rezultat bolj ali manj relevantnih individualnih izkušenj. Literatura ob meji se torej srečuje s potenciranimi pojavi, ki so značilni za ves sodobni svet. Življenjski standard, ki določilno pogotuje naš občutek socialne varnosti in osebne zadoščenosti, razpoloženske manjvrednosti in ponižnosti, skrb za svojo nacionalno eksistenco v združujoči se Evropi in jezik kot najbolj razpoznavno določilo človeka in naroda, do bolečine pomemben pri majhnih narodih, to so najbrž tisti elementi, ki še posebej, posredno in neposredno, zaposlujejo dobršen del literature na tem področju, razumljivo da danes na drugi ravni in ob drugačnih parametrih kot v preteklosti. Zato pa nič manj intenzivno. Dovolj je, če ob tem spet omenim za italijansko literaturo že citiranega Fulvia Tomizzo, za slovensko v Trstu, torej na istem prostoru, Slovenca Alojza Rebulo in Borisa Pahorja, ki bi jima lahko dodal še pesnika Marka Kravosa in Miroslava Košuto ter še vrsto drugih. Mislim, da gre v tem primeru za realnost položaja in odnosov na italijansko-slovenski meji, politični in kulturni, za specifično, ki je prav gotovo drugačna, kot je na avstrijskem Korškem, da ne govorim o razliki, ki bi se pokazala, če bi preučevali razmere, odnose in razpoloženja na meji med Italijo in Francijo ali med Francijo in Nemčijo ali Španijo. Zanimiva bi bila seveda predvsem sociološka študija o tem.

Možnost literature ob meji in pot, ki pelje morda skoznjo v bližino sanjanega Miru, je pač njena sposobnost, da zajema zapletenost življenja na svojem področju in da z razjasnjevanjem nerazločljivega umirja najrazličnejše iracionalizme, ki utegnejo postati, če se razbobotijo, neprijetni in nevarni. Literatura ob meji ni torej nič drugačna od literature v osrednjih pokrajinah države ali naroda ali jezika, je pa lahko zaradi vsega povedanega - če to moje razmišljanje ni zmotno v samem temelju - tudi upoštevanja vredna možnost iskanja in odkrivanja Miru, ki postaja nov, zelo zemeljski, vse bolj eksistenčni ideal človeštva, morda prvič v zgodovini kljub upravičeni skepsi uresničljiv ideal. Ne več samo teoretično. CIRIL ZLOBEC

Prva svetovna vojna
kot izraz modernosti

Da bi obiskovalcem omogočili celovitejši vpogled v epohalni dogodek, kakršen je bil prvi svetovni spopad, je goriški »Muzej Velike Vojne« objavil cikel predavanj, ki so se zvrstila od marca do oktobra leta 1988 pod naslovom »Questioni di guerra«. Publikaciji sta bila priložena še prispevka Lucia Fabija in Antonia Same, ki sta bila med glavnimi snovalci novega muzeja.

V uvodnem članku Maria Masau Dan pojasnjuje snovanje novega muzeja in utemeljuje izbiro, ki so vodile pri postavljanju nove muzejske zbirke. Ferruccio Botti se v svojem prispevku, ki obravnava strategiji Cadorne in Diaza, ne odmi-ka od retoričnega zgodovinarja, ko trdi, da je bil Diaz opreznost od Cadorne, da pa sta oba delala v dobrobit Italije. Tako Cadorna kot Diaz sta verno služila svoji domovini, in to je najpomembnejše. Cadorna se ni odločil za agresivno strategijo, ker se je že od začetka zavedal, da bo vojna dolgotrajna. Botti brani Cadorno pred tistimi, ki mu očitajo netaktičnost, slabo poznavanje razmer, v katerih so se vojskovali italijanski vo-jaki. Za njegove neusphe so bili po mnenju Bot-tija krivi nesposobni kadri.

Virgilio Ilari naglašja, da je bila Velika Vojna celostna, ker ni zajela le front in tistih območij, ki so bila neposredno zapopadana v vojne dogodeke, ampak tudi civilno prebivalstvo in ozemlje, ki je bilo oddaljeno od bojišča. Prav tako je vojna zajela vsa družbena področja od gospodar-skega do kulturnega. V prvi svetovni vojni je prevladal poskus izničenja sovražnika, ki se je lahko sicer uresničil z izničenjem napadalca sa-mega; vlogi napadalca in obleganca sta bili po-vsem zamenljivi. Ilari poudarja, da je postalo za časa prve svetovne vojne prvič ključnega pome-na uničenje ne le sovražnih čet, temveč tudi to-varn in drugih civilnih objektov, ki so omogočali nasprotniku dobavo novih materialnih sredstev. Tudi z uničenjem civilnih objektov se je dalo prevesti izid vojne v svojo korist.

V daljšem prispevku Antonio Gibelli, ki že vrsto let proučuje dnevniške zapise, memoaristi-ko, ustna pričevanja in ustne vire, razčleni misel-ni svet vojaka v Veliki Vojni. Ob tem postavi

zanimive izzive kot zagovornik netradicionalne-ga zgodovinskega prijema. Mnenja je, da je izkušnja prve svetovne vojne prerasla sam vojni dogodek, saj lahko imamo prvi svetovni spopad za uvod v moderni svet, za prvo dramatično iz-kušnjo modernosti. Prva svetovna vojna je bila velika razvodnica in naloga zgodovinarjev je, da ugotovijo spremembe, ki jih je poprečen človek doživel v štiri oziroma petletnem obdobju. Sprašuje se, kakšen čustveni pečat je zapustila vojna v tistih, ki so prvič videli, slišali in zaznali bom-bardiranje, pokanje šrapnelov itd. Tehnologija je popolnoma prevladala nad naravo in njenim rit-mom. Podobno se je zgodilo z zvoki.

Ali ni vojna prav zaradi »močnih« in izjemnih vtisov silila ljudi, da so beležili izkušnje in vtise? Vojna je namreč prisilila k pisanju tudi tiste, ki so bili komaj večji pisanja. Preprosti in neuki ljudje so prišli za pero, ker so se zavedali izjem-nosti izkušnje, ko so jo doživljali. Gibelli meni, da je pri tem potrebno primerno proučiti miselni svet vojaka in človeka, njegova dojemanja in za-znavanja vojne s pomočjo čim večjega števila dnevnikov, spominov, korespondenc. Opraviti je treba križanja z uradnimi, na primer zdravniški-mi viri, preveriti udeležene hipoteze. Vojna iz-kušnja je delovala na človeka odtujevalno, saj je slonela na monotonem vojskovanju, na ponavlja-jočih se dejanjih, katerih smisel je ostal neznan množicam, ki so se borile in umirale na bojiščih. Oblasti so medtem z nenehno propagando pou-darjale princip uspešnosti in racionalnosti vojne, kljub neizmernemu številu žrtev. V resnici pa je

na bojišču prevladal nered. Vojna je tudi spre-menila odnos do smrti. Umrlji vojaki so se po-predmetili, njihova trupla so bila enakovredna vrečam peska, služila so za obrambo pred sovra-žnikovimi streli. Izničila se je razlika med življe-njem in smrtjo.

Camillo Zadra ugotavlja, kako je vpoklic fan-tov in moške populacije deloval na Tridentin-skem. Kmečke skupnosti so se znašle brez moške delovne sile, kar je privedlo do gospodarskega propada tridentinskega območja. Udejanila se je militarizacija vsakdanjega življenja. Veliko ljudi je moralo zapustiti svoje domačije in se izseliti v notranjost države, v Avstrijo ali na Češko. V be-gunstvu so se morali ljudje privaditi na življenje v »lesenih mestih«, na novo okolje in jezik. Sre-čanje s tamkajšnjim civilnim prebivalstvom je ustvarjalo nešteto težav, zlasti ker so tako be-gunci kot domačini živeli v revščini.

Giorgio Rochat je v zgoščenem prispevku na-kazal glavna vprašanja, s katerimi se sooča zgo-dovinar, ki proučuje konsenz oziroma odpor, ki ga je sprožil vstop Italije v prvo svetovno vojo. Italijanska vojska je bila povsem nepripravljena na spopad z Avstrijo, a to ni izzvalo ne v vojaš-kih in ne civilnih vrstah pomembnejših upovov. Prevladala je poslušnost in podložnost oblastni-kom ter vojaškim vrhovom. Protest ni bil politič-no organiziran, tako da so bili redki primeri upo-ra vedno le individualne narave. Rochat trdi, da je bilo odobravanje vojne politike izsledek rep-resije in vojaške propagande. Tudi tisti, ki niso odobraval vojskovanja, so se bali, da bi s svojim protestnim dejanjem prizadeli domače. Rochat

omenja tudi vpliv kmečke družbe in tradicional-nega miselnega sveta, ki je sprejemal kot nujno in naravno podložnost višji hierarhiji. Spoštova-nje, ki ga je kmečki človek izkazoval posvetni in cerkveni avtoriteti, mu ni dovoljevalo, da bi se uprl vojaškimi oblastem. Italijanski vojaki so bili ubogljivi, a ne navdušeni vojaki. Rochat naglašja, da je bila v italijanski vojski sicer prisotna sku-pina navdušenih in agresivno naravnanih ljudi, ki so bili pripravljeni žrtvovati svoja življenja v boju proti Avstriji za osvoboditev italijanskega ozemlja. Bila je to manjšina, ki pa je poznala smisel svojih dejanj in tudi smoter vojne.

Lucio Fabi trdi, da je potrebno napisati po-globljeno zgodovino vseh tistih mož, ki so se vojskovali na italijansko-avstrijski fronti. Potre-bno je namreč osvetliti življenje čet in nakazati posebnosti vojnega spopada zlasti na soškem in kraskem ozemlju.

Primerno bi bilo proučiti družinski, družbeni izvor vojakov, ki so se vojskovali, odpraviti streeotip imobilnosti, ki se največkrat drži soške fronte. Velika razpoložljivost virov prav gotovo dovoljuje celostno osvetlitev življenja na fronti in v njenem zaledju. Večjo pozornost bi morali zgodovinarji posvetiti tudi vojni arheologiji, tu misli predvsem na strelske jarke. Ugotoviti je še treba, kako so se bojne črte prilagajale naravnim okoliščinam. Fabi se zavzema tudi za poglobljeno analizo dnevniških zapisov, ki sicer zrcalijo »in-dividualno vojno« in doživljanje ter čustvovanje posameznikov, a niso zaradi tega nič manj po-menljivi. Posamezne dnevnike je treba uokviriti, primerjati, saj ne gre zanemariti dejstva, da je prav občutek preživetja silil človeka, da je zabe-ležil svojo udeležbo pri epohalnem dogajanju.

Antonio Sema ugotavlja značilnost dveh ev-ropskih najpomembnejših muzejev, to je london-skega Imperial war Museum in francoskega mu-zeja v Sommi. Sema trdi, da mora danes muzej prve svetovne vojne dinamično učinkovati na obiskovalca. Spregovoriti mora o vojni izkušnji, a s tem posredovati tudi bolj poglobljeno pozna-vanje 20. stoletja. MARTA VERGINELLA

Po mnenju ravnateljice znanstvenega in klasičnega liceja Franceta Prešerna v Trstu

Napor slovenskih šolnikov v Italiji da bo šola boljša in ustrežnejša

Spoštovano uredništvo,

od petka dalje sem razmišljala o odgovoru na Glosu, ki jo je prof. Pirjevec napisal v gospodarski prilogi Primorskega dnevnika (28. sept.). Njegove trditve pa so tako splošne in že tolikokrat povedane, da mi je bilo težko nanje umirjeno odgovoriti. No, pa se je oglasila Jolka Milič z duhovitim in hkrati zelo resnim odgovorom. Vedno bolj sem namreč prepričana, da se je prav odzivati le na tiste kritike, ki nas opozarjajo na napake, ki jih je mogoče popraviti. O teh pa v Pirjevčevi Glosi ni bilo govora. Poleg tega pa je pri nas težko kljubovati razvadi, ki se je tako zelo razširila: hvaliti vseprek ali kritizirati in odklanjati vseprek.

Naše okolje je velika gluha loza, ne samo zaradi odnosa med nami in Italijani, ampak zaradi gluhosti, ki je značilna za naše medsebojne stike.

Naj navedem samo drobtinico. Za menoj se je v Primorskem dnevniku v zvezi s šolo oglasil tudi prof. Egidij Košuta, ki je tehtno posegel v polemiko. Prof. Pirjevec njegove utemeljive popolnoma ignorira in vztraja pri svojih trditvah. To je med nami ustaljena praksa.

Vendar bom skušala komentirati vsaj eno ugotovitev, ki jo izreka: *"V danih razmerah ni mogoče dajati mladim ljudem tistega, kar rabijo: namreč kulturo, ki jih bo izoblikovala v pokončne in zavedne ljudi"*.

Kaj pa sicer delamo? Nekaj sadov v to smer je pa vendar vidnih tudi pri naših ljudeh, ki so šli (ali gredo) skozi naše šole, čeprav jih še zdaleč ne pripisujem samo šoli. Samo en primer. Te dni je bil v Trstu kongres o književnosti ob meji. Predavatelji so bili deležni tudi obrobni pozornosti. Vabila na večerjo zgoniške občine in openske hranilnice so bila dvojezična, z druge strani meje pa so jih vabili samo v *Sesano*.

Mar so nam (bile) osrednje slovenske šole res lahko za zgled glede vzgoje k samozavesti, glede vzgoje k ponosu na rod in jezik, glede vzgoje h kritičnosti?

Seveda se tukaj ne bom spuščala v vrednotenje strokovnosti in prizadevnosti kolegov v Sloveniji, ki morajo poučevati v razredih, v katerih se število dijakov suče tudi okoli 35 in imajo skoraj še enkrat večjo tedensko šolsko obveznost od naše. Pa še v svobodi deluje naša šola. Svoboda pa ima seveda (v šoli) dobre in slabe strani. Vendar sem jaz zanj z vsemi slabostmi vred in verujem, da jo lahko po svojih močeh stalno izboljšujemo, dokler bomo imeli pač dijakke v njej.

Pa še nekaj me vznemirja v zvezi z namerami razvoja šol v osrednji Sloveniji. Prejšnji teden sem prebrala v Delu obvestilo o pripravah na odprtje nemške gimnazije za sposobnejše dijakke. O angleških

razredih, ki naj bi bili spet za *boljše dijakke*, pa vemo, da že delujejo.

Sprašujem se, seveda z zelo grenkim priokusom, če ne bi danes dali nekateri prav šolskemu skrbniku Tavelli, ki je v daljnem letu 1945 pisal prof. Simoniju, šefu deželnega šolskega urada ZVU, ko se je bila bitka za slovensko šolo in so ji italijanski krogi nasprotovali. *"Slovensko prebivalstvo Julijske krajine je izrazito podeželsko, kmečko, obrtniško in delavsko... Slovenci se navadno omejujejo na to, da svoje otroke pošiljajo na učiteljska oz. semenišča"*. (Liber memorialis, str. 24). Danes bomo šli v to smer? Slovenske šole naj bi bile zgolj za poprečneže?

Kateri zgledi se nam bodo ponujali? Po katerih zgledih se bomo ravnali?

Malce utruja tudi stalno ponavljanje o pedagoški in psihološki (ne)pripravi nas, ki na šoli učimo. Marsikdo se je na univerzi izobraževal tudi v tej smeri, vrzeli pa skušal kasneje izpolniti. Kljub temu, da smo na šolah večinoma ženske, pa najdemo vendar toliko časa, da sledimo izpopolnjevalnim seminarjem in tudi po kaki strokovni knjigi imamo še čas seči. Toliko pa le vemo, da ne bomo žele uspeha, če bomo dijakke stalno poniževale in jim dokazovale, da nič ne veljajo. In to se dela z nami kar naprej.

Nada Pertot

Openski farani se za to odločno zavzemajo Župnija sv. Jerneja naj ostane slovenska

Spoštovano uredništvo,

openski farani se te dni sprašujejo, zakaj tak nejasen postopek za premestitev župnika.

Če smo prav razumeli, je bistvo problema v tem, da nam nenaklonjeni krogi hočejo odstraniti župnika zato, da bi imeli prosto pot za svoje znane in poznane cilje. Dogaja se namreč isto, kar se je že zgodilo v številnih povsem slovenskih farah: pri Sv. Ivanu, v Barkovljah, pri Sv. Jakobu, v Šklednju, v Rojanu in pri Novem svetem Antonu.

Naj bo jasno, da openski župljani ne nameravajo odstopiti od svojih pravic, in zahtevajo, da ostane župnija Sv. Jerneja ap. še naprej središče za slovenske vernike, kot je od vsega začetka bila in kakor jasno določa škofova lista iz leta 1966.

Pričakujemo in želimo, da se tudi gospod škof ne bo odpovedal danim zagotovilom in obveznostim, ki jih ima do slovenskih vernikov.

S toplo zahvalo lepo pozdravljam.

Sledi podpis

Še enkrat o pismih uredništvu

V teh dneh smo dobili v uredništvo nekaj pismem, ki obravnavajo zanimiva vprašanja. Tako je »oče dveh "izprijenih" mladoletnikov« odgovarjal Borisu Simoneti na njegovo pismo o Septemberfestu, »skupina naročnikov Primorskega dnevnika« pa je zavzela stališče do odstranjevanja kipov, ki so nedvomno del slovenske zgodovine in še bi lahko naštevali. Pismem nisimo objavili - čeprav bi po vsebini to zaslužila - ker so bila anonimna.

Bralce, ki bi radi, da bi bila njihova pisma objavljena v časopisu, prosimo, da se podpišejo s polnim imenom, navedejo svoj naslov in telefonsko številko. Soočanje mnenj in ocen je za vsak časopis dragoceno dopolnilo, avtorji pismem pa morajo biti znani, saj si uredništvo v objavljanjem pismem prevzema odgovornost za njihovo vsebino.

V izrednih primerih uredništvo - seveda če pozna ime in točen naslov avtorja - lahko tudi objavi pismo brez avtorjevega podpisa. Toda to je izjema, ne pa pravilo. Pismem brez podpisa - tudi če je avtorjevo ime znano - pa ne bomo objavljali, ko neposredno zadevajo slovenske ustanove, društva itd. Zdi se nam namreč prav, da kdor ima pripombe na račun omenjenih ustanov, javno prevzame odgovornost za svoja stališča.

Bralcem se zahvaljujemo za pozornost in jih prosimo, naj pisma ne bodo predolga, sicer jih bomo prisiljeni skrajšati.

Uredništvo

Naš naročnik Pietro Merù, ki živi in dela v Nemčiji, nam je poslal zanimivo razmišljanje. Objavljamo ga v daljšem izvlečku.

Preteklega julija je nemška televizija predvajala najmanj tri dokumentarne filme o trpljenju, ki ga je nacizem povzročil drugim evropskim narodom. To me je sililo k razmišljanju o naši, slovenski preteklosti.

Ob gledanju dokumentarca sem imel vtis, da avtorji niso nič prikrivali. Nemci imajo toliko civilnega poguma, da svoja grozodejstva pokažejo na televiziji. In ne samo to; skrbno so ohranili vse izraze obupa, vpraskane celo z nohti v stene kletnih celic gestapovske centrale v Kölnu. Iz teh kleti so naredili muzej!

Spominjam se, kako sem kot mlad fant na poti v šolo pred »Villo triste« v ulici Bellosguardo pogosto srečeval »ciklamine«, fašistične policiste, ki so dobili ta vzdevek po svetlovičajistični barvi njihovih našivov.

Koliko naših ljudi je bilo v tisti vili ponižanih in mučenih! Tudi naši tržaški politiki so imeli toliko civilnega poguma, da bi te žalostne prostore preuredili v muzej fašističnega barbarstva...

Lahko se vprašamo, kako so za vse to skrbele razne antifašistične organizacije kot npr. ANPI, ki naj bi bile pobudnice, da se ti strašni prostori uredijo kot muzej. Upravičeno se lahko tudi vprašamo, koliko publikacij na to temo lahko kupimo v

Po oceni našega naročnika, ki živi in dela v Nemčiji V Nemčiji priznavajo, Italija molči

kakšni knjigarni v Trstu... ali v Italiji. In če že tega niso storili Italijani, kaj so naredile slovenske organizacije v Trstu ali v Sloveniji?

Zdi se mi, da so v Sloveniji do pred kratkim dajali večjo težo slavošpevu heroizma in revolucionarstva delovnih množic kot pa trpljenju, ki ga je bolj ali manj krščansko pretrpel slovenski človek. Tako je bil zapravljen zaklad trpljenja majhnega slovenskega naroda!

Ko je konec aprila 1986 prišlo do črnobilske tragedije in je bila prizadeta tudi Zahodna Nemčija, je nek zasebnik zahteval od SZ odškodnino. O tem problemu se je razpisalo časopisje, govorili so zahodnonemški državniki vključno s kanclerjem Kohlom. Toda polemike so nehale, ko je sovjetska agencija Tass, poudarila med drugim, da »zvezni kancler Kohl ni zamudil prilikein zaradi nesreče v Černobilu zahteval odškodnino... Bonn je menda pozabil na nepopravljivi dolg do sovjetskega naroda...«. Sovjetska zveza ni zapravila svojega zaklada trpljenja... res pa je tudi, da se Nemci dobro zavedajo, kaj so v preteklosti zagrešili, in tega tudi ne tajijo.

Po vojni se je pri večkrat delalo, kot da bi se zgodovina začejala prvega maja 1945. Italijanski dnenvik je v uvodnem članku zapisal »Dopo il lavaggio di sangue del maggio 1945...«.

Preminuli münchenski kardinar Julius Döpfner je pred leti, v zvezi z neko zelo pristransko televizijsko oddajo poudaril, da se prikaz samo enega dela neke zgodbe lahko spremeni v laž. Prikazati samo posledice zgodovinske dobe, na da bi sploh omenili vzrokov, je po mojem mnenju nepošteno. Zaradi nedopustnega obnašanja tolikih časnikaarjev in politikov večinskega naroda je razumljiv odpor številnih primorskih Slovencev do tega, da slovenski tisk piše o povojnih umorih na Primorskem. Ne razumejo te oblike samoočtožbe s strani politikov in zgodovinarjev matičnega naroda, ker jo imajo za nepravilčno, rekel bi tudi odvečno do ljudi, ki skušajo na vsak način skriti lastne krivde, zato da ne bi začutili tistega moralnega dolga, ki bi lahko prisilil italijansko večino, da bi postala bolj tolerantna do slovenske manjšine.

Zahodnonemški predsednik Richard von Weizsaecker je ob odprtju kongresa zgodovinarjev v Bambergu v oktobru leta 1988 med drugim poudaril, da je »nemški narod je, podobno kot drugi narodi, trpel pod bremenom zgodovine in prav gotovo ne začeniš z letom 1933. A za to, kar se je njemu samemu in sosednjim narodom pod nacizmom zgodilo, ne more kriviti drugih. Šele postopoma je prišlo na dan vse, kar se je v resnici zgodilo. To dojeti, je še vedno neizmerno težko. In vendar pride do popolnega olajšanja šele tedaj, ko se svobodno soočamo z resnico, ko ji dovolimo, da nas popolnoma prevzame«.

Če se torej politiki prve pristne slovenske demokracije pogumno lotujejo iskanja resnice, naj to kar delajo. Pomagajmo jim. Sprejmimo vse, kar je slovenskega, dobro in slabo, in bodimo ponosni nad civilnim pogumom teh ljudi.

Če državniki italijanske republike nimajo takega civilnega poguma, bodo odgovorni pred italijanskim narodom in zgodovino.

Kot nalašč za njihovo obnašanje so besede, ki jih je izrekel predsed-

nik nove Češkoslovaške republike, Vaclav Havel, ob otvoritvi 70. Salzburškega festivala, 26. julija letos: »Prepogosto se iz strahu pred lažjo izrodi druga (laž), v varljivem upanju, da se s tem rešimo prve laži ali laži na splošno. A laž nas ne bo nikoli rešila pred lažjo... ponarejevalci zgodovine ne krepijo svobode, pač pa jo ogrožajo! V tej ali oni obliki so mnogi bili krivi. A ne bo nam odpuščeno in v naših srcih ne more zavladati mir, dokler ne priznamo lastne krivde.«

Ko je leta 1989 angleška televizija predvajala dokumentarec o italijanskih vojnih grozodejstvih, je moral italijanski tisk o tem vsaj nekaj objaviti. V zelo razširjeni italijanski reviji pa je članek praktično zvrnil krivdo na Anglo-Americane, da se povojna Italija s tem ni seznanila. Dodal pa je tudi, da je italijanska resna kultura za te stvari že vedela. Je s tem hotel morda reči, da v Italiji med tiskom in politiko na eni strani in resno kulturo ("cultura seria") na drugi ni bilo stikov?

Ob sedemdesetletnici požiga Narodnega doma so tržaški politiki imeli lepo priložnost, da pokažejo, da se je tudi v njihovih jeklenih srcih vendar nekaj spremenilo, kot se je v bližnji Sloveniji ali v ostali Evropi. A priložnost ni bila izkoriščena in s tem je šlo po vodi tudi upanje, da bi Trst, kot sanjari senator Bernardi, postal evropska metropola. S takimi politiki na čelu se bo to težko uresničilo.

H - hitri vlak
K - krajevni vlak
E - ekspresni vlak
IC - Inter City

Zimski vozni red vlakov

Velja od 30. septembra 1990 do 1. junija 1991

TRST-BENETKE-BOLOGNA-RIM-MILAN-TURIN-GENOVA-VENTIMIGLIA-BARI-LECCE	
Odhodi iz Trsta	
4.20 H/K Benetke	
5.05 K Benetke § (1)	
5.45 IC (Svevo) Mestre-Milan *	
5.50 H Benetke	
6.17 K Portogruaro § (1)	
7.25 E Benetke	
8.25 H Benetke	
9.25 E Benetke	
10.00 K Benetke §	
10.45 IC (Marco Polo) Mestre-Rim Termini *	
12.25 H Benetke	
13.48 K Portogruaro § (1)	
14.20 H Benetke	
15.25 H Benetke	
16.10 IC (Tergeste) Mestre-Milan-Turin **	
17.10 H Benetke	
17.25 K Benetke	
18.15 E Benetke-Bologna-Bari-Lecce (pogradi 2. raz. Trst-Lecce)	
19.25 K Portogruaro §	
20.25 H Benetke	
20.40 E (Simplon Express) Mestre-Milan Lambrate-Domodossola-Pariz (pogradi 1.-2. raz. Trst-Pariz; spalniki Zagreb-Pariz)	
21.40 H Benetke-Milan-Turin in Benetke-Milan-Genova-Ventimi-	

glia (spalniki in pogradi 2. raz. Trst-Ventimiglia)	
23.00 E Mestre-Rim Termini (spalniki in pogradi 1.-2. raz. Trst-Rim)	
Prihodi v Trst	
0.10 E Benetke	
2.12 H Benetke	
6.50 K Portogruaro § (1)	
7.15 H Turin-Milan-Benetke in Ventimiglia-Genova-Milan-Benetke (spalniki in pogradi 2. raz. Ventimiglia-Trst)	
7.45 H Portogruaro (1)	
8.10 E Rim Termini-Mestre (spalniki in pogradi 1.-2. raz. Rim-Trst)	
8.45 E (Simplon Express) Pariz-Domodossola-Milan Lambrate-Mestre (pogradi 1.-2. raz. Pariz-Trst; spalniki Pariz-Zagreb)	
9.25 K Benetke §	
10.10 E Lecce-Bari-Bologna-Benetke (pogradi 2. raz. Lecce-Trst)	
11.05 K/H Benetke	
13.00 H Benetke	
14.15 H Benetke	
14.50 K Portogruaro § (1)	
15.15 H Benetke	
16.15 H Benetke §	
18.10 K/H Benetke	
19.00 H Benetke	
19.50 K Benetke §	
20.15 H (Benetke Express) Benetke	

20.40 IC (Marco Polo) Rim Termini-Mestre *	
22.08 IC (Tergeste) Turin-Milan-Mestre **	
23.17 K Benetke	
23.25 IC (Svevo) Milan-Mestre *	
* - samo 1. razred z dodatkom za brzovlak in obvezno rezervacijo	
** - 1. in 2. razred z dodatkom za brzovlak	
§ - samo 2. razred	
(1) - ne vozi ob praznikih	
TRST-OPČINE-LJUBLJANA-ZAGREB-BEOGRAD-BUDIMPEŠTA-VARŠAVA-MOSKVA-ATENE	
Odhodi iz Trsta	
9.15 E (Simplon Express) Opčine-Ljubljana-Zagreb-Beograd-Budimpešta-Varšava-Moskva (spalniki Rim-Moskva, razen ob sobotah)	
13.40 E Opčine-Ljubljana § (1)	
18.38 H Opčine-Ljubljana § (1)	
20.45 H (Benetke Express) Opčine-Ljubljana-Zagreb-Beograd-Skopje-Atene (spalniki in pogradi 2. raz. Benetke-Beograd; pogradi 2. raz. Benetke-Atene)	

Prihodi v Trst	
7.30 E (Benetke Express) Atene-Skopje-Beograd-Zagreb-Ljubljana-Opčine (spalniki in pogradi 2. raz. Beograd-Benetke; pogradi 2. raz. Atene-Benetke)	
9.40 H Ljubljana-Opčine § (1)	
16.28 H Ljubljana-Opčine § (1)	
20.00 E (Simplon Express) Moskva-Varšava-Budimpešta-Beograd-Zagreb-Ljubljana-Opčine (spalniki Moskva-Rim, razen ob četrtkih)	
§ - samo 2. razred	
(1) - ne vozi ob nedeljah, 1. in 3. 11.; 8., 25. in 26. 12.; 1. 1.; 1. in 25. 4.; 1. 5.	
TRST-VIDEM-TRBIŽ-DUNAJ	
Odhodi iz Trsta	
5.56 H Videm-Trbiž §	
7.00 H Videm	
8.10 H (Gondoliere) Videm-Trbiž-Dunaj	
10.15 K Videm §	
12.20 H Videm-Trbiž	
13.10 K Videm	
14.10 H Videm (1)	
14.35 K Videm §	
16.40 H Videm (1)	

17.16 K Videm §	
17.50 H Videm (1)	
18.25 H Videm §	
19.20 H Videm §	
21.15 H (Italien-Österreich Express) Videm-Trbiž-Dunaj-München	
23.25 K Videm §	
Prihodi v Trst	
0.28 K Videm §	
6.25 K Gorica § (1)	
7.05 K Videm §	
7.50 H Benetke-Videm (1)	
8.40 K/H (Österreich-Italien Express) München-Dunaj-Trbiž-Videm	
9.35 K Videm (1)	
10.50 H Videm	
14.22 H Videm (1)	
15.05 K Videm §	
15.45 H Videm § (1)	
16.40 H Videm	
18.18 K Videm §	
19.07 K Videm §	
19.42 H Trbiž-Videm	
21.10 K Videm §	
22.20 H (Gondoliere) Dunaj-Trbiž-Videm	
§ - samo 2. razred	
(1) - ne vozi ob praznikih	

Medtem ko se Italija še veseli uvrstitve vseh svojih ekip v evropskih nogometnih pokalih Na današnjem žrebanju vrsta nosilcev skupin

Medtem ko se še ni polegel odmevni uspeh italijanskih enajsteric v evropskih pokalih, saj se je vseh sedem uvrstilo v drugo kolo, v katerem se jim bo pridružil Milan, lanski zmagovalček pokala prvakov, bo že danes vsa pozornost usmerjena v Zürich, kjer bo žreb parov drugega kola.

V pokalu UEFA so 32 ekip porazdelili v 4 skupine, pri čemer so vzeli v poštev geografske kriterije (da se ne bi srečale enajsterice iz iste dežele) in tehnične kriterije: za nosilce skupin so določili 16 najmočnejših ekip, a v vsako od 4 skupin so vključili po štiri nosilce skupin. Skupine so tako sestavljene (številke označujejo vrstni red vseh 31 postav):

SKUPINA 1: Heart of Midlothian (6.), Brondby (13.) Bayer Leverkusen (4.), Admira Wacker (10.), Luzern (26.), Ferencvaros Budimpešta (21.), Katowice (24.), Bologna (28.).

SKUPINA 2: Bordeaux (3.), Real S. Sebastian (9.), Sporting Lizbona (12.), Atalanta (16.), Magdeburg (16.), Partizan Beograd (19.), Fenerbache (20.), Politehnica (28.).

SKUPINA 3: Anderlecht (2.), Valencia (10.), Borussia Dortmund (15.), Monaco (14.), Universitatea Craiova (18.), Roma (21.), Omonia Nikozija (25.), Cernomorec (21.).

SKUPINA 4: Köln (1.), Dundee United (7.), Inter (8.), Torpedo Moskva (5.), Vitesse Arnhem (28.), Inter Bratislava (27.), Sevilla (28.), Aston Villa (28.).

Ta porazdelitev na primer pomeni, da bo nasprotnik Bologne obvezno izbran med Heartom, Brondbyjem, Bayerom in Admiro, Atalanta pa se bo kot nosilec skupine srečala z Magdeburgom, Partizanom, Fenerbachejem ali Politechnico.

Nadalje so določili po osem nosilcev skupin tudi za pokal prvakov in pokal pokalnih prvakov. Italijanska moštva - Milan in Napoli za pokal prvakov, Sampdoria in Juventus za pokal pokalnih zmagovalcev - so nosilci skupin in se torej med sabo ne bodo srečali. Nosilec skupine je tudi beogradska Crvena zvezda v pokalu prvakov (v pokalu pokalnih zmagovalcev Jugoslavija nima svojega zastopnika, ker je bil splitski Hajduk za dve leti izključen iz evropskih tekmovanj). Nosilci skupin pa so naslednji:

POKAL PRVAKOV: Olympique Marseille, Bayern München, Real Madrid, Milan, Porto, Crvena zvezda Beograd, Dinamo Dresden, Napoli.

POKAL POKALNIH ZMAGOVALCEV: Sampdoria, Juventus, Dinamo Kijev, Steaua Bukarešta, Wrexham, Barcelona, Liege, Aberdeen.

Če se nekoliko povrnemo k predčerašnjim povratnim tekmam 1. kola, velja povedati, da so ob Italiji celotni izkupiček iztržile še Francija in Škotska (s po 4 predstavniki) ter Anglija (s po dvema). Dve ekipi so izgubile ZRN in Španija, tri Nizozemska, »izginile« so Finska (4 moštva), Albanija, Norveška, Luksemburg, Severna Irsko, Bolgarija in Malta (po 3). Med bolj znanimi ekipami omenimo izločitev Eindhovna, Kaiserslauterna, Malinesa, Antwerpna, Atletica Madrid, Benfice in zagrebškega Dinama. Jugoslaviji sta tako ostali le Crvena zvezda v pokalu prvakov in beograjski Partizan v pokalu UEFA.

Izredno so bili tokrat razporejeni strelci: v 63 tekmah so dosegli kar 180 golov (povprečno 2,8 na tekmo), 24 več kot v 1. kolu.

Veseli Pagluce in Mihajličević po zmagi Sampdorije, zdesetkane zaradi poškodb in izključitev, proti Kaiserslauternu. (Telefoto AP)

Bil je tretji na atletskem EP Bilač pozitiven na antidopingu

PARIZ — Jugoslovanski skakalec v daljino Borut Bilač, ki je na nedavnem evropskem atletskem prvenstvu v Splitu osvojil bronasto odličje v skoku v daljino (z znakom 8,09 m), je bil na antidoping kontroli pozitiven. Tako je včeraj sporočila evropska atomska zveza, potem ko je dobila še izsledke protianalize, ki jo je izvedel neki nemški laboratorij. Bilač je bil izključen in suspendiran od sklepa IAAF, vrniti pa mora tudi kolajno, ki naj bi tako šla Nizozemcu Maasu.

Ista usoda kot Bilača je doletela tudi Sovjeta Lykha, ki je osvojil bron v metu krogla (kolajno naj bi sedaj dodelili Norvežanu Andersenu) ter Romunko Tilfo (9. mesto v metu kopja). Uradno stališče o vsej zadevi bo evropska atomska zveza zavzela na svojem prihodnjem kongresu v Istanbulu.

Na prvenstvu v Splitu so skupno izvedli 158 antidoping kontrol.

Razveljavili SP v off-shoru 1990

MONTECARLO — Po tragični nesreči, v kateri je izgubil življenje Stefano Casiraghi, se je 36 posadk v znak žalovanja odločilo, da se umakne z letošnjega svetovnega prvenstva v off-shoru. Naslova tako ne bodo podelili, lanskega pa je osvojil prav Casiraghi.

Beckenbauer polemichen

MARSEILLE — Že po dveh tednih, odkar je prevzel tehnično vodstvo francoskega nogometnega ligaša Marseillea, je Franz Beckenbauer prišel navzkriž s predsednikom Tapieiem. Slednji je hotel odstopiti napadalca Huarda, Beckenbauer pa je med drugim prabil: »Za sestavo ekipe odgovarjam jaz in Huard bo ostal. Tapie naj misli, kako bo opravljal predsedniško funkcijo.«

Po osvojitvi absolutnega 1. mesta na mladinskih igrah Vrnitev odbojkaric Erjavca

Šopki suhega cvetja in peneče se vino so sinoči na 8. peronu tržaške železniške postaje pričakali odbojkarice nižje srednje šole Fran Erjavca iz Rojana, trenerko Beti Nacinovi in profesorico Lučko Peterlinovo ob njihovi vrnitvi iz Rima, kjer so se dijakinje dan prej na mladinskih igrah okinčale z naslovom najboljših v odbojki. Šopke in vino so prinesli dijaki in starši naših prvakinja, da bi z njimi pozdravili in nazdravili velikemu uspehu odbojkaric rojanske šole. Ob njihovem prihodu je bilo vzdušje na železniški postaji veselo, polno srečnih obrazov, vprašanj sošolcev in staršev ter odgovorov protagonistk o poteku tekmovanja, o velikem dosežku in slavi. Odbojkarice v zelenih trenirkah — prisotni so jim izrekli kar po laško »campionesse« — so prinesle s sabo vsaka svojo diplomu o osvojitvi prvega mesta, kar dve kolajni, nahrbtnik, druga praktična darila in — seveda — velik pokal, s katerim so se nastavile našemu Mariu za posnetek (na sliki).

Ko smo se želeli pogovoriti s trenerko Beti Nacinovi o poti, ki je privedla do uspeha, ji je pravkar čestitala ena od prisotnih mam: »Oh Beti, kako si bila ti pridna!« Trenerka je skromno odgovorila, da so na igrišču zmagala dekleta, zatem pa nam je razkrila, kako so odbojkarice zmagale. »V drugi tekmi smo podcenjevali nasprotnice iz Abrucov, ki so bile najslabše med udeleženkami finalnega turnirja. Izgubile smo prvi set in šele nato nadoknadile zaostanek. Potem ko so videle našo medlo igr v tej tekmi, so nas začele naše tekmičice s Sicilije podcenjevati. Prepričane so bile, da bodo v finalni tekmi zlahka zmagale, kar pa se jim je maščevalo. Odbojkarice iz Castelvetrana so res uigrana, kompletna ekipa, individualno so zelo dobre, presenetil pa jih je naš odlični začetek in oddtel si niso več opomogle. Naše odbojkarice so

po drugi strani zaigrale res izvrstno: dobro so servirale, odlično so branile. Na prvi pogled bi kazalo, da je bila zmaga v samih dveh setih lahka, a ni bilo tako, ker je bila tekma vseskozi napeta, je ocenila zagovornica nastop na mladinskih igrah trenerka Beti.

Prof. Lučka Peterlinova je imela za rimsko zmago svoj poseben recept: »Dekleta so bila zares pridna, disciplinirana. Ob 21. uri so odšla spat, medtem ko so njihove nasprotnice še »norele«. Tako, »staroavstrijsko« zadržanje se je našim na koncu tudi obrestovalo. Na rdečih peščenih igriščih pa so bila dekleta kar »junakinja«: borila so se za vsako žogo, bila so vsa obtočena, marsikatera ima olupljena kolena, a stisnila so zobe in bila za to tudi bogato poplačana, z naslovom

najboljših,« je zmagoslavno pripovedovala profesorica.

Prof. Peterlinova je bila prva, ki je iz Rima telefonsko javila v Trst vest o zmagi. Telefonirala je na šolo in slugi Vekoslavu Ruplu zakričala v slušalko dobesedno: »Smo »Campioni d'Italia!«.

V trenutku evforije se kdaj pa kdaj tudi profesorju zareče tuj izraz, ki pa je bil v tem primeru po svoje pravilen. A kaj bi nad tem sedaj nergali, saj tudi starši in dijaki, ki so prišli dočakat »campionesse«, niso, potem ko so uvideli, da je »ekspedicija« Erjavca v Rim zamudila napovedani vlak in prispela v Trst z dobro uro zamude. Državne prvakinja mladinskih iger so s tem le potrdile znano pravilo, da je treba na primadone pač... čakati.

Tudi naši tekmovalci v nedeljo v Celovcu Karate turnir treh dežel

V nedeljo, 7. oktobra, bo v Celovcu že tretja in obenem zaključna preizkušnja »Mednarodnega karate turnirja treh dežel«, na katerem se bodo srečale reprezentance naše dežele, avstrijske Koroške in pa Gorenjske. Prvo srečanje je bilo 19. maja letos v Zgoniku (kjer sta med častnimi gosti bila tudi karate mojstra Maurizio Marangoni in Paolo Bolaffio), drugo pa 3. junija v Škofji Loki.

Tekmovanje je razdeljeno na dva dela: poglavitni je ekipni nastop v borbah, poleg tega pa je še preizkušnja za posameznike v izvajanju kat. Vse poteka pod nadzorstvom državnih sodnikov treh dežel. Značilnost prvih dveh srečanj je bila velika zagrizenost. Avstrijci so pokazali veliko izkušnjo v borbah, slovenski reprezentanti pa so se izkazali kot solidni tekmovalci, čeprav tehnično niso bili tako popolni. Naši so bili dobri tudi v borbah, čeprav so ekipo delno sestavljali tekmovalci, ki so se priključili le zadnji trenutek (bodisi v Zgoniku kot v Škofji Loki). Pa navedimo še rezultate.

V Zgoniku je F-JK zasedla 3. mesto, med posamezniki pa imamo naslednje uvrstitve - moško izvajanje kat (do 13. leta): 3. Alessandro De Michele; žensko izvajanje kat (od 14. do 16. leta): 1. Ariella Kranjek; moško izvajanje kat (nad 16 let): 1. Željko Pogačnik; žensko izvajanje kat (nad 16 let): 1. Romana Maiano, 2. Marina Coslovi. V Škofji Loki so naši tekmovalci v borbah spet zasedli 3. mesto; uvrstitve posameznikov - žensko izvajanje kat (od 14 do 16 let): 3. Monica Cossutta; žensko izvajanje kat (nad 16 let): 1. Romana Maiano; moško izvajanje kat (nad 16 let): 1. Željko Pogačnik, 3. Stojan Šestan.

Pred nedeljskim nastopom v Celovcu predstavniki naše dežele pridno vadijo. Moštvo za nastop v borbah je že sestavljeno, posamezniki, ki bodo izvajali kate pa bodo izbrani le malo pred odhodom. V Celovcu bo častni gost iz Trsta predsednik ZSSDI Odo Kalan. Poudariti moramo, da je ZSSDI, poleg tržaške sekcije Libertasa in pa tvrdke »Trieste Car Audio«, poglavitni pokrovitelj te širše karatejske manifestacije. V Celovcu bo prav predsednik Kalan podelil prvi pokal tisti deželi, ki bo v okviru treh srečanj osvojila največ točk oz. zmag. (r. m.)

Zamejski balinarji na turnirju v Idriji

Kljub muhastemu vremenu se balinarska dejavnost v zamejstvu nemoteno odvija. Največ pozornosti je konec prejšnjega tedna pritegnil ponovni nastop združene zamejske raprezentance, tokrat v Idriji.

Še na predvečer turnirja v Idriji, ki ga je organiziral Balinarski klub Idrija v počastitev 500-letnice Idrije in ob prazniku občine Idrija, je bil nastop zamejcev v dvomu, saj je bila ekipa nepopolna. Ker ni prvič, bo treba zadevo podrobno preučiti, saj zna privedi do prekinitve vezi med zamejskimi balinarji in rojaki iz matične domovine. Naši ekipi žreb ni bil naklonjen, saj ji je namenil novopečene slovenske prave cerkniškega Bresta, proti kateremu so Kalc, Natural, Verše, Simoneta in Skupek v izredno napetem in na trenutke dramatičnem srečanju podlegli s tesnim 6:8. Zato ni niti izdatna zmaga proti Logatcu (13:3) nič zalegla. Veliko bolje so se odrezali balinarji Sokola, ki so se v uvodnem srečanju najprej zlahka otresli prve postavbe domačinov (11:5), nato so pregazili še ljubljanskega predstavnika (13:3), a vstop v veliki finale jim je za las onemogočil prav Brest, ki jih je premagal z 11:12. Nabrežinci v postavi Pertot, Guštin, Ušaj, Mihelič in Kojanec so imeli res smolo, saj so se vrnili domov brez priznanja, ker so v finalu za 3. mesto s 13:5 podlegli še ekipi Prvi maj iz Labina. V srečanju za 1. mesto je Grmada iz Planine premagala Brest Cerknica (8:5).

Memorial Ladi Guštin

Dvanajst mešanih dvojic se je v Repnu udeležilo memoriala Ladi Guštin, ki je bil že šesti član balinarskega odseka Kraškega doma, ki so ga Repenci izgubili v njihovem dvanajstletnem delovanju. Organizatorji se toplo zahvaljujejo sorodnikom pokojnega člana, ki so z izdatnim prispevkom pripomogli k izvedbi notranjega tekmovanja. Izidi finalne skupine so bili naslednji: Karlo Šuc in Albert Colja - Ludvik Purič in Vojko Škabar 11:8, Karlo Šuc in Alber Colja - Sonja Lazar in Egon Škrk 11:7, Ludvik Purič in Vojko Škabar - Sonja Lazar in Egon Škrk 11:4. (Z. S.)

dan es igra za vas - dan es igra za vas

Mario Mari

Mario Mari je eden tistih športnih delavcev, ki so pomagali postaviti temelje slovenski zamejski košarki. Bilo je to pri Boru, pri katerem je bil sploh prvi trener s trenersko izkaznico. Ekip, ki jih je vodil, je cela kopica: Barcola, Portuale, Mivar, s katerim je 3-krat zaporedoma osvojil državni ženski mladinski naslov, istočasno nastopal v B ligi in prestopil v A ligo, Servolana, CMM, InterMuggia, Cicibona itd. Sedaj je pomožni trener pri Jadranu. Prejšnji teden je Laura Maver zadela 7 izidov.

totocalcio

Atalanta - Inter	X 2
Cesena - Bari	X
Genoa - Napoli	X 2
Lazio - Bologna	1
Lecce - Juventus	1 X 2
Milan - Cagliari	1
Parma - Sampdoria	1 X 2
Pisa - Fiorentina	1 X
Torino - Roma	1
Avellino - Salernitana	1
Pescara - Lucchese	1 X
Pavia - Monza	X
Giulianova - Chieti	X

konjske dirke - konjske dirke

Na dirki v Rimu je favorit Einaudi (sk. 2), čeprav se na zadnjih preizkušnjah ni posebno izkazal, a tokrat bo v nižji kategoriji. Njegov najvernejši nasprotnik bi znal biti El Gringo CM (sk. X), presenečenje pa lahko pripravi Illering (sk. 1).

Kljub temu da bo startal šele v 3. vrsti, bi se v Montecatiniju moral uveljaviti Giocoforza (sk. X). Z nekoliko sreče se bo za zmago potegoval tudi Impostore OP (sk. 1). Pozabiti ne gre na lassija (sk. 2), ki je v izvrstni formi.

V Tarantu bi največ stavili na Ildia (sk. X), čeprav bo v drugi vrsti. Njegov glavni tekmeč bo gotovo Edoforte (sk. 1), omembo pa si zasluži še Desir Top (sk. 2), ki ja takih dirk vajen.

Za dirko v Padovi bi poskusili bazo s sk. X, v kateri je najsolidnejši Gallipolis. Nevaren zna biti Ibel Teni, ki je v dobri formi, v ospredje pa se zna prebiti še Fulaga (sk. 2).

Glavni favorit v Milanu je Lio Manfredonia (sk. 1). V sk. X moramo opozoriti na Roket Loveja, ki ima odlični sprint. Dobro bi se moral obnesti tudi Master Reply.

Glavni favorit v Firencah je Foreign Mistress (sk. 2). Za prvo mesto se bo gotovo potegoval tudi Big Day (sk. 1). Preseneti lahko Mapocho (sk. X).

Dirka tris

Dirka tris bo v S. Siru, kjer bo startalo 18 konj. Naši favoriti: 2 Tamburyn, 3 Kedron, 4 Lady Brest. Za sistemiste: 9 Pauligny, 11 Blitar, 5 Lord Horing.

totip

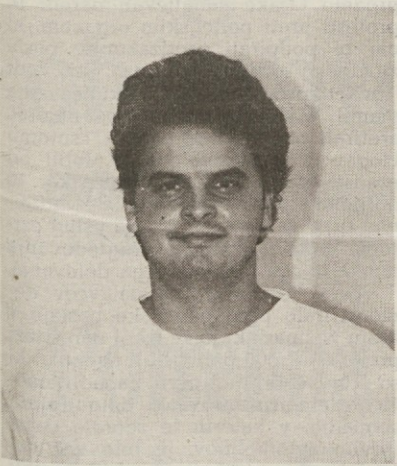
1. — prvi	2
2. — drugi	1 X
3. — prvi	X
4. — drugi	1 2
5. — prvi	X
6. — drugi	1 2
7. — prvi	1
8. — drugi	X 2
9. — prvi	1
10. — drugi	1 X

Cilj naše združene košarkarske ekipe je obstanek v C ligi

Jutri štart pomlajenega Jadrana

V soboto se bo torej začela tokratna letošnja avantura Jadranovih košarkarjev, ki bodo letos startali v skupini tretjeligašev in se na pot podali s polnoma neznanim ciljem. Kot je že zdavnaj znano, je letos v vrstah naše združene ekipe še več sprememb in novosti kot lani.

Večina novosti se sevedno nanaša na sklepno fazo »prvega Jadranovega ciklusa«, kar je privedlo do skoraj popolne generacijske zamenjave prvo-

Trener Valter Vatovec

bitne postave »modrih bojevnikov«, ki je za časa svojega obstoja in trajanja prav gotovo presegla začetna pričakovanja. Zgodovina podvigov je vsem bolj ali manj znana, a sedaj nastopa čas prenove in »zamenjave kadrov«, če dovolite izposojen izraz iz drugih področij družbene biti. In kakšni so novi kadri? Zaenkrat še nedorečeni, vendar s časom na svoji strani.

V tem predprvenstvenem obdobju smo si nekajkrat ogledali pri delu novo jadransko garnituro. Zaenkrat se poljubna ocena lahko nanaša edino le na obete. Jasno je, da bi katerikoli ponašal primerjave med zdajšnjo in dosednjo generacijo jadranskih košarkarjev. Letošnja postava pa vrača neko komponento, ki smo jo v zadnjih dveh sezonah pogrešali. Verjetno zara-

di prenasitosti inercije v procesu igre starejšega rodu jadranskih košarkarjev: borbena. Tle fantje so zagnani. Morda prav zato, ker morajo nadoknaditi neko osnovno neznanje in pa manjšo zmogljivost naravnih dispozicij. Zato pa je veselje delati in spremljati rast take skupine, ki je zaenkrat še aglomerat nedorečenih in neizpoljenih individualnosti, iz katerega pričakujemo postopno preobrazbo v solidno in enotno vrsto vredno dediščine »modrih bojevnikov«.

Valter Vatovec spokojno pričakuje začetek ligaških spopadov. Bi dal svojo oceno uspeha in stanja v moštvu po tej prvi fazi novega jadransko-vega ciklusa od priprav do začetka letošnjega prvenstva?

»Izhajal bi iz ugotovitve, da stopamo v sezono kot daleč najmlajše moštvo v ligi. Prve odigrane tekme v predprvenstvenem obdobju so bile jasne pokazatelji, da bodo naše težave prisotne predvsem v igri pod košem, kot je bilo razvidno tudi na zadnjem turnirju v organizaciji tržaške Ginnastice. Naši mladi centri bodo morali igrati zelo aktivno. Mnogo bolj aktivno, kot so bili vajeni, kajti pričakujem velik delež od njih. Naša igra bo zastavljena na konceptu izražanja maksimalne mere agresivnosti, kajti s tem lahko nadoknadimo hibe, ki izhajajo iz neizkušenosti in neznanja. Glede na dosedanje igre sem zadovoljen, tako kot sem vesel, da se je naš novi igralec Merlin dobro ujel s celoto. Vendar ne smemo mimo dejstva, da je igranje na turnirjih eno, ligaška tekmovanja pa povsem drugačna zadeva. To bo bržkone jasno že v soboto v Jesolu, saj je tamkajšnje moštvo na domačem terenu izredno nevarno. Letos pa bomo sploh nastopali, praktično celo sezono v gosteh, saj so nam v športni palači dodelili en sam termin in še to ob torkih.«

Radikalno pomladitev moštva vam je narekovala potreba ob odstopu Daneva in Rauberja, ali bi v vsakem primeru vključili v ekipo vse letošnje nove igralce?

»Enkrat je pač treba odrezati s preteklostjo. Danev in Rauber sta bila glede izkušenj in znanja daleč pred temi igralci, vendar ko bi onadva ostala, bi mlajši nikoli ne dobili prave priložnosti za igro. Razen tega sem si vse

Košarkarska ekipa Jadrana se bo jutri srečala v gosteh z Jesolom

te igralce želel in sedaj, ko so pri nas, bomo z njimi in na njih gradili bodoči Jadran. Zaenkrat še ni mogoče predvideti dejanskega potenciala take ekipe, vendar, kdor ima vpogled v realno stanje tukajšnje in deželne mladinske košarke ve, da imamo kakovostno in perspektivno mladinsko moštvo, ki se v dveh ali treh letih lahko razvije v solidno in kakovostno enoto. Če se ozrem po tem, kar je pri drugih klubih, lahko ugotovim, da smo mi še vedno v veliki prednosti.«

Se ti ne zdi, da je preveč kandidatov za bekovo pozicijo in premalo zamenjav na ostalih igralnih mestih?

»Menim, da ni tako. Igrali bomo s tremi beki oz. z play-makerjem in dvema bekoma, ki bosta izmenično lahko opravljala tudi vlogo malega krila. Na tak način bomo lahko predvajali agresivno igro, medtem ko bodo naši štirje visoki igralci zamenljivi v raznih vlogah pod košem, tako da se bodo stalno dopolnjevali. Nasploh pa bo letos dobilo priložnost za igro kar 9 igralcev.«

Na osnovi svojih spoznanj, izkušenj in na osnovi informacij iz drugih virov, kako bi označil povprečno kakovost in splošne značilnosti letošnje C lige in kakšna je lahko vloga Jadrana v tem kontekstu?

»Ekipa iz San Donà je ostala nespremenjena. Pordenone pa se je okrepil z Ardesijem in z Gobbom, ki je nastopal za Jadran pred dvema letoma. Razen teh dveh bi med kandidate za prestop uvrstil že Latte Carso, ki po petih letih dobrega dela načrtuje v letošnji sezoni prestop v višjo ligo. V tem prvenstvu je zelo malo pravih visokih centrov. Prevladujejo nizki igralci. Nosilci igre pa so običajno zunanji igralci. Mi smo tu popolna neznanika. Problem izhaja iz neizkušenosti in premajhnega tehničnega in aktivnega znanja. Nasploh je razvidno, da so si naši fantje pridobili večji del izkušenj tako v tehničnem kot v taktičnem smislu predvsem v zadnjih dveh letih in vidi se, da so v svojem začetnem igralnem obdobju trenirali premalo ali pa morda neustrezno. Sposobnost koncentracije je pri vseh zelo nizka, tako da so razna nihanja in kolebanja na vrstnem redu. Njihov sedanjí program treningov je sila naporen, vendar druge poti k napredku ni. Bodri pa med dejstvo, da fantje prihajajo na treninge zelo radi in da so pri delu zelo vestni in zagnani.«

Toliko za premislek v pričakovanju večjih naslad ob koncu uvodnih poglavij nove povesti, katere ustvarjanje je še v teku in z upanjem, da bi nas ob koncu ne razočarala. (Cancia)

Ekipa C lige

Jadran TKB Trst
CRUP Pordenon
Virtus Goccia di Carnia Videm
Basket Bassano del Grappa
Jesolo Lido di Jesolo
Pierobon Padova
Cristallerie Venete Roncade
Di Lenardo Solesino (PD)
Udinese Videm
Mestrina Consulspeid Mestre
Giganti Mestre
San Donà Prometheus
Servolana Latte Carso Trst
Itala San Marco Gradišče
Vigor Hesperia Conegliano
Italmonfalcone Solvay Tržič

Postava Jadrana TKB

Igralec	starost v letih	višina v cm	vloga
MAURO ČUK	30	200	krilo-pivot
UMBERTO MERLIN	23	192	krilo
DAVID PREGAR	23	187	bek
VALTER SOSIČ	29	185	play-bek
MARCO CRISMA	18	193	play-bek
DAMJAN GERLI	19	185	bek
IVAN LESIZZA	19	181	bek
DEAN OBERDAN	19	185	play
ROBI PAULINA	19	198	pivot
MARTIN PERTOT	18	200	pivot
RICCARDO ŠKERK	19	183	bek
ALEKS SMOTLAK	19	200	pivot
MARTIN SOSIČ	18	183	bek
RUDI STANIŠA	19	193	krilo

Trener: VALTER VATOVEC

Pari 1. kola

Jesolo - Jadran TKB
Giganti Mestre - Prometheus S. Donà
Consulspeid Mestrina - CBU Udinese
Italmonfalcone Solvay - CRUP Pordenon
Basket Bassano - Di Lenardo Solesino
Latte Carso TS - Goccia di Carnia UD
Pierobon PD - Basket Conegliano
Itala Gradišče - Cristallerie Roncade

obvestila

ZŠSDI
obvešča, da sprejema prijave za zdravniške preglede atletov, ki bodo ob torkih in četrtkih v zdravniški ambulanti na Opčinah (Prosvetni dom).

TPK SIRENA ŠPORTNI RIBOLOV
obvešča člane, da bo 13. t. m., od 15. do 16.30, tekma I. pokal zlata ribica, za kat. od 3. do 18. leta. Za informacije in pojasnila tel. na št. 412951 po 19.30.
Odsek za športni ribolov hkrati obvešča člane, da bo vsakoletna tekma dvojic Amo d' Oro - Zlati trnek v Rovinju s tradicionalnim družinskim izletom za štiri dni, od 31. oktobra do 4. novembra. Vpisovanje zapade 13. t.m. Informacije dobite na tel. št. 412951.

SK BRDINA
obvešča, da se je začela predsmučarska telovadba v sezanski telovadnici ob torkih in četrtkih od 19.30 do 21. ure.
SK Brdina sporoča vsem zainteresiranim, da je odhod na dvodnevni trening v Avstrijo danes, 5. t. m., ob 14.30 iz Opčin iz trga Brdina.

PLAVALNI TEČAJ V LIPICI
ZŠSDI - Ul. sv. Frančiška 20, tel. 767304 obvešča, da se nadaljuje sprejemanje prijav za plavalni tečaj za otroke, ki poteka v hotelu Maestoso v Lipici v treh izmenah: od 15. do 16. ure, od 16. do 17. ure in od 17. do 18. ure.

ZŠSDI
obvešča, da bo danes, 5. t. m., ob 20. uri v koči pod Rupo seja balinarske komisije. Govor bo o organizaciji balinarskega prvenstva za dvojice.

KOŠARKARSKA SEKCIJA ŠD POLET
obvešča starše otrok minibasketa (letniki 1979 in mlajši), da bo sestanek danes, 5. t. m., ob 20.30 v Prosvetnem domu na Opčinah. Na sestanku bo govor o košarkarski sezoni 1990/91. Vabljeni!

ŠPORTNO ZDRUŽENJE BOR
sklicuje v ponedeljek, 15. oktobra svoj redni občni zbor z naslednjim dnevnim redom: 1. otvoritev, 2. izvolitev delovnega predsedstva, 3. izvolitev volilne komisije, 4. predsedniško poročilo, 5. razprava o poročilu in pozdravi gostov, 6. razrešnica starem odboru, 7. volitve novega odbora, 8. razno. Začetek v prvem sklicu ob 20. uri in v drugem ob 20.30.

PLAVALNI KLUB BOR
organizira v bazenu pri Alturi šolo plavanja za otroke plavalce ter rekreacijo za starejše. Za informacije in vpisovanja telefonirati od 18. do 20. ure na št. 51377.

NAMIZNOTENIŠKI ODSEK ŠZ BOR
obvešča vse tiste, ki se želijo ukvarjati z rekreativnim namiznim tenisom, da dobijo vse informacije na tel. št. 745092.

GIMNASTIČNI ODSEK ŠZ BOR
obvešča vse novinke in netekmovalke, ki so se prijavile za športno ritmično gimnastiko, da se bo vadba začela v torek, 9. t. m., ob 16. uri v Borovem športnem centru. Vabljeni!

Alpinisti pod vrhom Everesta

Iz Nepala prihajajo te dni bolj skope vesti o dejavnosti naših alpinistov pod vrhom strehe sveta Everestom. Edina sveža vest, ki smo jo prejeli včeraj in ki jo potrjujejo Marco Sterni in Mauro Petronio, ki se vračata domov je, da se člani odprave, ki so 23. septembra postavili tretji višinski tabor na višini 7.500 m, v tem tednu pravljajo na naskok na vrh 8.848 m visoke gore. Menda so v prejšnjih dneh postavili četrti višinski tabor in sedaj je njihov cilj vrh Everesta. Če bodo vreme ugodno in če bodo alpinisti dobro počutili, bodo verjetno v prihodnjih dneh na vrhu. Vsi jim želimo mnogo uspehov in nestrpno pričakujemo vest o zavzetju gore.

Svečana proslava pobratenja med SPD Trst in PD Integral

V soboto in nedeljo, 6. in 7. oktobra, bo pred kočjo na Planini pri Jezeru veliko slavlje. Tržaški in ljubljanski planinci bodo slavili 10-letnico pobratenstva med slovenskim planinskim društvom Trst in planinskim društvom Integral iz Ljubljane. Prejšnji četrtlet so se sestali predstavniki ljubljanskega in tržaškega planinskega društva v Ljubljani in se dogovorili o podrobnostih proslave. Planinci se bodo srečali že v soboto dopoldne ob 9.30 v Starih Fužinah in se nato podali na Planino pri Jezeru in ob prihodu h koči bodo vsi udeleženci srečanja deležni toplega čaja in prigrizka. Poskrbljeno je tudi za prenočišče. Popoldne je predviden uradni spored z nastopom pevskega zbora Primorske iz Mačkolj, svečanimi govori, izmenjavo priznanj in pozdravi. Po uradnem delu pa je na sporedu kres. V nedeljo

so predvideni planinski pohodi na

Debeli vrh ali k Sedmerim jezerom ali na Viševnik, po izbiri in počutju udeležencev. V nedeljo popoldne ob 14. uri pa je predviden odhod s Planine pri Jezeru in povratek domov. Avtobus bo tržaške udeležence na svečanost 10-letnice pobratenja med obeh planinskima društvoma odpeljal izpred sodne palače v Trstu na Trgu Ulpiano, v soboto, 6. oktobra točno ob 6. uri, ob 6.30 bodo v avtobus pri gostilni Tul stopili udeleženci izleta in pevci iz Mačkolj, v 7. uri pa se bo avtobus ustavil na Opčinah pri društvu Tabor, kjer se bodo ostalim pridružili še izletniki s Krasa. Vse udeležence opozarjamo, da morajo imeti s seboj veljavni dokument za prestop meje.

Množični pohod na Slavnik

Obalno planinsko društvo v Koprni prireja v nedeljo, 7. oktobra, svoj tradicionalni, že 12. množični pohod na Slavnik. Koprski planinci vabijo vse planinske prijatelje in druge ljubitelje narave, zlasti mladino, da se v čimvečjem številu udeležijo pohoda. Pot na Slavnik je primerna za vsakogar. Organizator pa bo vsekakor poskrbel za varnost in dobro počutje. Na vrh vodijo poti iz Podgorja, s Prešnice in Skadansčine. Pred Tumovo kočjo bodo prireditelji udeležencem podeljevali značke in priznanja za večkratni pohod na Slavnik.

Izlet za Športno šolo

Mladinski odsek SPDT pripravlja za nedeljo, 7. oktobra, izlet za osnovnošolce v okviru športne šole. Vadiitelji in spremljevalci bodo čakali mlade planince ob 9. uri v Repnu in jih po-

tem peljali na Volnik. Popoldne pa je na sporedu tekmovanje in točkovanje.

Na tem izletu lahko sodelujejo tudi druge osnovne šole. Prireditelji priporočajo, da se šolarji udeležijo izleta v čimvečjem številu.

Orientiring

Mladinski odsek SPDT prireja prvo zamejsko tekmovanje v orientiringu, ki bo v nedeljo, 28. oktobra. Gre za orientacijski pohod tekmovalnega značaja, ki se je zadnje čase razvil v pravo športno panogo. Udeleženci morajo s pomočjo topografske karte in kompasa v čimkrajšem času poiskati določeno število kontrolnih točk, ki so označene z zastavicami. Tekmovalci tekmujejo v skupinah. Zbiranje tekmovalcev bo zadnjo nedeljo oktobra ob 8.30 na Gorici v Boljuncu. Pol ure kasneje pa bo že štartala prva skupina. Prireditelji predvidevajo zaključek tekmovanja v zgodnjih popoldanskih urah, ko bo sledilo nagajanje. Za udeležence bo na voljo čaj. Tekmovanje bo ob vsakem vremenu.

26. planinsko srečanje treh dežel

Na vrsti je že 26. vsakoletno srečanje planinskih predstavnikov FJK, Slovenije in Koroške. Lani so jubilejno 25. planinsko srečanje priredili koroški planinci v Beljaku. Letos pa so na vrsti predstavniki Furlanije-Juljske krajine, ki vabijo v soboto, 13., in nedeljo, 14. oktobra, predstavnike planinskih zvez in društev na Trbiž. Uradna otvoritvena svečanost bo v soboto v kulturnem središču na Trbižu ob prisotnosti predstavnikov uradnih oblasti treh dežel. Glavna tema razprave letošnjega srečanja bodo planinske postojanke in njihovo vzdr-

ževanje. Udeleženci srečanja pa se bodo v nedeljo povzpeli do kočje Zachi, kjer bo tudi odprte prenovljene zavarovane poti na Ponc.

Vabila na srečanje je razposlala trbiška sekcija CAI, pokrovitelj letošnje prireditve. Žal se odgovorni niso pravičnó potrudili, da bi poskrbeli za dostojen prevod v slovensščino. Slovensko vabilo je prava popačenka, pa vendarle bi se morali zavedati, da so vabila naslovili tudi na uradna predstavništva, na Planinsko zvezo Slovenije in druga slovenska planinska društva. Ali v Kanalski dolini res niso našli nobenega, ki bi znal slovensko, ali pa prireditelji enostavno ignorirajo slovensko prisotnost na Trbiškem? (L. A.)

Septembrska številka Planinskega vestnika

Janez Bizjak piše o zavarovanju Aljaževega stolpa kot kulturnem spomeniku s strani zavarovalnice Triglav in si nadeja, da bo odslej tudi redno očiščen odpadkov in da bo ohranjal prvobitno podobo: sivo pobarvan s kovinsko zastavico, ki ima izrezano letnico 1895. Duško Jelinčič predstavi slovensko-italijansko odpravo na Everest Alpe Adria Sagarmatha. Tomaž Banovec poda poročilo o smetenosti slovenskih planin. Sledi pregled član- kov v tujih revijah o uspehih Toma Česna, ki ga postavljajo vstrec z velikani v zgodovini alpinizma. Prevedena sta tudi dva članka iz revije Montagnes o osvojitvi Matterhorna pred 125 leti ter Anapurne pred 40 leti. Uredništvo predstavi knjigo Duška Jelinčiča Zvezdnate noči ter nekaj odlomkov. Druge vesti zajemajo predvsem društvene novice.

Tekma v Nürnbergu

Od 1. do 4. novembra bo v Nürnbergu naslednje tekmovanje za svetovni pokal v plezanju. Od Slovencev se bodo udeležili plezalci Marko Lukič, Igor Jamnikar, Tadej Slabe in Dorjan Šuc ter plezalka Miranda Ortari in Simona Škarja.

Iz zgodovine zimskih vzponov

Začetnik zimskega alpinizma je bila ženska v osebi gospe Isabel Stratton, ki je leta 1876 z vodiči Charlesom, Koutetom in Balmatom osvojila Mont Blanc. Leta 1882 so se Vittorino Sella ter Jean-Antoine, Louis in Baptiste Carel povzpeli na Matterhorn po severnem razu.

Velika zimska osvajanja pa se začnejo v petdesetih letih tega stoletja,

po zaslugi plezorcev Jean Couzyja, Reneja Desmaisona in Valterja Bonattija.

Američanke vodijo

Ameriške alpinistke so trikrat opravile prvi ženski pristop na osemtisočake in sicer na Anapurno (1978) in Čooju (1984) ter letos na Makalu (8.463 m). Navej se je povzpela Ketty Calhoun v nanizi z Johnom Schuttom v šestčlanski odpravi, ki jo je sama vodila.

Slovenska smer v steni Mount Robsona

Bojan Počkar in Simona Škarja (AO Železničar) sta v severni ledeni steni Mount Robsona v kanadskem Skalnem gorovju odprla novo smer. Imenovala sta jo slovenska smer, visoka je 800 m z naklonom 60-85 stopinj. Ocenila sta jo VI-. Plezala sta osem ur. (J. B.)

Naročnina: mesečna 20.000 lir - celoletna 240.000 lir; v SFRJ številka 5 - din, naročnina za zasebnike mesečno 70.- din, polletno 390.- din, letno 780.- din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ: žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglas: ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglasi 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povlišek 20%. IVA 19%. Oglasi iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLI-EST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

Mali oglasi: 950 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

primorski dnevnik

petek, 5. oktobra 1990

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 - Fax (040) 772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax (0481) 532958
ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik Dušan Udovič
Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

FIEG

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Ministrstvo za notranje zadeve je v Umbrijo poslalo tudi posebno »task-force« Policija in karabinjerji neutrudno iščejo ugrabitelje malega Augusta De Megnija

PERUGIA — Umbrijski preiskovalci so včeraj sprožili pravi lov na človeka. Na sledove ugrabiteljev 10-letnega Augusta De Megnija so se spravili namreč leteči oddelki vseh organov javne varnosti (vključno z izurjenimi psi), medtem ko je ministrstvo za notranje zadeve poslal v Perugio posebno »task-force«, ki jo sestavljajo agenti Criminalpola, izvežbani v preiskavah o ugrabitvah.

Do včeraj zvečer preiskovalci vsekakor niso dosegli nobenega otipljivega rezultata. Ugrabitelji namreč še niso kontaktirali Augustove družine, da bi ji morebiti sporočili znesek zahtevane odkupnine. Preiskovalci, ki niso želeli objaviti nobene uradne izjave, pa po drugi strani še ugi-bajo, kateri kriminalni organizaciji pripadajo ugrabitelji malega Augusta. Sumi so vsekakor osredotočeni na sardinski kriminal, pa čeprav preiskovalci ne izključujejo drugih možnosti. Augustov oče Dino pravi namreč, da so ugrabitelji govorili s sardinskim naglasom. Zato so preiskovalci zaslišali sardinske pastirje v Umbriji.

Včeraj je postalo vsaj jasno, kako se je odigrala ugrabitev. Ugrabitelji naj bi poznali običaje družine De Megni, saj so Augusta in njegove-

ga očeta pričakali pred vrati očetove vile, ko sta se z avtom vrnila z večerje. Dino De Megni je namreč večerjal vsak dan pri očetu, ki živi v sosedni vili. Poslopji ločuje ograja in vsaka ima samostojen vhod z vrati s fotoelektrično celico.

Dino in mali Augusto sta se vrnila domov nekaj po 21. uri. Ko sta izstopila iz avtomobila in je oče zavrtel ključ v ključavnici, so ju zamaskirani in oboroženi ugrabitelji napadli in ju prisilili, da se ulezeta na tla. Nato so očeta privezali in mu zamašili usta, fantka pa odpeljali s seboj.

Ugrabitelji so bili tako spretni in tihi, da jih ni slišal niti čuvaj, ki živi blizu vile. Avtomobil naj bi jih čakal na cesti, v vrt De Megnijeve vile pa naj bi prilezli skozi luknjo v ograji. Tudi za beg so imeli dovolj časa, saj je Augustovemu očetu uspelo sprožiti alarm šele 40 minut po napadu.

Družina De Megni je med najpremožnejšimi umbrijskimi družinami, saj upravlja nekaj industrij, eno finančno družbo in več različnih dejavnosti, čeprav njihovo premoženjsko stanje ni povsem znano. Sodstvo še ni odredilo zamrznitve premoženja.

Ugrabitev malega Augusta je četrta v Umbriji.

Desetletni Augusto De Megni, ki so ga ugrabili v sredo v Perugi (Telefoto AP)

Japonci obsojajo policijo

TOKIO — Včeraj so se v revnejšem predelu Osake nadaljevali neredi in protesti proti policijskim organom, ki naj bi podpirali protizakonite posle zločinske družine Yakuza, ki vodi "racket" prostitucije in prekupčevanja mamil. V prejšnjih dneh so namreč aretirali policijskega agenta Tsutomu Hoga, ki je priznal, da je dobil od predstavnikov družine Yakuza kar 10 milijonov jenov (približno 80 milijonov lir) v zameno določenih uslug oziroma bolj povrsnega pregledovanja tamkajšnjega kriminalnega delovanja. Včeraj je okrog 600 delavcev demonstriralo pred policijsko postajo v kraju Nišinari, ki jo že tretji dan straži preko tisoč 500 policijskih agentov, ki so prav včeraj tudi prvič napadli množico demonstrantov. V dolgotrajnih spopadih, v katerih je zgorelo večje število avtomobilov, je bilo več demonstrantov ranjenih in so jih morali prepeljati v bolnišnico.

Protislovne vesti o žrtvah nesreče Doslej so prepoznali le 12 trupel

ALESSANDRIA — Dokončno število žrtev prometne nesreče, ki se je pripetila predsonočnim na avtocesti Alessandria - Genova, še ni znano. V mrtvašnicah bolnišnic leži sedemnajst trupel, med ranjenci pa dva ne odgovarjata na ime. Organizatorji izleta, ki so se ga udeležili upokojenci iz Novare in okolice so na podlagi seznamov in s pomočjo sorodnikov prepoznali doslej dvanajst trupel. Zmeda je še vedno precejšnja, in organizatorji so prepričani, da so se nekateri izletniki pred povratno vožnjo preselili iz enega avtobusa v drugega. Na izlet je namreč odšlo 220 ljudi s štirimi avtobusi. Poleg tega pa ni izključeno, da se kateri od prijavljenih, v sredo zjutraj ni javil na zbirnem mestu.

V teku je tudi preiskava, ki bo skušala ugotoviti prave vzroke nesreče. Tehniki so včeraj našli tako imenovano črno škatlo, to je registracijo podatkov avtobusne vožnje in upajo, da bodo v njej našli koristne napotke. Sodniki pa so medtem odredili obdukcijo trupla voznika avtobusa, da bi ugotovili, ali ga je nemara obšla slabost ali pa je nehote zakrivil usodno napako.

Na sliki (telefoto AP): razbitine avtobusa pod viaduktom

Zloglasna securitate je še naprej aktivna

NEW YORK — Romunski predsednik Ion Iliescu je v intervjuju za nevjorški Times priznal, da se še vedno poslužuje »nekaj tisoč agentov nekdanje zloglasne tajne policije securitate«. Iliescu je zagotovil, da agenti nimajo nikakršne politične odgovornosti in da je njihova »službena preteklost neoporečna«. Agenti, ki jih predsednik imenuje kar »tehnik« delajo predvsem v vojski in v obveščevalnih službah.

Vest o tajnih agentih ni presenetila javnosti, kljub temu pa je vse prej kot pomirjujoča. Iliescu sicer trdi, da so po zlomu Ceausescovega režima odstranili skoraj 20 tisoč nekdanjih tajnih agentov, večino so jih poslali pred posebna sodišča in »primerno kaznovali«. Vprašljiva pa je zlasti trditve, da se večina agentov nekdanje securitate v dneh vstaje ni poslužilo orožja, kot zatrjuje Iliescu.

O orožju na sedežih KPI

FIRENCE — Nekateri periferne sekcije KPI v Toskani so bile še v šestdesetih letih najprimernejša skrivališča za razno orožje. Vest, ki sicer sploh ne preseneča več, je potrdil tudi prof. Luigi Tassinari, bivši predsednik florentinske Pokrajine in bivši deželni odbornik, sicer pa zagovornik melioristične struje KPI.

Tassinari med drugim opisuje dogodek, ki mu je bil sam priča; leta 1972 je v časopisih bral o najdbi večje količine orožja na nabrežju reke Arno, v bližini kraja Lessi. V tem kraju pa

je Tassinari delal v tamkajšnji partijski sekciji in je bil seznanjen tudi z dejstvom, da na sedežu partije hranijo nekaj orožja. Oseba, ki mu je zaupala to skrivnost, je danes že pokojna, takrat pa je bila odgovorna za »orožarno«. Tassinari ne izključuje, da se je prav ta oseba hotela znebiti orožja in ga je ob prvi priložnosti odvrnil. Poudarja pa tudi, da so bili podobni dogodki pred dvajsetimi leti skoraj vsakdanji in da so vsaj v Toskani odkrili več skladišč orožja brez lastnika.

Terorizirali so Azijce in Žide

SYDNEY — »Očistiti Avstralijo Azijcev in Židov«, je bilo geslo in gibalno neonacistične skupine, ki je 18 mesecev terorizirala Perth in njegovo bližnjo okolico. Tisti trenutek, ko so v »praksi« začeli uresničevati svojo »politično teorijo« in so padale prve bombe, jih ni več ščitila svoboda zbiranja in političnega prepričanja. Policija jih je aretirala, sodstvo pa obsodilo na težke zaporne kazni.

Vodjo neonacistične skupine Avstralsko nacionalistično gibanje Petra Josepha van Tongerna so obsodili na skupnih 107 let zavora, od katerih bo moral preživeti v kaznilnici brez pravice do spremembe zaporniškega režima vsaj 18 let. Sodstvo je 42-letnega van Tongerna spoznalo za krivega 53 krivičnih dejanj od prevratništva, do napadov, kraje, rop in sleparije. Z njim so spoznali za krive še štiri »somišljenike«, kazni pa jim bodo izrekli šele v prihodnjih tednih.

Van Tongeren je svojo skupino ustanovil leta 1985, le nekaj mesecev kasneje so prešli iz besed k dejanjem z metanjem bomb v kitajske restavracije. Lanskoletni požig kitajske restavracije Ko-Sung v predmestju Perth je sodstvo ocenilo kot »odhod v črne globine terorizma« in »pravi gansterizem«.

Skupina ni priznala niti tistim belopoltim Avstralcem, ki so oženjeni z Azijkami, in niti tistim, ki so trgali njihove rasistične plakate z židov. »Židje uničujejo vaše življenje«, »Ne Azijcem«, »Ne temnopoltim«... so le nekateri od blodnih plakatov te skupine, ki jo je policija šest tednov lovila. Prav toliko časa je trajal proces, na katerem so neonacisti povelevali svoja dejanja in trdili, da so »pravi rodoljubi«.

Ob tem se samo po sebi zastavlja vprašanje, ali so »rodoljubni nagibi« usmerjali tudi neko drugo desničarsko skupino, ki je pred dvema letoma ob praznovanju 200-letnice odkritja Avstralijske bajne načrtovala atentat na avstralskega premiera Boba Hawka, ker je hotela, da bi krivda padla na domorodce. Ta dogodek še vedno raziskuje parlamentarna komisija.

V predmestju francoske prestolnice je včeraj zjutraj izgubilo življenje najmanj pet oseb

Močna eksplozija razdejala poslopje

Vzroki eksplozije še niso povsem znani, vendar je nezgodi najverjetneje botrovalo uhajanje plina

PARIZ — Ni še znan dokončni obračun žrtev silovite eksplozije, ki je včeraj zjutraj razdejala petnadstropno poslopje v kraju Massy Plaiseau, ki je le nekaj kilometrov oddaljeno od francoske prestolnice. Zdi se, da je nezgodi botrovalo uhajanje plina, sicer pa se gasilci in preiskovalci še niso izrekli glede vzroka eksplozije. Reševalci so do večernih ur izvlekli iz ruševin pet mrtvih in šest ranjenec, od katerih so trije dobili zelo hude poškodbe.

Ura je bila šest, ko je silovita eksplozija povzročila pravi preplah v francoskem mestecu. Gasilci so takoj razumeli, da gre za pravo tragedijo. Močna eksplozija je namreč popolnoma uničila zadnja tri nadstropja poslopja, ruševine pa so se dobesedno sesedle na spodnji nadstropji. V razde-

janem delu hiše je bilo kar 37 manjših stanovanj, zato so reševalci bili prepričani, da bo obračun žrtev žal zelo visok. Menda pa se je ob tisti uri že velika večina stanovalcev odpravila na delo in je zato v trenutku eksplozije bilo v poslopju le okrog dvajset oseb. Gasilci posebne reševalne ekipe, ki nudi svojo pomoč v primeru naravnih katastrof, so uspeli povleči iz ruševin poslopja kot že rečeno šest ranjenec, za pet stanovalcev pa ni bilo več pomoči. Reševanje je bilo sila naporno in se v trenutku ko poročamo še ni zaključilo, saj so gasilci morali uporabiti naj sodobnejše orodje za odpravljanje težkih betonskih skladov.

Na sliki (foto AP): v poslopju je včerajšnja eksplozija popolnoma razdejala zgornja tri nadstropja.

Po večmesečni suši je Genovo prizadela prava vodna stihija

GENOVA — Genova je po večmesečni suši doživela pravo vodno stihijo, saj je v nekaj urah padlo v mestnem središču kar 200 milimetrov dežja. Ceste so se zaradi zamašenih odtočnih kanalov spremenile v prave hudournike, voda je vdirla v kleti in pritlična stanovanja ter trgovine. Po prvih ugotovitvah pa po vsej verjetnosti ne bodo preklicali strogih omejitev pri uporabi vode. Deževalo je skoraj izključno nad mestom, padavine nad vodnimi zajetji pa so bile zanamrljive. Gladina zajetja Gorzente se je namreč zvišala za bornih 28 milimetrov, kar je očitno premalo. Nekoliko boljši je položaj zahodno od Genove, kjer je padlo 33,7 milimetra dežja, tako da bodo vsaj na tem območju preklicali omejitve. Genovežani seveda upajo, da bo v prihodnjih urah ponovno deževalo, tako da bi lahko končno preklicali vse omejitve.

